

REVISTA NOASTRĂ

Publicație a elevilor Liceului "Unirea" Focșani • Seria a III-a, Nr. 2-3 / 1993 -1994

- din cuprins: aniversări • profil • medalion matematică • interviuri • poezii divertisment • geografie • istorie filosofie • science-fiction

număr omagial Simion Mehedinți

C U P R I N S

PRO DOMO 1	
Existăm! 1	
ANIVERSĂRI 2	
Simion Mehedinți omagiat 2	
Simion Mehedinți	
autor de manuale școlare 3	
Din aforismele lui	
Simion Mehedinți 5	
EMINESCIANA 6	
Cîteva rînduri despre Eminescu 6	
I. Caramitru – vorbind în aula liceului, la	
centenarul Eminescu 6	
Eminescu și... matematica 7	
SOPHIA – ESEU 8	
Noi ca noi sau noi ca Noica 8	
INTERVIU 10	
“Istoria nu merge decât înainte” 10	
LYCEUM – MERIDIANE 11	
Bun găsit Focșani și elevi ai	
Liceului “Unirea” 11	
Școli și universități în Germania 13	
ADOLESCENTA 14	
Adolescență,	
oare chiar am uitat să visăm? 14	
Scrisoare către un prieten necunoscut 14	
Adolescență... pe masa de disecție! 15	
Clepsidra de gînduri... 16	
Mîntea morală 17	
Profesorii... în dificultate! 18	
POESIS – DINTRE SUTE DE CATARGE 19	
Afrodita Timofte 19	
Carmen Gavrila 20	
Petrescu Andreea 20	
Bălan Camelia 21	
Anca Stoica 21	
MICROESEU 22	
Despre nepuțința de a fi om 22	
Om și supraom în concepția lui Nietzsche 23	
Singurătate - Suferință - OM 24	
Cloran - suferința chipului din ogindă 24	
POESIS: MULTE FLORI SÎNT 26	
Creație, Schiță 26	
Lucia Grosu 27	
Suzana Denciu 27	
Monica Olaru 27	
Dora Mărgărit 27	
Olivia Cebotaru 28	
Georgiana Pavel 28	
Visînd 29	
Tăcere 29	
La masa ideilor... rotunde 29	
POESIS – ANTOLOGIA SUFLETULUI MEU 30	
Epopee 30	
Sonetul CLXXIX 30	
Rubaiate 30	
Haiku 30	
MISCELLANEA 31	
Mitul paradisului pierdut... la Blaga 31	
Marea trecere petrecere 32	
Paul Zarifopol și clasicismul 34	
UNIVERS 36	
Horațiu - Epistola către Pisoni 36	
Sakuntala 37	
Ramayana 40	
IN MEMORIAM 41	
Părintele Dumitru Stăniloae 41	
DATINI 42	
Colinda colindelor 42	
YOGA 45	
Sensul vieții - mister și revelație 45	
Replică!... 45	
MAPAMOND 46	
“Străjerii” Himalayei 46	
CLIO – HISTORIA MAGISTER VITAE 46	
Les Roumains - précis historique	
de Mircea Eliade 46	
MATHESIS 47	
Catalizatori matematici 47	
PHYSIS 48	
Efectul betavoltaic 48	
EUTHERPE 50	
Din lumină se naște muzica 50	
QUEEN- steaua controversată a muzicii	
rock și... nu numai atât 51	
Pink Floyd 52	
DIVERTIS – CALEIDOSCOP 53	
MODA & METEO 53	
Modă... pentru fetele cu gust 54	
Îndrumar pentru tinerii jurnaliști 54	
Din secretele fotografiei 54	
Rebus 55	
Bancul nu moare, “B”... nici atât 56	
Mesagerul morții... 57	
Une sason en enfer 57	
Patima de viață 57	
Ultrascurte... 58	
Paradoxuri: Morphologie,	
Mușatism, d'ale lui Păcală... 59	
Perle în purgatoriu sau...	
Unde ești nene Iancule? 60	
EXCELSIOR 61	
C.I.M. “Spiru Haret – Gh. Vrinceanu” 61	
SCIENCE – FICTION 61	
Argument 61	
Pă 'aleala 62	

Existăm!

Am citit cîndva un ese al lui Mircea Eliade, „Despre tinerețe și bătrînețe”, în care autorul vorbea despre o anume realitate, comună tuturor vîrstelor omenirii, aceea că un tînăr va avea totdeauna mai multe lucruri de spus decît un bătrân. Cere unui tînăr, spunea Mircea Eliade, să scrie o carte despre viață; îți va aduce un manuscris de o mie de pagini. Un matur va scrie o sută de pagini, iar un bătrân cel mult douăzeci; iată că e deprimant în spectacolul tinereții, acest fapt de a fi „prea mult îmbătat de spațiu și timp”.

Dar tot Eliade spunea că „să te împotrivești unei mediocrități tinerești pentru a susține o perfecțiune bătrînească e cea mai mare crimă împotriva spiritului”.

Și „Revista noastră” a luat naștere dintr-un astfel de preaplin sufletește ce se cere exprimat; oricine are 14-18 ani - o inimă tînără - va contrazice latinul care spunea: „primum vivere, deinde philosophare”, echivalentul lui „carpe diem”, adică întîi să trăiesc și apoi să filosofez. Căci există o înțelepciune și o filosofie a fiecărei vîrste („jocul și înțelepciunea mea e iubirea” - Blaga) - și „iubirea” noastră se revarsă în cuvinte.

Poate că și vorba de acea beție de spațiu și timp de care vorbea Eliade, deci veți găsi mult entuziasm în paginile revistei, nu veți găsi însă ceea ce Titu Maiorescu numea „beție de cuvinte”, în nici un caz hidous „limbaj de lemn”! Poate cădem în păcatul excesului de trăire - de speranță ori de disperare - dar nu și în acela al vorbelor goale!...

La vîrsta noastră *Cuvîntul* e o necesitate; cuvîntul dă formă gîndului și premerge faptei („la început a fost Cuvîntul!”), conturează personalitatea desăvîrșind individul. Cuvîntul are putere magică de descătușare, e verbul creator; și fiecare tînăr prin cuvînt recreează la rîndul său lumea - pentru a intra într-un univers propriu creat după chipul și asemănarea sa.

Iată deci necesitățile din care a luat ființă „Revista noastră”: este modalitatea noastră de acomodare la lume, înainte de saltul decisiv de la copilărie la maturitate. Prin ea cunoaștem lumea și ne facem cunoscute gîndurile. Nu pretindem că avem totdeauna dreptate, ori că ajungem la adevăruri absolute (de altminteri, tineri sau bătrâni, trăim cu toții într-o lume aflată sub semnul relativului, în care singurul adevăr este existența cu necesitate a acelui *Unu* - primul născut, nu făcut - principiu ori ființă, materie sau spirit...). Nu avem nici pretenții de originalitate; ceea ce e incontestabil însă este *sinceritatea* noastră. Sperăm deci să ne împingări ca atare, ca pe o ultimă sănsă a curățeniei sufletești, căci unde mai puteți găsi astăzi polemici dezinteresante, idealuri și un scop nobil?

Revista este pentru o mai mare și deplină bucurie, dintre acele „bucurii simple” - aşa cum le înțelegea Noica -, placerea de a problematiza cel puțin (ca unic argument al existenței - „cogito ergo sum”), dacă nu ne este dată sănsa accederii la Marile Adevăruri; pentru că tot Noica-silosul spunea că e deprimant cum oamenii trăiesc și mor polemizînd pentru jumătăjile lor de adevăr. Și noi suntem conștienți că nu facem altceva decît să ne susținem frînturile noastre de adevăr sau, poate, cine știe, neadevărurile noastre. Dar, luînd aminte la ce spunea Octavian Paler în ale sale „Polemici cordiale”, „timpul celor cu desăvîrșire inocenți a trecut și tot ce mai putem face este să ne alegem felul de vinovăție”). Noi ne alegem și ne asumăm „vina” aceasta de a ne susține sincer, dezinteresat, jumătăjile noastre de adevăr. Fiecare cu dreptul la *existența* sa și la *addevărurile* sale. La *filosofia* sa. Fiți buni și lăsați-ne să *existăm* cu tot ceea ce suntem, sub „peteul nostru de cer” și de Destin! Fiecare cu ale lui, în și la timpul lui! Așa înțelegem noi democrația: *În primul rînd ca democrație de Idei* !

Merchea Mihaela Clasa a XII-a Liceul „Unirea”

Da, „existăm” încă, nu ne lăsăm copleșiți! *Rezistăm* și ne bucurăm de a fi creat un curent de opinie printre voi: un torrent al adolescenței căruia nimic nu-i rezistă! Sperăm să fie „molipsitor”, antrenîndu-i și pe sceptici și chiar pe... cinicii noștri adversari! Credem în noblețea demersului nostru. Suntem conștienți că o revistă este *rezultatul, efectul* unei efervescențe spirituale, distinse și... destins! Ea presupune inspirație și multă, multă transpirație. Credem că suntem continuatoarei acelei tradiții „octogenare”, suntem deci niște adolescenți... octogenari, înscriși în iureșul adolescenței eterne, dar suntem și *altceva*! Suntem *liberi* de povara oricărei tradiții, privim mai ales spre viitor. Am cules o bogată recoltă de material valoros, variat, din care am considerat necesar să scoatem numărul 2 (înfiriat) și numărul 3 (iminent), ba avem o „rezervă” consistentă și pentru numărul următor... Credem că am găsit cheia „dilemei”: revistă de cultură și/ sau revistă a adolescenței: deschiderea la opiniile voastre. O bună revistă pentru adolescenți este o revistă de cultură și invers! Am încercat să răspundem exigențelor voastre, exprimate cu diverse ocazii. Este însă absurd să crezi că poți fi pe *totate* gusturile. Extrem de dificilă a fost și rezolvarea dilemei: revistă de cultură/ revistă de divertisment. Paradoxul este că, în timp ce ni se cere *una*, colaboratorii ne trimite *altceva*, neagreat de o *anumită* majoritate: texte „serioase”, de analiză profundă, eseuri, lîrică; nu ni se trimite, de regulă, divertisment *original, de calitate*! Și atunci?... Anunțăm oficial că cenuaclul „Hyperion” s-a resorbit în „Grupul 15 H” de colaboratori fideli, avînd oricînd capacitatea celor mai surprinzătoare metamorfoze, *fără a fi dispărut*! Și-a schimbat doar *stîlul de lucru*. Primiți deocamdată atât din truda noastră, cu înțelelegere și imbold de susținere. Așteptăm deci fructuoasa voastră colaborare.

Redacția

Simion Mehedinți omagiat

Este o încercare temerară, dar nu zadarnică poate, să redai, într-un spațiu limitat, extraordinara complexitate a personalității unui adevarat titan al spiritualității românești, cum este cazul acad. prof. dr. Simion Mehedinți. O definire a personalității sale este greu de exprimat. Poate una dintre cele mai potrivite a dat-o Tudor Vianu, indirect, referindu-se la tipul intelectualului din epocă: „tip de intelectual al căruia corespondent nu-l găsim cu ușurință în alte culturi... este tipul omului de cultură care nu cultivă numai o specialitate științifică... ci care reflectează la destinul global al culturii noastre și care se simte răspunzător de întreaga orientare a civilizației țării.“

„Încadrat în această categorie aparte și de elită, Simion Mehedinți a fost totuși mai mult: a fost și a rămas un fenomen, un unicat“. Această apreciere aparține prof. univ. dr. în geografie, Grigore Posea, care consideră că: „Neamul nostru românesc trebuie să-l situeze pe un loc unic, în rîndul idolilor naționii, iar opera sa să fie selectată pînă la esență și așezată cu grijă în sertarele tezaurului culturii și științei românești. Întruchiparea maximă a lui Simion Mehedinți pentru țara și poporul român a fost aceea a filosofului (a tot ceea ce există), a geografului „înregulul planetar“ și a profesorului-cetățean.

Acest mare *Om* al țării și poporului nostru, prea puțin cunoscut pînă acum din pricina vicisitudinilor istoriei ultimilor 50 de ani, a văzut lumina zilei în Vrancea noastră pe 16/19 octombrie 1868(1869), în comuna Soveja, „plai mioritic“ pe care îl va evoca în multe lucrări ale sale. A fost al optulea copil al familiei Mehedinți, cel mai mic dintre cei rămași în viață. A rămas orfan de mamă la vîrstă de 9 ani și apoi orfan și de tată înainte de sfîrșitul liceului. A învățat primele trei clase primare la școala din Soveja și clasa a patra la Vidra.

Viața și opera lui Simion Mehedinți s-au desfășurat pe durata aproape a unui secol; în continuare redăm principalele momente:

– sept. 1880 – începe învățămîntul secundar la Seminarul teologic din Roman, apoi în București, de unde se transferă la Liceul „Unirea“ din Focșani (singurul liceu din oraș), în anul următor, 1881, devine elev al Colegiului „Sf. Sava“ din București.

– 1888 – trece examenul de bacalaureat în localul Universității din București (la vremea aceea bacalaureatul era considerat și concurs de admitere în Universitate).

– sept. 1888 – se înscrise (în urma admiterii) la cursurile de matematici, dar după o lună (din motive financiare), ivindu-se o bursă, intră la Școala Normală Superioară (prin concurs).

– 1888–1891 – urmează și cursurile Facultății de Filosofie și Litere la Universitatea din București, la secția filosofică-istorică.

– febr. 1892 – își susține licență cu lucrarea „Ideeile lui J.J. Rousseau despre educație“ și primește nota maximă și *Magna cum laude*.

– mart. 1892 – din inițiativa lui Al. Odobescu și la propunerea lui Gr. Tocilescu, S. Mehedinți devine student în străinătate, cu o bursă oferită pe patru ani de Societatea română de geografie, în scopul studierii geografiei și „ca să predea în școlile publice materia geografică“. Acesta poate fi considerat momentul cantonării pe săgăsul științelor geografice, pe care-l va urma pînă la sfîrșitul vieții.

– 1892 – 1893 – Studii la Universitatea din Paris.

– 1893 – 1896 – Studii la Universitatea din Berlin și Leipzig; se îmbolnăvește grav de surmenaj intelectual și este obligat (de medici) să întrerupă studiile, înainte de a-și susține lucrarea de doctorat.

– 1898 – susține doctoratul la Universitatea din Leipzig cu lucrarea „Die Kartographische Induktion“, obținând „Magna cum laude“.

– 1 oct. 1900 – profesor suplinitor la catedra de geografie (nou creată) de la Facultatea de Filosofie și Litere a Universității din București.

– febr. 1901 – profesor agregat provizoriu, la aceeași catedră, pe bază de concurs.

– dec. 1901 – numit profesor agregat definitiv la catedra de geografie.

– 7 nov. 1902 – se căsătorește cu Maria Ciceș, originară din Transilvania, și va avea doi copii: o fată și un băiat.

– 1904–1907 – contribuții cu articole pe teme pedagogice la diverse publicații.

– 1907–1923 – director al revistei „Convorbiri literare“.

– 5 apr. 1908 – ales membru al Academiei Române - secția literară.

– 19 mai 1915 – ales membru activ al Academiei Române - secția istorică.

– 7 mart. – 24 oct. 1918 – Ministrul al Cultelor și al Instrucției Publice.

– 1930 – publică „Terra – Introducere în geografie ca știință“ (2 vol.), opera sa capitală, din păcate nereeditată pînă în prezent.

– 1936 – ia atitudine politică împotriva conducătorilor țării, considerindu-i răspunzători de situația grea din țară.

– nov. 1938 – își dă demisia din învățămîntul universitar, urmată de decizia ministerului de a fi „pus în retragere“.

– 1940 – publică „Trilogii“.

– 1946 – publică „Premise și concluzii la Terra. Amintiri și mărturisiri“.

– 15 nov. 1946 – ultima comunicare la Academia Română „De senectute. Bâtrînețea în cadrul muncii pentru cultură“.

– aug. 1944 – schimbarea regimului politic din România îl surprinde la Istanbul. Pentru liniștea sa, rămîne în exil, ceea ce nu poate concepe.

– toamna 1945 – se întoarce în țară, deși noile autorități îl declaraseră deja „fugar” și îi confiscaseră casa pe care el o destinașe testamentar Institutului de Geografie al Academiei. I-au fost distruse biblioteca și arhiva, mare parte din cărți arse, altele ajunse la colecționari din țară și străinătate.

– 1945–1950 – a locuit la ginerale său C. C. Giurescu până la arestarea istoricului (iunie 1950).

– 1946 – S. Mehedinți a fost „epurat” din Academia Română, ca „*reacționar și mistic*”.

– După 1950 – a locuit cu familia, „tocul și sticla cu cerneală” într-o locuință mizerabilă din cartierul bucureștean Dudești.

– 1957 – i se propune să reentre în Academia Română și refuză.

– 16 dec., 1962 – la vîrstă de 94 de ani, cu o luciditate intelectuală nealterată, dar lipsit de vedere și de recunoașterea oficială a valorii sale, se stingă din viață, în liniște și modestie, așa cum a trăit, cel mai de seamă vrâncean și unul din marii români, Simion Mehedinți.

***

Patriotismul, de care nu a făcut niciodată paradă, dar care emană din toată opera sa, este poate sintetic reflectat

de epitaful pe care Simion Mehedinți și l-a alcătuit cu puțin înainte de a mori:

PR...PA...

VER...M...

D...XIT...

TER...S...SI.

„Dezvoltat” acest înscris pe care l-a dorit gravat pe crucea de la mormânt, însemnă: „Pro Patria vixit / Veritatem dilexit / Terram scripsit” – “Am trăit pentru Patrie / Am rostit adevărul / Am scris despre Terra”.

Pentru a împlini dorința testamentară, de a fi reînhumat – „schimbarea de mormânt” cum a numit-o – rămășițele sale pământești au fost transportate de la București (cimitirul Belu) la Soveja, în zilele de 23–24 octombrie 1993, cu prilejul aniversării a 125 de ani de la nașterea sa. Cu acest prilej, au fost făcute omagieri și slujbe religioase atât la Focșani, în holul Liceului „Unirea” în fața statuii marelui savant cît și la Soveja, unde a fost reînhumat (pe 24 octombrie). Acest lucru a fost posibil datorită inițiativei energice a singurului descendenter al savantului, doamna Simona Mehedinți-Aslan, nepoată din partea fiului lui Simion Mehedinți.

Prof. Mariana Pecetescu

Simion Mehedinți, autor de manuale școlare

• de Acad. Șerban Dragomirescu

Selectiuni din comunicarea făcută sâmbătă, 23 oct. 1993, în Sesiunea de comunicări de la CCS - Focșani, în care au mai susținut lucrări: dr. D. Muster: "Mormântul prof. Simion Mehedinți", prof. dr. doc. Gr. Posea: "Terra și complexitatea gîndirii lui S. Mehedinți", dr. Sergiu Iosipescu: "S. Mehedinți, istoric și om politic", dr. Oct. Mindruț: "S. Mehedinți în geografia universală" și a.

„...Rețin acea emblemă sub care s-a desfășurat prima reunioane: „Simion Mehedinți – spirit tutelar”; atunci era proiectat numai asupra Vrancei... În „Către noua generație” (1923)... Mehedinți fixa cîteva repere... asupra marilor instituții și marilor domenii de preocupări ale unei națiuni spre care trebuie să se îndepte atenția conducătorilor... : *biserica, școala, armata și tineretul*.”

Simion Mehedinți ne-a dăruit, pe toată scara învățămîntului, (...) manuale care au funcționat în învățămînul primei jumătăți a secolului al XX-lea.

Pîrghile prin care a acționat au fost relevate în ediția critică apărută în 1967 – prima – care, la cinci ani de la decesul său, s-a folosit de prilejul centenarului pentru a le putea susține.

A fost, în primul rînd, catedra universitară, fiind, se știe, creatorul, în temeiul primei catedre universitare la Universitatea din București, în anul 1900. A dăinuit această catedră pînă în 1938, cînd, voit sau nevoit, s-a retras. Argumentul și incidentele sunt cunoscute. Geografia continua să fie la București, în limitele Facultății de Litere și Filosofie, în timp ce la universitățile celelalte mai în „vîrstă”,... de la Iași și de la Cluj, ea era fixată în limitele Facultății de Științe. Bucureștiul trebuia să se „alinieze” și în acel moment, în semn de protest, S. Mehedinți a demisionat. Dar este o latură circumstanțială, el împlinise în 1938 70 de ani și a rămas consecvent hotărîrile de a se retrage de la catedră.

O altă direcție în care a acționat pentru întărirea școlii, a acestei școli ca noțiune largă, nu ca instituție, a fost

Seminariul de Geografie pe care l-a inițiat la Universitatea din București și revistei căreia i-a dat glas, prima revistă științifică propriu-zisă de geografie, aparte de "Buletinul Societății Române Regale de Geografie", adică "Anuarul de Geografie și de Antropogeografie", pe care l-a inițiat. În acest Anuar au publicat toți marii urmași, prinii care au ilustrat școala creată de el: Vâlsan, Brătescu, V. Mihăilescu, Orghezan și alții.

O altă latură prin care a acționat au fost, se știe, colecțiile pe care le-a inițiat S. Mehedinți.

Ulterior, din 1907, a inițiat Congresele anuale ale profesorilor de geografie, reuniuni periodice, mereu în alt colț de țară, și care s-au dovedit o adeverată școală de pregătire și de emulație a cadrelor didactice. (...) Deși Mehedinți a fost un... "cazonier", așa spun licenții săi, totuși el a fost primul dintre dascălii de geografie ai Universității bucureștene care a inițiat excursia ca formă de cunoaștere nemijlocită a realității.

Dar din această enumerare nu puteau lipsi manualele școlare, acel "exercițiu continuu" - cum îl numește el - "al cugetării geografice". Temenul de "cugetare geografică" îi era, cum știi, foarte propriu(!). El a considerat manualele școlare o puternică pîrghe de ridicare a nivelului învățămîntului în școlile noastre. Momentul în care s-a înscris activitatea lui la Universitate - 1900 - a coincis cu reforma învățămîntului nostru inițiată de Spiru Haret, acest mare cărturar, spirit iluminist, nemijlocit legat de progresele în sec. al XX-lea ale învățămîntului românesc. Reforma lui Spiru Haret l-a îndemnat și l-a chemat pe S. Mehedinți, după programe analitice îndelung gîndite și elaborate, într-o structură *gradată* și nu să înlocuiască manualele întocmite... merituoase, fără îndoială, de la [...] 1860 - 1870 sau dacă ne gîndim la manualul lui I. Rus, "Icoana Pămîntului", apărută la Blaj în 1842...

În contextul reformei lui Spiru Haret, în 1901, la numai un an de la înscăunarea sa, după ce rostise discursul de inaugurare la Universitate, apare primul manual de clasa I - "Cele cinci continente" (...), conceput în 1901, a cunoscut 22 de ediții succesive, pînă în anul 1929...

În continuare, autorul enumerează și celelalte manuale: "Geografia fizică", 1901, pentru clasa a V-a curs superior secundar, apărut în 24 de ediții, pînă-n 1925, "Geografia continentelor" (fără Europa) - 16 ediții, pînă-n 1927, manualul de cl. a III-a, în aceeași structură concentrică, se oprea asupra Europei, 1902, cunoscînd 26 de ediții, pînă-n 1935, apoi, programele schimbîndu-se, a apărut pentru clasa a III-a un manual de geografie a României, tot sub numele său, în 13 ediții succesive, pînă-n 1935. Manualele lui S. Mehedinți au îmbrăcat și alte variante, în raport cu rigorile învățămîntului superior: "Elemente de geografie economică distințe" (1929 - 1942) sau, pentru clasa I, "Introducere în geografie".

"De o actualitate deosebită râmîne și manualul de "Geografie economică" care s-a lansat tot în preajma celui

de-al II-lea război mondial. Ediția din 1942, pentru clasa a VII-a secundară, este prefățată de un motto... (pentru că fiecare manual era prefățat de un motto semnificativ): "Geografia este mama istoriei și a politiciei" (Napoleon), dar "cel mai mare izvor de energie este munca omenească, de aceea fiecare țară este așa cum sunt locuitorii ei. Omul sfîrșește locul" (partea a II-a a cugetării aparținînd savantului) (...).

Consecvent manualelor lui, el introduce *lecturile geografice* care faceau farmecul și atrageau pe elevi pentru studierea geografiei.

Mehedinți, lucru mai puțin știut, a întocmit și texte-atlas, elemente ajutătoare, dar un fapt și mai puțin cunoscut este că Mehedinți, 1930-1931, a publicat împreună cu Oct. Goga, Șoiu și cu Gh. D. Mugur, un promotor al cercetășiei din România, o "Carte de citire" pentru clasele a II-a, a III-a și a IV-a. Tot ca un fapt mai puțin cunoscut, descoperim acum, cînd bibliotecile și-au mai dezvăluit din documentele secrete, un manual în limba rusă despre România, publicat în 1943, de "Graful românesc", la Odessa, pentru regiunile transnistrene... sau un manual "România și țările locuite de români". A fost și autorul unor manuale de geografie pentru școlile normale.

Din 1929, odată cu venirea lui G. Vâlsan, unul dintre elevii lui preferați și apreciați, devine coautor: "Introducere în geografie", "Geografia continentelor" și a... Nu prea multe însă pentru că dispariția prematură, în 1935 a lui Vâlsan, face ca cel care și-a oferit colaborarea... pînă-n anii războinului să fie V. Mihăilescu.

Din 1936, lucrările semnate împreună cu V. Chirescu sunt, în general, de clasa I: "Introducere în geografie", "Continentele" (fără Europa și America de Nord), "Europa" - cl. a III-a, "România" - cl. a IV-a și unul pentru clasa a VIII-a curs superior, "Geografia fizică" - cl. a V-a... Este epoca cînd V. Mihăilescu, chemat să preia cursul de geografie a României la Universitate, a realizat și prima schiță monografică, "Lucrare despre România", publicată în 1936 și reluată transformat, în 1963.

Toată această activitate a lui S. Mehedinți trebuie să o circumscrivem însă de la învățămîntul primar și pînă la cel universitar, pentru că știm concomitent, Mehedinți devenise autorul principalelor cursuri universitare practicate în învățămîntul universitar al primelor decenii. Cel puțin pînă în anul 1940, el acoperă toate aceste decenii cu cursuri dintre cele mai căutate și între care, în mod particular, cursurile de antropogeografie, de geografie umană, geografie economică, îndrăznește să spun, actuale.

N-aș putea să încheie, fără să amintesc care sunt meritele pentru care manualele geografice ale lui Mehedinți au fost îmbrățișate: stăpînea perfect materia și știa să dozeze cu o remarcabilă conștiință pedagogică."

Consemnate de V. Cristescu și T. Aioanei

"DOMNIILOR DEPUTAȚI, ... CALEA DREAPTA, CALEA DREAPTA!..."

Cu prilejul frumoasei slujbe din holul Licenții "Unirea" de pomenire a rămașitelor pământesti ale celui ce a fost marele savant, strălucit elev al liceului, Simion Mehedinți, în drum spre pămîntul sfînt al străbunilor, Soveja, unde a fost reînhumat poposind întru eternitate, după 30 de ani de la moarte, d-na Simona Mehedinți, a avut amabilitatea să ne acorde cîteva cuvinte:

"Tot ce pot să vă spun, într-adevăr, este ultima amintire. Am asistat la ultimele clipe, cînd el a murit; era în fotoliu, candela era în spate, el a avut un moment de zvîrcolare. M-am apropiat, i-am pus mâna pe cap - parcă-l văd! - mi-a simțit mâna și mi-a spus: "Plecăcă, Mona, plecă!"

Avea reveniri, se aşeza în șezut; se adresa, parcă ar fi văzut, parlamentarilor: "Domnilor deputați, ... calea dreaptă, calea dreaptă! ... cu o privire fixă, cu degetul în sus, după care a spus: "Frunze, Soveja, Mama" ... și s-a stins..."

Consemnate de V. Cristescu și T. Aicanci

DIN AFORISMELE LUI SIMION MEHEDINTI

1. Datoria cea mai imperativă (sic!) a ceasului de față e să cunoaștem și să cultivăm tot ce este mai ales în caracterul și tradiția neamului românesc. /Oameni de la munte - ed. a III-a, Socec 1928 pag. 9/
2. Îndărât spre poporul nostru! /Oameni de la munte pag.9 /
3. Cum gîndesc azi bărbații, așa circesc mîine copiii. / Idem pag. 10 /
4. Adevarata renaștere a unui popor începe cu tinerimea sa; adevarata decadență, tot de acolo începe. /Către noua generație - ed. III Socec pag.1 /
5. Poporul este așa dar un fel de operă de artă, iar făuritorii celei opere seculare sunt geniiile sale, căci ele dă măsura deplină a energiei specifice neamului. /Idem pag.26 /
6. Personalitățile rare nu se pot crea, ci se creează singure./Idem pag.174/
7. ... Cine e în adevară ales, cine are în sufletul său măsura adevarată a tuturor valorilor omenești - pînă la cele eterne, acela singur poate fi povătitor al mulțimii și e cel mai de preț între toți cărturarii unui neam. / Idem pag. 93/
8. Omul e om și nu poate fi om deplin, decît atunci cînd face socoteli cu veșnicia. / Idem pag. 91 /
9. Cînd geniul suveran se ivește, suma puterilor întregii generații pare că se adună de la sine. /Idem pag. 28/
10. Punctul de plecare al educației creștine e acesta : perfecțiunea nu e cu putință, e posibilă totuși perfecționarea. /Apropierea de Isus-Editura Socec 1935 pag. 27/
11. Descoperiți personalitățile cele mai răsărite ale întregii generații și urmăriți-le. /Idem pag. 29/
12. Fiecare este dator întîi neamului din care s-a născut, care i-a dat nu numai trupul dar și sufletul, adică limba și tot capitalul de cultură. /Idem pag. 40/
13. Atîta prețuiește un om cît prețuiește munca lui efectivă. / Scoala poporului , Ed. Viața românească Buc. 1933 pag. 42/
14. Cine nu muncește, nu poate avea caracter; de asemenea cine nu are religie , nu are nici lege. /Idem pag. 110/
15. Religia este sentimentul despre cele veșnice și cîrmuirea vieții, după un simț de armonie lăuntrică, corespunzător încriderii într-o mare armonie exterioară, care depășește nivelul priceperii noastre omenești. /Idem pag 111/
16. Afară de lumina transcendentală a ideilor religioase, cultul națiunii ni se pare cea mai înaltă concepție de solidaritate la care se poate ridica ființa omenească./ Politica de vorbe și omul de stat pag. 89/
17. Naționalismul real îți impune un scrupulos respect pentru adversar și te obligă totdeauna să fii drept față de toți aceia cu care treci împreună pe fața pămîntului. /Idem pag.89/
18. România e singurul stat de pe fața pămîntului ale cărui orașe sunt aproape streine sau înstreinate de firea poporului băștinăș. /Idem pag.185/
19. Urmașii noștri își vor mușca mîinile că n-am știut să întrebuițăm cum se cuvine ceasul dintîi după unirea politică a întregului neam românesc. /Idem pag.185 /
20. E primejdios pentru cei mici să mânânce cireșe din aceeași farfurie cu cei mari. /Politica de vorbe și omul de stat - Ed. Socec, Buc. 1928, pag.63/

Cîteva rînduri despre Eminescu

Eminescu a fost un om foarte singur și foarte conștient de sine. El gîndeia lumea ca o irealitate, ca o construcție mentală a unui creier enorm în visul căruia trăim cu toții. Știind că e în același timp totul și nimic, era în același timp modest, dar și de un orgoliu exorbitant: acela de a reproduce lumea în creierul său. Nu s-a îngrijit niciodată de soarta operei lui, pentru că hîrtia nu poate păstra decât într-o formă schematică fosila visului. Eminescu trăia visul poeziei sale și nu-i păsa dacă îl vor mai trăi și alții. Halucinație ordonată, poemul era pentru el mai ales o imagine interioară.

Versurile lui veneau din singurătate, suferință, frustrare. Cel mai trist e unde încearcă să fie vesel. Cel mai patetic e unde e cel mai uscat. Depășind treizeci de ani (azi

ar fi fost considerat un poet foarte tînăr), el și-a dat deodată seama că nu mai poate scrie.

Poezia sa nu e tocmai greu de înțeles deși are acea magie care desfide înțelegerea. Mult mai greu de înțeles este viața sa. N-am reușit asta niciodată. Faptul că a existat, nu simbolic, nu ca poet național de bronz sau piatră, ci ca om ca toți oamenii, că și-a lăsat imaginea pe hîrtie fotografică și că aş fi putut să-l cunosc, cum i-am cunoscut pe Nichita Stănescu și pe Marin Preda, iată că e foarte greu de înțeles.

Fiind, ca noi toți, un conglomerat fantastic de materie organică, Eminescu a trebuit să moară. Nefiind ca noi toți, el supraviețuiește în Akasia istoriei literare, cu avantajele și dezavantajele poetului național.

Mircea Cărtărescu

I. CARAMITRU – VORBIND ÎN AULA LICEULUI, LA CENTENARUL EMINESCU

Vă rog să-mi dați voie să-mi exprim satisfacția și bucuria de a fi în mijlocul dv! Există puține bucurii în viață de care să te poți bucura nemijlocit. Rostul meu e să stau pe scenă, îmbrăcat în costumul și-n fizință altui personaj decât săt eu însumi. Asta face parte din existența mea. Este meseria mea, profesiunea mea de bază. Nunai că-n *asemenea situații în care ne aflăm acum, eu am OBLIGAȚIA să fiu eu însumi*, ceea ce este mult mai complicat; și-n viață este greu să fiu tu însumi. Mai ales că omul așa este construit, să încerce să pară pentru că el *trebuie* să-și ascundă natura lui sensibilă, să pară altul decât este. Eu nu pot să fac lucrul acesta acum, pentru că noi ne-am adunat în ideea că Eminescu face parte din noi și el (...) trebuie (...) reamintit că fizință și personalitate și ca element fundamental al existenței noastre, cu ocazia unci rotunjirii de timp. Dar asta nu înseamnă nimic, pentru că Eminescu n-a murit, Eminescu trăiește în continuare, iar, aș cum se-înțimplă în viață că simțim nevoie să ne sărbătorim marile evenimente ale existenței noastre, fiecare conjunctură, fiecare moment care ne aduce aminte de Eminescu este un privilegiu, este o bucurie. În sensul astău eu trebuie să încerc să fiu eu însumi. Pentru asta, nu pot să așa decât încercând să vă spun cîteva lucruri pe care d-lui le-a scris, cu le-am învățat pe *din afară* și în spatele cuvintelor, care compun o limbă de o frumusețe, de o bogăție fără sfîrșit, să descoperim ceea ce este, aș zice, esențial în natura noastră de români, de oameni născuți pe acest pămînt, nu pe altul. [Amintim pentru cititorii noștri că marele nostru actor folosea versul eminescian ca pe o armă extrem de actuală împotriva tiraniei roșii ce atinsese apogeul.

Astfel recita - subliniind aluziv. - versuri din satirele eminesciene, din *Glossă*, dar, mai ales, *Doina*, poezie mazilătă timp de peste 45 de ani, din cauza versurilor ei incendiare și pentru care, numai dacă o pomeneai, erai pasibil la pedepse din cele mai grave, chiar la privațjunea de libertate! (...) [Eminescu] este etalonul, principiul de bine, în funcție de care ne putem descoperi pe noi însine. Este, aș zice în cuvinte mai poetice, dacă pot să-mi permit lucrul acesta, imaginea râsfrântă, privirea noastră în oglindă. Dacă ne privim cu ochi curați în oglindă, dacă vrem să ne descooperim pe noi, trebuie obligatoriu, să ne raportăm la Mihai Eminescu. (...) Nicăieri poate pomenirea lui Eminescu nu este mai acasă la ea decât într-o școală (...). Eminescu a fost un veșnic elev, un veșnic îndrăgostit de studiu (...) putem să ne închipuim statuia lui (...) în uniformă de student (...), ar fi poate cea mai frumoasă! Eminescu a dorit să învețe, să apropie de tot ceea ce este esențial în cultura română și universală pentru a se desăvîrși, pentru a se cunoaște și, cunoscîndu-se, să înmobileze limba care i-a permis să ne transforme în ceea ce suntem astăzi. Eminescu a fost un deschizător de drumuri (...) a descoperit teoria relativității în termeni poetici, a descris-o, a analizat problema spațiului și timpului, a făcut ceea ce în matematică se numește "reducerea la absurd". Eminescu este, așa cum s-a dovedit la o mare întrunire la Universitatea Columbia din New York, unul din marii promotori ai științei moderne. Evident, este o metaforă, dar nu mai puțin adevărat o expresie a unei profunzimi fără egal.

Consemnat V. Cristescu

Eminescu și... matematică

Ca orice om, Eminescu a fost frâmântat de probleme, de întrebări fără răspuns și de răspunsurile date de înaintași problemelor fundamentale. Încercările inedite de a da niște explicații cu ajutorul matematicii poartă însemnările unei idei. Aceea că la început totul a pornit de la un singur lucru. Orice a emis creierul uman are o singură rădăcină. Dar aceste idei s-au ramificat într-atât încât își se par fără nici o legătură între ele. Eminescu analizează problemele folosind ori comparația cu unele fenomene din matematică ori unele metode specifice acestei științe. Iată cîteva probleme analizate în acest mod:

a) El spune că "minunile naturii sunt ca și minunile matematicii". Adică fără a urmări procesul de aproape, amănuști, este firesc ca rezultatul să fie o minună. Ca și în matematică, totul se desfășoară logic. Eminescu restrînge complexitatea proceselor din natură dînd drept exemplu extragerarea rădăcinii pătrate; dacă vom vedea numai numărul și rezultatul extragerii vom spune "că avem un fel de unealtă misterioasă".

b) Hegel spune că orice există este un silogism, dar de fapt "silogismul este un mod de existență al cugetării". Acest mod de a rationa merge la neînțisit, iar Eminescu îi atribuie acestui fenomen expresia de forma $1+2+3+\dots+x$ - "acest x rămîne vecinic nedescoperit, precum nu se poate afla decât aproximativ în mai mult sau în mai puțin rădăcina pătrată a lui 7".

c) Moartea poate fi considerată începerea așteptării unei reîncarnări. Eminescu se întreba dacă nu cumva reîncarnarea se asemănă cu o loterie. În urmă se află toate formele prin care poate trece materia. Gîndind matematic este inevitabilă problema dacă numărul acestor forme este infinit. Dacă numărul este infinit probabilitatea dispare și este contrazisă prima presupunere. Eminescu este adeptul

numărului finit, căci formele "se pot determina după o inducție înfințiosă". Deci, evident, există posibilitatea reîncarnării. De aici, mergînd mai departe cu deducția ajungem la concluzia că "numai a mi fi fost niciodată este singura formă a neexistenței". Cine există va exista întotdeauna căci timpul nu are înțeles pentru o ființă în spațiul dintre două reîncarnări. Altfel spus, probabilitatea este chiar existența căci "în eternitate timpul nu are nici un înțeles".

d) Foarte interesantă este concepția lui Eminescu asupra psihologiei prin prisma gîndirii matematice. Una din metodele cunoașterii omului este, a con vorbirii. Dacă notăm intențiile omului cu diferite necunoscute, cu vîntele pronunțate de acesta fiind termenii concreți ai ecuației, "cum să nu cunoști din atîtea mărimi concrete valoarea asemenea concretă a mărimilor necunoscute?".

Concluzia: cu ajutorul matematicii putem cugeta asupra unor lucruri foarte importante: natură, cugetarea, moartea, psihologia. După aceste probleme analizate într-un mod aparte de Eminescu, cred că ar trebui să ne gîndim la matematica propriu-zisă:

Matematica evoluă în mod clar, dar scopul ei rămîne nedefinit. Singura explicație este că,

odată cu evoluția, și scopul devine mai complex. De fapt, se consideră că se știe scopul matematicii: acela de a conștientiza conținutul latent al unui concept care se află din totdeauna în conștiința unui individ. Eu cred că acesta este doar un rol al matematicii, iar scopul rămîne necunoscut.

Cert este că matematica a încîntat întotdeauna cunoscătorii cu subtilitățile ei și că ea a determinat oamenii străvechi să divinizeze numărul, i-a făcut să spună că acesta este substanța tuturor lucrurilor.

Rogozanu Costel Clasa a X-a A Liceul "Unirea"

NOI CA NOI SAU NOI CA NOICA

Sintagma din titlu nu e doar parafrarea unui joc de cuvinte aparținând unor vechi prietenii filosofului și pe care el o amintea, amuzat, din cind în cind. Ea surprinde cele două atitudini extreme între care poate fi așezată discuția privind moștenirea lui Constantin Noica. Prea repede sosită, nerăbdătoare cu el și cu cei care îi supraviețuiesc, această succesiune trebuie totuși deschisă, chiar dacă somația unui termen de prescriere nu va veni niciodată. Dimpotrivă, avem destule precedente culturale spre a fi încredințăți că trecerea timpului va spori această moștenire și cercul moștenitorilor deopotrivă.

S-ar putea spune că am strecut prezumțios acceptarea existenței unei asemenea moșteniri, accesibilă tuturor sau unora măcar, fertilă și vivifiantă la nivel individual sau comunitar. Ceea ce, evident, nu este de la sine înțeles pentru toată lumea. Căci proliferarea unui noicism mimetic, fără acoperire și discreditant pentru modelul înșuși, a unei mode de înveșmîntare terminologică sau tematică a fost tot mai insinuant dublată de oarecare iritate și satisfacție sfîrșită, probabil, de spectacolul unui fenomen cultural considerat inflaționar. Fără îndoială, în compoziția ambelor atitudini apar ricoșeuri și motivații extrinseci. Atractia multora față de toposul cultural păltinișan se explică nu numai printr-o motivație intrinsecă, pur ideatică, ci și prin reacția față de tiparele încorsetante ale unui context cultural creat prin directivă de partid. Pentru aceștia Noica reprezenta o alternativă autentică, el propunea altceva. La rîndul lor, reticențele față de gesturile filosofului, rezerva față de opera sa - o rezervă cu atât mai vinovată cu cât s-a scris atât de puțin despre operă și atât de mult despre personaj - conțin supradeterminări ce ar putea fi relativ ușor explicate. Ca de obicei însă, undeva între aceste extreme se

află adevarul și, lîngă el, exemplaritatea incontestabilă a acestui destin individual, uman, filosofic și cultural. Într-adevăr, acestea patru constituie straturile distincte ale mesajului spiritual și existential pe care ni-l-a transmis C. Noica. Ele sunt tot atâtă "învățături ale cuiu către fiii săi", cum spunea un mare poet, și el (prea repede) prefăcut într-un destin cultural exemplar.

Să mai spunem oare că moștenirea filosofului nu este totușu cu moștenirea sa filosofică? Dar știm ce înseamnă, ca filosof, Constantin Noica? Apropiații săi și-au asumat binecuvîntate datorii față de viață, stîngerea, memoria și textele sale. Să fi uitat ei opera? Lupta maestrului cu Ideea să nu motiveze oare - la fel de imprescriptibile datorie - lupta celui apropiat cu ideile maestrului? Ne-ar fi greu să acceptăm, drept scuză, invocarea unei diferențe a calibrului de forțe. După *Paradigma feminină a filosofiei*, o tentativă exegetică a unuia ca Gabriel Liiceanu ar putea avea sorti de izbîndă. Acest prim examen al stilului și al formei discursului nicasian trebuie depășit -oricăt ar fi pasul de mare sau de inhibant - spre exgeza sistemului, spre vizualizarea și evaluarea arhitecturii sale, chiar dacă cele două pulsări ale acestei gîndiri filosofice - sistemul și forma, ideea și stilul - sunt aparent neînămonizate și poate chiar contradictorii. Undeva în *Jurnalul filosofic* Noica avertizează: "totul este bun, chiar lucrul vinovat, cu condiția să nu înțîrzii în el; totul e rău, chiar lucrul bun, dacă înțîrzii. Esențialul este să fii trimis mai departe..." Așadar trebuie mers mai departe.

Oare în "hexagonul de idei" al lui Noica nu se întîmplă nimic? Planează asupra acestui filosof suspiciunea sa față de Heidegger: nu poate fi povestit? Că a reușit să simulgă eșecului și că a simuls eșecul din extraordinarul, iconoclastul său proiect: acela de a confira statut filosofic individualului? Fără repere exegetice explicate nu putem spune mai mult decât o sumă de banalități evidente despre singularitatea acestei filosofii - și despre singurătatea filosofului de cursă lungă care a fost C. Noica - deopotrivă în context autohton, unde a reîmmodat firul unei tradiții uitate de filosofare, ca și în contextul mai larg al gîndirii filosofice din acest secol, ale cărei orgoliu formaliste și科学家 nu i-au inspirat deloc încredere. Toate aceste locuri comune pot fi subsumate ideii că a produs o filosofie extrem de personalizată, cu un sunet aparte, poate ușor vîrstă, dar nu mai puțin tulburător pentru certitudinile fiecăruia dintre cele două contexte. Acestui filosof a apărut undeva "lîngă o scară de serviciu", așa cum el înșuși își imagina nașterea filosofilor, nu i se poate substitui opera prin personaj, chiar dacă la piciorul scării sale a funcționat o agoră care i-a înregistrat fiecare gest. Receptarea sa pare să urmeze o schemă în trei timpi: a fost un *temp al tubirii*, i-a urmat un *temp al mărturisirii*, a venit, firesc, *tempul descoperirii*. De altfel, este că se poate de sigur că în chiar partitura filosofică pe care se exercează vocea inconfundabilă a lui Noica se disting, extrem de pregnant, toate celealte tonuri ale destinului său individual, uman și cultural. O melodie

recompusă exclusiv pe aceste din urmă trei tonuri poate fi încheiată, desigur, doavă că este aproape singura care se audă. Atâtă doar că nu știm dacă ea este cîntată prea sus sau prea jos, în lipsa unei chei muzicale. Iar aici cheia este chiar filosofia.

Despre *individual* Noica, cel care pînă în urmă cu câțiva ani a stat sub jurisdicția istoriei, biologiei și a celorlalte instanțe cu putere discrețională asupra individului se pot spune multe. De pildă că a avut litigii cu toate acestea. Așadar avem de-a face cu un individ relevant, din punct de vedere statistic, pentru orice timp istoric, virtual substituibil oricăruiu dintre noi în măsura în care cu toții locuim (și) în statistică. Prin urmare acest individ ne interesează pe tot. Mai departe urmează însă o bifurcație: a rămîne sau a ieși din statistică. Pentru cei care au găsit motivele și forța să și dorească evadarea, ieșirea lui Noica este paradigmatică. Nu prin violență și negare, ci mai degrabă prin coexistența pașnică, umare a unei anume delimitări a sferelor de influență. Cu alte cuvinte, prin întinderea granițelor în interiorul căror poate funcționa plenipotența autoconstrucției, coerenta proiectului personal în istoria personală. În ordine individuală, teorema lui Noica afirmă existența acestui spațiu și-i delimiteaază coordonatele.

Despre semnificația existenței lui C. Noica în ordine *umană și culturală* va fi întotdeauna ceva mai mult de spus. Întîi pentru că, de regulă, această existență se îmbogățește în timp, oarecum geometric, pe măsura desprinderii și îndepărțării ei de cea individuală. Apoi pentru că, în cazul filosofului rămas pentru totdeauna la Păltiniș, participarea sa la construcția unui model generic-uman de existență s-a situat obesiv pe palierul existenței creațoare prin excelență: cea culturală. Că Noica a readus și a propus, în vremea noastră, un model cultural aparte, de esență fundamentalistă, am spune, este absolut cert. Că acest model este opus asimilării dezordonate și papillonismului monden sub aripa căror se pot așeza adesea edificarea de sine sau/și parcursul cultural al unor întregi comunități, toate acestea sunt, iarăși, cît se poate de evidente. Despre acest model se pot spune încă multe alte lucruri și e neîndoelnic că ele își vor găsi locul firesc în seria culturală inaugurată de această moștenire, pe măsură ce se va dovedi că ea își are scopul și sporul în ea însăși. Ceea ce nu poate fi însă ocolit, ceea ce trebuie oferit încă de pe acum meditației este faptul că acest model cultural a fost propus – și practicat de filosof – deopotrivă ca *model existențial la nivel individual și ca model ontologic la scară umană*. A exista și a funcționa cultural, ca individ, a participa creator la modelul universalist al culturii, iată un model universal de existență specific umană, deci un model ontologic uman. Parcurgerea și generalizarea acestui silogism, care restabilește circulația între trei etaje pînă acum suspendate (individ – cultură – ontologie umană), poate avea mai multe cicluri, mai mulți timpi la scară istorică. Astăzi, acest parcurs poate să nu fie mai mult decât rezultatul unui efort de paradigmare conștientă, voluntară a unui individ sau altul. Cîndva, multiplicarea și potențarea reciprocă a acestor reconvertiri punctuale, individuale ar

putea facilita mutarea speciei umane într-o paradigmă mai înaltă, în care ființarea generică și cea individuală se vor suprapune în spațiul culturii. Ceea ce astăzi mi pare a fi decât un proiect individual sau, cel mult, unul particular nutrit de anumite comunități restrînse ce tind – prin mijlocirea artei, literaturii, științei sau filosofiei – să și racordeze existența la ordinea universală instituită de ipostaza culturală a umanului, ceea ce deocamdată nu e percepță decât ca o posibilitate între nenumărate altele existente, cîndva s-ar putea dovedi o linie selectată și actualizată de evoluția cultural – istorică a speciei umane. Încetinea la acesteia a fost întotdeauna compensată – și devansată – de nerăbdarea exemplară a cărora, puțini, antemergători. Unul dintre acești s-ar putea să fi fost Constantin Noica. Altul, Nichita Stănescu. Este însă absolut sigur că pentru generațiile care au depășit astăzi vîrstă de treizeci de ani, șansa unor „întîlniri admirabile”, a intersectărilor unor existențe inaugurate cum au fost acelea ale poetului și ale filosofului este aproape nulă.

De regulă, creatorii renesc să și transfigureze expresiv existența pe planul creației. Constantin Noica și Nichita Stănescu au renescit ceva mai profund. Au demonstrat că propria existență poate fi un gest al creației atunci cînd î se transmite coerentă, expresivitate și exemplaritate prin răcordarea la un principiu ordonator supraindividual. Si că numai așa făcînd se poate ajunge la un model al existenței creațoare în care cele două nu mai pot fi despărțite: viață și creația se cheamă reciproc pînă se indistingu și se confundă. Nichita afirmă că pentru a face poezie, pentru a intra în „ordinea cuvintelor” trebuie neapărat să ființezi poetic, acesta fiind însuși modul de existență al poetului, care astfel este validat ca model de existență valabil în ordinea umană. Nu este vorba de ipostazierea boemei gratuite și sterile, ci de subordonarea faptelor de viață faptului salvator al creației, de dilatarea experienței pentru a o face capabilă să absorba întreaga vibrație a umanului prin risipire de sine și iubire, printr-o permanentă strunire și încercare tensionată a gîndirii poetice – chiar dacă sub aparență dezordinii și a neînfrînării în cazul marelui poet – pentru ca în aura stării de grație fiecare pulsăție, fiecare gest, ființă întreagă să se poată preschimba în vers: „Schimbă-te în cuvinte, mi-a zis Daimonul/ repede, cît mai pot să te schimbi”. „Preschimbă-te în Idee” parcă îi sopteste, și lui Noica, Daimonul său. În cazul filosofului mesajul este încă și mai clar: pentru a gîndi într-un anume fel, trebuie să trăiești într-un anumit fel. Este lecția sa de căpătăi. Intrarea în universal, ridicarea propriei existențe la nivelul unui model ontologic general-uman presupune o strategie de organicizare și „curățire” nu numai a vieții, ci și a spiritului individual care își pregătește saltul paradigmatic. Bineînțele că filosoful a plusat o miză filosofică în vederea acestui salt, după cum poetul a supralicitat una poetică. Peste timp însă aceste excese se vor estompa firesc, prin contopirea celor două succesiuni într-o moștenire culturală îmbogățită, dintre acele care „se distribuie fără să se împartă.”

Călin Anastasiu

"ISTORIA NU MERGE DECÎT ÎNAINTE"

Dedicăția autografa: "Doresc seriei a treia a Revistei noastre succes pe măsura curajului lor, iar mie îmi doresc să o pot citi în continuare – Ana Blandiana 3 [4] dec. '93".

Rep. : Sîntem niște tineri cu preocupări literare. Am preluat stafteta "Revistei noastre", care consemnează pulsul adolescenților vrînceni, reunind cele mai nobile și gîngășe gînduri și sentimente. Mulți dintre noi visăm să devenim ... scriitori de prestigiu. Credeți că lumea din jur "ne dă voie", ne "lasă" să facem asta?

Ana Blandiana: Cred, în primul rînd, că această întrebare nu se pune niciodată la plural. Adică cred că fiecare este în stare în măsura în care are talent, deci îmi e clar că e un domeniu în care nu există examen de admitere. Pur și simplu toti trebuie să-și urmeze destinul. Dacă întrebarea o puneti însă în general pentru scriitori, adică în general întrebării în ce măsură tinerii scriitori mai pot să existe într-o lume în care este evident în scădere interesul pentru literatură, pentru poezie în general, atunci răspunsul este mult, mult mai complicat și este de natură, aş zice, mai curînd politică; adică eu cred că, în măsura în care se va vota legea sponsorizării, aceasta va da avantaje celor care, avînd bani, pot să investească în cultură. Mai precis, în măsura în care printre lege așa cum se întîmplă în alte state civilizate unde în general cultura nu este subvenționată de stat, ci este subvenționată de oamenii bogăți care cîștigă investind în cultură, deci, urmînd acest exemplu, România poate să-și salveze cultura.

Rep. : ... Acești patroni spirituali, Mecena, profită și pe plan moral...

Ana Blandiana: Exact... Te adresezi unui negustor: "d-le, sunt un poet (...) vreau să public aceasta carte. Sîl convingeți că aveți talent și merită ca această carte să fie publicată, el vă va da suma respectivă care i se va scădea lui din impozit. Lăsînd la o parte faptul că el va căpăta aura unui sprijinitor al culturii care nu este de lepădat. Deci în măsura în care noua lege corectă se va vota în România, părerea mea este că răspunsul va fi, *da!*

Rep. : Care este ritmul bătăliei înimii unui artist, al înimii dv., în posida a tot ce se întîmplă actualmente în acest tulbură sfîrșit de mileniu? Există o sincronizare cu saeculum (spiritul timpului)?

A.B. : Da, cred că da, sigur că după ce spun da, ar trebui să mă întrebă în ce ritm, adică pe ce durată și răspunsul ar fi: pe durată lungă sunt foarte optimistă, iar pe durată scurtă mult mai puțin, însă părerea mea este că – și asta am spus-o în momente mult mai grele – *Istoria nu merge decît înainte*, în orice caz, chiar dacă au existat momente în care părea că ea dă înapoi și, la urma urmei, ultimii 45 de ani sunt un asemenea moment! Nu există momente în care istoria să fi stat pe loc: în acest moment, *cei care vor să dea înapoi, de fapt nu au unde!* Pentru că sistemul mondial comunista a dispărut, tot ce pot ei să speră este că vor putea să o țină pe loc un pic. Dar asta nu se poate, asta în mod obiectiv nu se poate. Deci istoria este clar că se îndreaptă spre o democratizare, unire, federalizare și.m.d. a Europei. E clar că se merge spre structuri din ce în ce mai libere. Desigur că s-ar putea întîmpla – eu sper că nu se va întîmpla asta! – dar s-ar putea întîmpla, să zicem, ca acei care au acum puterea în

România să reușească prin tot felul de șmecherii să rămînă ei la putere. Paradoxul este că, chiar rămînînd ei la putere, vor fi obligați să meargă în acest ritm. Sigur nu-i o mare fericire să știi că niște oameni care înainte cu cîțiva ani au spus *exact invers* și acum *mințind* vor să rămînă, dar pînă la urmă ceea ce contează este că Istoria merge în acest sens și că *noi suntem pe sensul Istoriei*.

Rep. : Credeti în scriitorii care luptă pe baricade, poeții Cetății?

A.B. : Eu cred că totdeauna au fost pe baricade, de altfel marele impact public al poetilor în perioada lui Ceaușescu chiar din astă venea, din faptul că poetii erau cei care reușiseră chiar în condițiile acelea și gratie faptului că se exprimau metaforic, deci erau mai puțin controlabili, să păstreze ultimele fărîme de libertate pe care și ceilalți o respirau prin ei.

Rep. : Unii cred că implicarea poetilor, artiștilor, în viața cotidiană alterează...

A.B. : O să vă răspund ceva... Nu cred că alterează. Sacrificiul este că avem cu toții o singură viață scurtă și asta fură din timpul care ar trebui să fie al scrișului, asta e adevarat, în acest sens este o pierdere, dar, pe altă parte, această experiență este clar că pentru orice scriitor adevarat orice trăiește este materie primă pentru ceea ce va scrie, iar pe de altă parte, am spus mereu, eu ca scriitor cred că Istoria literaturii e mai importantă decît Istoria, dar știu că Istoria literaturii nu poate exista decît în măsura în care Istoria există. Trebuie ca această istorie să existe, să pornească, să înceapă să funcționeze normal, firesc, iar după aceea avem dreptul să ne întoarcem, să ne închidem numai în istoria literaturii. Pînă atunci *NU*, pentru simplul motiv că în România, ca și-n celelalte țări din Est, nu există o clasă [politică], singura care există sunt absolvenții de "Stefan Gheorghiu", în rest se află toți de cealaltă parte, deci normal că de partea noastră, partea democratică, să funcționeze niște neprofesioniști. E normal ca scriitorii să fie în primele rînduri pentru că sunt obișnuiți să folosească cuvintele și ideile mai mult decît înginerii, să zicem, sau...

Rep. : ... e clar...

A.B. : Deci e de datoria lor; au făcut același lucru la '48, a făcut același lucru generația Junimii, sigur că de fiecare dată, imediat ce a apărut o clasă politică profesionistă, ei s-au grăbit să se retragă la propriile cărti, e normal, adică e păcat de Dumnezeu, un om pe care Dumnezeu l-a făcut să scrie cărti să piardă timpul în discursuri, să zicem, dar numai pînă în momentul în care vine altul să țină discursuri...

Rep. : Cam cît să dureze?

A.B. : Eu doresc să dureze foarte puțin!

Rep. : Fiți, vă rog, amabilă și spunăți-ne cîteva cuvinte pentru "Revista noastră" (noua serie).

A.B. : Să știi că am urmărit foarte mult și citesc de foarte mulți ani "Revista noastră" și cred că este un act de eroism faptul că s-a continuat.

Rep. : Vreți să ne acordați și o dedicatie?

A.B. : Cu multă plăcere!

Au consemnat Carmen Gavrilă, Cristina Moraru și Andreea Petrescu

BUN GĂSIT FOCȘANI ȘI ELEVI AI LICEULUI "UNIREA"

Mă numesc Michael Rae și după cum probabil ați auzit sănătățile "americanul" care va preda aici în următoarele doi ani. Deocamdată am cunoscut puțini elevi aici deci vă voi vorbi puțin despre mine însuși. Am 22 de ani și sunt dintr-un oraș numit Battle Creek, din statul Michigan. Am doi frați mai mici care au 17 și respectiv 20 de ani și o soră de 15 ani. Bineînțeles, am o mamă și un tată ale căror nume sunt Michael și Suzanne. În mai 1993 am absolvit Universitatea din Michigan cu titlul de Bachelor of Arts în științe politice internaționale.

Deoarece am fost născut și educat în Michigan, mulți oameni m-au rugat să le povestesc puțin despre acest stat. În primul rând capitala statului este un oraș numit Lansing. Lansing este foarte aproape de Universitatea Michigan și aici se află localizată și puterea guvernamentală. Totuși, Lansing nu este cel mai mare oraș din Michigan. Această omoare aparține orașului Detroit. Detroit are peste un milion de locuitori, dar dacă iei în considerație și suburbiiile numărul acestora crește la peste trei milioane. Orașul este foarte cunoscut în lumea întreagă pentru industria de automobile, deoarece cele mari uzine de acest gen din U.S.A. (Ford, Chrysler și General Motors) se află aici.

Din cele 50 de state, Michigan este al 22-lea ca mărime și al 7-lea în ceea ce privește populația. Michigan este divizat în două părți: Peninsula de Sus și Peninsula de Jos care sunt unite de cel mai lung pod suspendat din lume cunoscut sub numele de Mighty Mac. Ca locuitor permanent al acestui stat, sunt puțin cam subiectiv când spun că Michigan este unul dintre cele mai frumoase state din U.S.A. Având acces la cele cinci Mari Lacuri, nu te afli niciodată departe de plajă sau de dune de nisip. În acest stat există de asemenea multe păduri și lacuri unde se poate vîna, pescui, înotă sau se poate face alpinism.

Da, statul Michigan are multe calități deosebite inclusiv și locuitorii. De fapt, mulți elevi și-au exprimat dorința de a să cîte ceva despre oamenii din U.S.A., în special despre adolescenti. M-au întrebat cum își petrec timpul liber și ce fac la școală. Ei bine, e o întrebare cam complicată, dar voi încerca să fac o descriere scurtă. Majoritatea adolescentilor merg la școală de la 8.30 a.m. pînă la 3 p. m.: de luni pînă vineri. După școală, adolescentul tipic american nu merge direct acasă. De obicei, el participă la o activitate în afara școlii cum ar fi sportul sau diferite cercuri (cluburi) sau au o mică slujbă. Sporturile sunt foarte populare în liceele americane, începînd cu baseball, volei, fotbal american și.a.

Aceste sporturi diferite asigură elevilor un anumit mod de a învăța să fie competitivi și să lucreze împreună în echipă. Acest lucru le mai dă și posibilitatea de a se lăuda și de a să pună în valoare superioritatea față de alții (dacă bineînțeles să cîștigători).

După cum am menționat, dacă un elev nu participă la o activitate după școală (și chiar dacă participă uneori)

are de obicei o slujbă de aproximativ 15 și 25 de ore pe săptămână. Adolescentii, în majoritatea cazurilor muncesc în sectorul de servicii al economiei. Când spun "sector de servicii" mă refer la faptul că ei lucrează în magazine sau restaurante, servind sau vînzînd. O muncă tipică pentru adolescenti poate fi găsită în restaurantele Mc Donald's, în magazine de haine sau în magazine universale. Muncind astfel, un adolescent își poate asigura bani de buzunar pentru a fi cheltuiți la întreținerea mașinii, pentru a merge cu prietenii într-un weekend. Mulți părinți își încurajează copiii să-și ia astfel de slujbe, deoarece cred că acestea îi vor ajuta în a învăța să fie mai responsabili și să știe cum funcționează mecanismele societății lor, implicit serviciile (unii nu vor să le dea bani pentru a-i întreține).

În afara părerilor părinților lor, adolescentilor le place să aibă mici slujbe pentru că acestea le asigură o anumită independență, deoarece nu mai trebuie să ceară mereu bani părinților lor și pot lipsi de acasă fără a fi controlați, măcar pentru o perioadă scurtă de timp.

Pe lîngă aceste diferențe evidente între adolescentii români și americanii există și multe asemănări. Le place să meargă la film, la petreceri, să asculte muzică, la fel cum le place și copiilor români. Sunt, de asemenea, foarte preocupati de viitorul lor (la ce facultate vor merge, ce meserie vor avea, etc.).

În concluzie, cred că tot ce am scris reprezintă un punct bun de începere a unei prezentări în scris a țării mele cît și a propriei mele persoane. Voi scrie mai multe articole în viitor pentru că sunt multe lucruri despre care se poate vorbi. Dar pînă atunci, numai bine!

Interviu cu profesorul Michael Rae

Întrebare: În ce măsură este un colegiu sau o facultate americană o atracție pentru lumea din afară sferei anglo-americane?

Mike: Nu sunt prea familiarizat cu sistemul de învățămînt din România, mă refer la cel universitar, dar aş începe prin a-ți spune despre sistemul de colegii și universități din SUA. Pentru a intra la colegiu sau facultate, studenții trebuie să treacă de un examen standardizat care corespunde cu 1/3 dintr-un examen de admitere la universitate. Există două examene /teste standardizate pe care studentul le poate lua: unul se cheamă ACT, iar celălalt SAT. Spre deosebire probabil de variantele de teste din România, acestea nu sunt menite să măsoare anumite abilități cum ar fi acelea pentru limbi străine sau engleză (limba și literatura engleză - ca limbă maternă în SUA (n.t.) sau alte discipline, ci le cuantifică abilitatea de a gîndi, cum ai învățat să gîndești critic, abilități de gîndire critică. Aceste teste sunt, în mare, împărțite în patru secțiuni separate:

- Competență la engleză -> E.C.;

- Științe sociale → SSC ;
- Competență la științe exacte → HSC (biologie, fizică, chimie);
- Artă → AC.

Deci ce fac aceste teste? Păi, îți măsoară abilitatea de gîndire. Acestea se dau la începutul anului I superior (clasa a XI-a). Dacă scoți un rezultat bun, colegiul te privește favorabil, dar, fără îndoială, singurul criteriu pentru admiterea în treptă superioară este tipul de învățămînt urmat(...). Să zicem că studentul respectiv are un punctaj mediu ridicat, dar, dacă a participat la categoria "ușoară" de învățămînt, trebuie să susțină totuși și testul standardizat dificil. Odată ce te-ai decis să intre la universitate, există două opțiuni majore, în general, pe care le poți adopta:

1) Poți intra imediat după licență la universitate și să începi cursurile sau poți intra la un colegiu de doi ani. Dacă alegi posibilitatea a II-a, pe care, de altfel, am adoptat-o eu, ceea ce se întâmplă acolo s-ar putea să te surprindă... De obicei nu îți se oferă condiții de locuit, dar plătești cu mult mai puțin pentru ore care sunt la fel de bune, de obicei la nivel universitar.

Deci în anul I trebuie să acoperi niște cursuri specifice numite "obligatorii-cerute" indiferent că te pregătești pentru engleză, fizică, ingererie sau științe sociale, indiferent, trebuie să participe la ele. Odată trecută această etapă (anul I și II), te îndreptă către anul III și IV în care trebuie să te specializezi după care te poți duce la universitate, dar majoritatea studenților nu termină cursurile universitare din cauza dificultății cursurilor și numărului acestora din ce în ce mai mare, combinată cu nevoia de a lucra pentru bani, știi, slujbe cu jumătate de normă, ca să te poți ajuta să-ți plătești taxele pentru că este foarte scump în general să beneficiezi de învățămînt public; te costă cam 9.000-12.000 dolari / an.

Eu am terminat acești patru ani, am fost oarecum norocos, deoarece m-am gîndit la aceasta încă din timpul liceului când eram în anul III și am ales varianta de colegiu de doi ani.

Cât despre viața din colegiu, păi, este mult de lucru, este o perioadă de mari acumulări. Eu am intrat la o universitate europeană sănătăsă de mari ca aceasta. Ea îți oferă multe condiții pentru a învăța, iar, dacă te ții de treabă, ce mai, ...ești educat!

Universitatea, nu numai în clase, dar și, în general, este un microcosmos, o reprezentare miniaturală a societății în mare. Se întâmplă de obicei să ai colegi aiici, nu cei din colegiu sau liceu, pe care nu-i întîlnesci niciodată! În timpul studiilor, aici lumea tinde să se simtă mai eliberată, devii mai îndrăzneț în ceea ce privește opinile și vizinile tale.

Se întâmplă ca unele grupe de studenți să ceară de la administrația instituției fie un tratament mai bun, fie bani pentru una-alta, cereri care le-ar putea îmbunătăți condițiile de studiu. E o perioadă în care încevi să te ridici și să luptă pentru drepturile tale și să obții rezultate

palpabile. Aici încevi să devii tu însuți, cu personalitatea ta, pentru că-ți permite să te miști liber. Colegiul este de obicei locul unde te poți exprima liber, fără teamă, fără restricții; există o atitudine de toleranță mai mare în colegiu decât la universitate...

Intrebare: Ceva din aceste lucruri au relevanță și la noi... Ce posibilitate are un absolvent de liceu sau de colegiu din SUA să-și ia o slujbă potrivită în domeniul pentru care s-a specializat? Comparativ cu situația de la noi, ce poți să-mi spui?

Mike: Un absolvent de liceu sau de colegiu?

Int.: Ambele categorii...

Mike: Mi s-a spus că acum 20 de ani un absolvent american de liceu sau de colegiu putea să-și ia o slujbă bună fără a continua studiile la universitate. Se puteau descurca binișor, că să-și întrețină familia. De obicei, aceste slujbe le puteau găsi în fabrici, în fabrici mari, cum și cea de automobile din Detroit, unde un începător putea cîștiga 8-9 dolari/oră ceea ce era o sumă bună acum douăzeci de ani, neavînd calificare. N-aveai nevoie să te duci la colegiu, dar astăzi slujbele acelea nu mai sunt, care ar fi plătite la 15-16 dolari/oră la cursul de astăzi. Lumea afacerilor se schimbă, evoluează, companiile au în general nevoie de calificații, absolvenții cu înaltă calificare, nu mai au nevoie de tine ca să stai să minulești cutare sau cutare mașină, gata... Trebuie să fii policalificat, bun la toate, cum se zice. Vezi, învățămîntul în colegiu reprezintă pentru mulți americani biletul către o viață mai bună, o slujbă mai bună și drept consecință tot mai mulți se înscriu la colegii; ca niciodată, s-au înregistrat numere record de studenți la colegiile americane în ultimii ani. Astăzi ar putea spune mult despre nivelul economiei americane și anume că nu a prea fost la înălțime în ultimii 3-4 ani, deoarece există un număr limitat de posturi bine plătite cu tot mai mulți candidați pentru acestea... Ce mai... E o adevărată competiție să pui mîna pe un post bun ca absolvent de liceu sau de colegiu. Deci, din ce în ce mai mulți urmăzează cursuri superioare de învățămînt, pentru 2-3 calificări... Mi s-a spus că aici, ca absolvent de liceu, ești nevoie să acceptă slujbe foarte prost plătite, pentru că astăzi găsești, astăzi oferă deocamdată patronii. Așa că trebuie să-ți croiești un drum greu de la un post slab plătit la unul mai bun plătit.

Int.: E o situație generalizată, dar probabil că situația din țara ta oferă o paletă mai largă de posibilități...

Mike: Da, cred că lumea este pusă în față acestui proces de infuzie de tehnologie nouă, și din ce în ce mai greu să te descurci fără calificări serioase, multora nu le place, dar astăzi e...

Int.: Cui îl place? Stau și mă întreb... dar... pe baricade... pînă răzbim!...

(Va urma)

*Interviul a fost consemnat pe 19 nov. 1993
de prof. Ambruș Imre*

Scoli și universități în Germania

SISTEMUL ȘCOLILOR – Școlile nu sunt conduse central de la Bonn. Numai în landurile federale (Hessen, Brandenburg, Bayern etc.) există ministerie pentru cultură, educație și sport care stabilesc și planurile de învățămînt. Anul școlar durează începînd de toamna pînă în vara următoare, dar vacanța de vară nu începe în mod unitar pe 15 iunie. Ea durează numai săse săptămîni și începe în funcție de land federal, la o altă dată. În ciuda acestei eșalonări, circulația în vacanță provoacă aglomerație pe autostrăzi, precum și pe trenuri și în stații balneară supraîncarcate. Datorită acestei vacanțe de vară scurte, mai există, în afara vacanței de Crăciun, vacanțe și toamna, de Paști și Rusalii. Două sămbete pe lună nu se învăță, iar în celelalte două se țin cursuri dimineață.

ȘCOLILE ELEMENTARE ȘI PRINCIPALE – De la vîrstă de șase ani copiii merg la școală principală, care durează patru ani, unde sunt instruiți de învățătoare. Mai există încă mici școli sășești, autobuzele transportă copiii, care locuiesc departe de centrele școlare moderne. Cu zece ani în urmă, multe clase erau supra-aglomerate, astăzi numărul începătorilor este în continuă scădere. Cele mai bune prestații la un obiect sunt evaluate cu nota 1, nota 2 înseamnă "bine", 3 – "satisfăcător", 4 – "suficient", 5 – "nesatisfăcător", 6 – "insuficient".

Cine vrea să se transfere la școală medie sau la gimnaziu, trebuie să aibă note de 1 sau 2 la obiectele fundamentale. Astfel el rămîne în școală principală, care este inclusă în școală primară. Școala principală pregătește elevii pe o perioadă de cinci ani pentru meșteșugărie, comerț sau industrie. Absolvenții în vîrstă de 15 ani nu pot frecventa deci un gimnaziu începînd din clasa a X-a.

GIMNAZIILE – Pentru multe meserii practice la birou este suficient un certificat de absolvire cu calificativul "bine" obținut la o școală medie cu durată de șase ani, dar pentru o meserie, cum ar fi comerciant bancar, se cere astăzi bacalaureatul. Și în mod firesc bacalaureatul este ca și mai înainte condiția obligatorie pentru un studiu la universitate sau facultate de profil.

Deși în Germania există și un al doilea mod de instruire mai greoi și mai lung ca durată, pregătirea pentru bacalaureat se face de regulă în gimnaziu. Prototipul instruirii superioare o constituie gimnaziul umanist, în care se predau, în afară de matematică și fizică, mai ales limbile vechi – latina și greaca, istoria, literatura și muzica. Aici există școli de elită cu o veche tradiție. Cîteva dintre ele au fost distruse de bombardamente în cel de-al doilea Război Mondial și au fost reînființate în clădiri noi. Alte gimnaziu pun un accent deosebit pe științele naturii, pe limbile moderne în diverse combinații, pe tehnică etc. Bacalaureatul obținut la gimnaziu cu profil economic îți dă dreptul de a studia la o facultate de profil.

ȘCOALA ȘI RELIGIA – La toate școlile și gimnaziile de stat se predă ca obiect optional religia – evangelică și catolică – dar nu și alte confesii sau religii necreștine. Multe școli private sunt confesionale. Așa, de exemplu, Gimnaziul Sf. Agnes din Stuttgart este școală de fete de religie catolică. Ar mai fi de menționat școlile Waldorf, care

educa tinerii conform principiilor antropozofice și anume în școli generale fără o separație strictă de școlile principale sau de gimnaziu.

ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR – Profesorii universitari germani nu sunt numiți, ci solicitați pe o catedră de către colegii lor. Universitățile se autoadministrează. Un senat ales alegeră rectorul sau președintele universității. Pentru finanțarea cursurilor și cercetării sunt răspunzătoare ministeriale landului și cele două ministerie federale.

Îndeosebi proiectele tehnice se bazează pe cooperarea cu industria, care pune la dispoziție bani și aparatură. Profesorii universitari sunt susținuți în munca lor de predare și cercetare de profesorii emeriți, asistenți, consiliu academice și tutori. Bisericile au dreptul de participare la luarea deciziilor în ceea ce privește numirea profesorilor de teologie. Interesele studenților sunt reprezentate de o comisie, aleasă de aceștia.

Universitățile mai vechi și cu o bogată tradiție din Heidelberg, Köln, Tübingen etc. nu mai oferă de multă vreme suficiente locuri pentru toți studenții. Astăzi sunt de trei ori mai mulți studenți ca acum 20 de ani: 1,5 milioane de studenți.

La sud de Heidelberg a luat naștere un nou centru universitar. La Ulm, Konstanz și în multe alte orașe au fost înființate noi universități. La München sunt înmatriculați la Universitate 70.000 studenți. În Stuttgart studiază 45.000 de studenți la diferite facultăți. Locurile în seminarii sunt limitate, numai puțini studenți au fost admisi în căminele studențesci. Ceilalți sunt nevoiți să închirieze camere, care adesea sunt foarte scumpe. În ceea ce privește masa, ea este servită la restaurantele universitare, unde este bună și convenabilă ca preț.

FACULTĂȚILE – Studenții de la medicină sunt atât de numeroși încît clinicele universitare nu mai pot face față pregătirilor practice. De aceea multe spitale din alte orașe au fost reamenajate pentru a fi clinici academice. Deja există echipa de un excedent de medici, care nu vor găsi de lucru în spitale și care nici nu vor putea să-și deschidă cabinete particulare.

Și studenții de la drept știu că în Germania există deja suficienți avocați și judecători. Datorită vîrstei, nu se retrag astăzi de mulți, căci absolvenții de facultate există.

Industria a avut pînă acum nevoie de tineri ingineri și specialiști în științele naturii, dar și aici situația se înrăutățește din perspectiva absolvenților, datorită crizei economice, concedierilor și armatei de patru milioane de șomeri din Germania. În timp ce învățătoarele școlilor primare se pregătesc la facultăți pedagogice, tinerii filologi, istorici și matematicieni etc. se pregătesc din punct de vedere pedagogic în seminarii pentru a fi profesori de curs secundar, dar o absolvire cu succes nu se mai garantează, încât să poată fi încadrati imediat în activitatea didactică. Datorită numărului de elevi, în continuă scădere, au existat în ultimii ani liste de așteptare și, după o perioadă de șomaj respectiv după prestația unei alte activități, a putut fi începută cariera de profesor titular la un gimnaziu de stat.

Kurt Schäffer - Germania
Tradus din limba germană de prof. Mariana Nazarie

Adolescență, oare chiar am uitat să visăm?

"Adolescență"- ce frumos și plin de mister sună acest cuvânt, dar nimenei nu știe că pentru foarte mulți dintre noi nu înseamnă aproape nimic. Trăim într-o lume plină de interdicții și problemele noastre nu mai sunt luate în seamă. De ce? O întrebare la care așteptăm un răspuns. Mulți dintre noi caută un loc unde, din întineric, să curgă lumina, mulți sunt amărăciunea și singurătatea strângându-se în jurul lor, mulți sunt adolescenți fără adolescentă.

Și totuși: e vîrstă cea mai frumoasă din viața unui om, momentul în care iluziile sunt înlocuite de alte iluzii, timpul în care ne putem permite să visăm, da, să visăm pentru că mulți dintre noi au uitat să viseze. E dreptul nostru și nu o să îngăduim să ni se ia niciodată acest drept!

Zîmbetul și visul astăzi ne-a mai rămas din adolescență. Să visăm și să zîmbim cît mai avem timp!

Serban Mihaela Cerasela Clasa a X-a C Lic. "Unirea"

SCRISOARE CÂTRE UN PRIETEN NECUNOSCUT

Dragă prietene, iată mă destăinuți! În sfîrșit, după atâtă timp de confuzie, reușesc să gîndesc din nou împede.

Aș vrea să pot fi liberă! Nu mă înțelege greșit! Nu vreau acel tip de libertate la care toți rîvnesc și nimenei n-o arătă cu adevărat, ci un alt fel de libertate, o libertate mai mult interioară, una de gîndire. De fapt toți avem libertatea de a gîndi, dar eu mă refer la faptul că, neintenționat, unii reușesc să ne acapareze gîndurile în așa fel încât nu reușesc să îți scoți din minte și să gîndești clar. De exemplu, școala te obligă să gîndești zilnic timp de 6-7 ore la lucruri care nu au nici o legătură *sufletească* directă cu tine! Nu spun că școala e vinovată, spun doar că îți ocupă gîndirea și îți impune să faci anumite lucruri.

***

Fiecare om e un filosof în subconștiul său, puțini sunt cei care reușesc să exprime în cuvinte ceea ce gîndesc. Pentru gînduri cuvintele nu există, gîndurile se pot explica doar prin sentimente...

***

Fiecare om crede că el trece prin momente unice, incomparabile în viață, dar nu realizează că el joacă de fapt aceeași piesă pe care au jucat-o toți înaintașii lui și pe care o vor juca toți urmașii săi, "Odiseea Vieții", ce se repetă de cînd a apărut omul... Ea este aceeași, dar fiecare o interpretează în mod diferit, punîndu-și amprenta personală. De fapt "Odiseea Vieții" este constituită din mai multe variații pe aceeași temă. Pînă în prezent eu nu am "jucat" decât "Prologul" și "Prima Parte"... , acum eu trăiesc "A doua parte", Adolescență, care reprezintă perioada cea mai zbuciumată, cînd printre ochiurile plasei protectoriale ce te-a invăluit în timpul copilăriei, reușești să percepi cîteva dintre crudele adevăruri ale lumii din afară.

***

Oare tu, scump prieten, poți să mă ajuti să înțeleg cu adevărat toate tainele "actoriei"? Îmi doresc să joc cît mai bine "Odiseea Vieții" și de aceea am nevoie de tine. Ajută-mă! Cert este că sunt nevoie să destăinuți cuiva cele mai tainice simțăminte, dar, cum în ziua de azi nu pot avea încredere

în oameni, mă destăinuți! Poate peste ani voi zîmbi amintindu-mi de acest frumos capitol din "Odiseea Vieții": perioada cînd înțelegi mai bine muzica și cărțile, cînd poți să creezi, dacă vrei, capodopere de artă sub îndrumarea primelor iubiri, dar și perioada cînd îți dai seama de urîtenia lumii și regreti că nu mai ești copil ca să poți privi lumea în față cu ochi nevinovați și să crezi că toți sunt la fel de buni ca și tine.

***

Prea mulți "de ce" în viața mea! Nu pot fi deloc fericită cînd știu că există suflete care suferă, copii care mor de foame și oameni care, deși au destulă avere, încarcă să se îmbogătească și mai mult, oameni care fură, jefuiesc, omoară și produc multă suferință chiar sub ochii lumii și nu pătesc nimic, ba chiar sunt lăudați, iar cei amărăti, care sunt nevoiți să fure o bucată de pînă, sunt condamnați la închisoare.

***

Oare de ce spațiul este infinit? De ce fiecare crede că este Centrul Lumii și puțini își dau seama că toți suntem centri, că numai noi toți formăm Lumea. Dacă jumătate din lume ar dispărea și s-ar întâmpla ca aceasta să fie alcătuită numai din savanți și intelectuali, știința nu ar mai avansa, iar Lumea ar da înapoii. Dacă acea jumătate ar fi alcătuită din oameni simpli, din muncitori, atunci toate realizările științei nu vor mai putea fi puse în practică și Lumea nu ar mai dezvolta. Dacă acea jumătate dispărătă ar fi formată din ucigași, hoți, păcătoși ce nu pot fi recuperati, Lumea ar face mai bună, dar nici atunci poate n-ar fi mai bine, deoarece nu ar mai exista decât... exemple bune, iar mamele nu ar mai avea cu ce să-și sperie copiii cînd nu sunt cunîști...

Și totuși de ce viața este astăzi e desătă? Iată de ce, prietenec necunoscut, lansez acest SOS pentru a declanșa un dialog de la distanță care să ne lămurească, să ne ajute să ne salvăm. Aștept, prin urmare, semnalul tău!

*Cu drag,
Mădălina Apostu Clasa a IX-a B*

Adolescentă... pe masa de disecție!

— Este adolescența o "vîrstă neînțeleasă" demnă de compătim? sau... autocompătim? E o "vîrstă critică" sau una poetică, enigmatică, aurorală?

— Este vîrsta autodefinirii, "fermentării mustului" dulcii copilării, este trecerea de la fabulosul basmelor și farmecul mitic ori legendar la "tările" spiritului "așezat". Este perioada de intense căutări ale identității, de configurații ale conștiinței de sine și ale Eului, cînd, după o perioadă de "baleiaj" în afară și de introspecție, se găsește, bîjbînd, punctele de sprijin ale personalității. Unii se "găsește" repede, alții mai trîzui, iar mulți... niciodată!

— De ce este totuși o vîrstă critică?

— Întrucât acum se trezesc la viață germenii omului matur, hormoni, care produc brusc, într-un psihic încă necălit, o fierbere aurorală pentru care tînărul nu are pregătite răspunsuri (și nici nu e bine să le abătă totdeauna de-a gata")!

Ca orice perioadă de... tranziție între două vîrste relativ stabile, însă atât de diferite, adolescența nu e doar o vîrstă a căutării de sine, ci și o vîrstă a derutelui, iar atunci cînd părintii sau educatorii nu posedă o strategie rafinată, o foarte bună cunoastere a sufletului uman, se produc nu doar iritări, ci, deseori, conflicte. Așa-numitul conflict între generalul Flindcă la adolescent se dezvoltă brusc niște valențe unice, ce-i configurează caracterul, antene însetate de absolut, de altceva decît lumea imperfectă din jur. În mare criză de informații, el pretinde acele informații care să răspundă cel mai bine aspirațiilor, inclinațiilor sale firești, iar interdicțiile, rigorile de orice fel, îl agasează, îl încorsează, resimțindu-le ca atență la propria perso-nalitate... Să nu uităm de nonconformismul marelui adolescent hoinar, care a fost Eminescu!

— Părintii și foarte mulți educatori sunt descumpăniți de această perioadă "rebelă", de "mînji" zburdalnic, ce se integrează cu greu "programelor" impuse, punându-li-se "fru" silnic, uneori foarte dur, de unde și expresia: "a-l tîne în fru!"

— Este o mare greșeală! Este

ca și cum ai încerca să obții copii la indigo sau la xerox ale înaintașilor! În acest mod, ar mai fi evoluat societatea umană?! Evident că ar fi stagnață lar acum cînd suntem și într-o epocă de mare criză, aceasta este rezultatul cel mai acut de vîrstă în criză: adolescentul "Libertinajul" lor (manifestându-se ca frondă) este o febrilă căutare și detașare de tot ce au fost cel pe urmele cărora nu mai vor, refuză să mai calcă! El se caută și caută altceva. E o dublă căutare. Atî observat că de serioși și cu cîță malitiozitate pun ei problemele?!

— Se constată totuși (nu numai din scrisoarea Ceraselei sau Mădălinel) un aer de oboseală, de blazare, de lehamite, de dezorientare și de incertitudine din partea lor.

— E adevărat că unii dintre ei sunt descumpăniți de agresivitatea, stupiditatea (ca să nu-i spunem mai rău!) "bătrînilor" ce îñ cu înversunare la muntele de eroi ce i-au sufocat o viață, nerecunoscînd, cu nici un preț că și-au trăit viață în mare eroare!

— Să totuși... Nici un cod etic din lume nu recomandă lăsarea adolescentilor "în voia soartei"!!

— Nu în voia soartei, dimpotrivă, dar cu mare atenție și cu tact orientați în chiar direcțile lor preferate, de la distanță, dîndu-le impresia reușitelor pe cont propriu. Este o splendidă tactică, căci el reziste nevoia unui prieten discret, din umbră, care să nu-i lezeze personalitatea și care să-i ghideze pasii, fără a-l umili! Din interviul lui Mike rezultă că adolescenții americani (și nu numai!) sunt lăsați să se descurce pe cont propriu. Mi-amintesc o splendidă "lecție" de pedagogie a unui magnat al automobilului japonez, miliardar, care, la vîrsta majoratului fiului său, l-a chemat, i-a dat cîțiva gologani de buzunar și i-a spus să se descurce *prințul de la zero*, cum a făcut-o el, fără a se folosi de numele său! Totuși pentru el, cel ce trăiește un spectacol intens, *inedit și pentru maturi*(!), este mai mult ca necesar un *Prieten*. Multe din scrisorile și confesiunile adolescentilor de azi divulgă singurătatea ce-l apasă, lipsa unui prieten sigur și sincer! A unui confesor. Agresiunea informatională (și nu numai!) îi solicită

înțelegerea, clarificarea, luarea de decizii rapide, acum cînd abia încearcă să meargă "copacel", decizii ce de multe ori îl pun în dificultate și pe mulți dintre cei mai experimentați adulți!!

— Paradoxul educării educatorilor!

— Nu e deloc un paradox! Mai ales acum! Valurile iuți ale Istoriei au surprins și pe cei maturi "corigenți", chiar "repetenți", mulți acționând nefișesc, straniu... Si astă deoarece comunismul i-a obișnuit, printre altele, cu un paternalism sui-generis, paternalismul (sau matriarhatul) dusul de mînă, al... dădăcelii, al "cumînțeniei" excesive, căci altfel... De aceea, și părinții și educatorii trebuie să se raporteze la eternul uman, la "ideologia" bunului simþ în toate, la seninătate, altruism și afecțiune în aceste tim-puri de încîncenare și egoism rapace...

— Există adevărate "bariere de sens" între ceea ce era *valabil* pentru educator și ceea ce este *valabil* pentru adolescent. Înainte de a fi "pe fază" adolescentul, trebuie să se acomodeze din goană la nou educatorul, părintii. Grijă zilei de mîne nu permite celui matur o riguroasă discernere, iar tînărul învață, din păcate, fără discernămînt și bune, și rele! Riscul este foarte mare ca acesta să o ia pe căi greșite. Aș întreba unele reviste generos colorate adresate lor, ce contrapondere umană, spirituală, axiologică oferă libertinismului vulgar, într-un argou și jargon de casă de toleranță al repetenților la toate capitoilele avînd ca model absolut o ... *Madonna*, de pildă?! El trebuie să stie de ce să se ferească, să îl se dea alternativă de salvare, pentru a alege în cunoștință de cauză; de aceea trebuie să îl se ofere.

— Pedeapsa este total exclusă?

— Există interdicții mai categorice, dar "nu"-ul, mai frecvent astăzi, în vremuri tulburi, trebuie subliniat de înțelepciune, căldură umană, argumente înțemeiate, corecte, pilda personală, afecțiune și nu pedepse brutale, degradante... Acestea ar duce la grave dezechilibre într-o vîrstă în constituire, labilă. Deci uriașă disponibilitate de dragoste a educatorului în aceste vremuri secetoase tocmai în dragoste este singura cheie

magică spre sufletul adolescențului...

— *Și competență...*

— *Da, competență... Un climat protector, tonic, o atmosferă caldă în familie și școală pentru ca adolescentul să-și găsească teren fertil de afirmare, fericirea vîrstei, desfășurarea firească a personalității în toate petalele coroanei sale și nu încistarea într-un egoism feroce.*

— *Ce este adolescență?*

— *Poetic, este vîrsta visurilor aurorale încă neper-perfekte și neîngreunătite de prozaismul glodului existenței. Este vîrsta minunilor în care se proiectează linile definitorii ale viitorului matur. Este perioada unei intense cunoașteri, absorbtiei și clarificări ale linilor de forță ale caracterului. Este vîrsta "marilor speranțe", visuri, pasiuni. Este vîrsta generoasă a dărurilor, a iubirii a tot ce există, dar, mai ales, a ceea ce este "dincol", în Absolut! Este vîrsta întrebărilor imperativ, a marilor probleme. E vîrsta unei perpetue febre a asimilării, amplificate de sentimentul nesiguranței, neputinței de a răspunde la toate întrebările ce-l copleșesc în orice moment.*

— *Ce înseamnă un prieten pentru un adolescent?*

— *Oglinda cea mai fidelă, ecoul propriului ego necunosut. De aceea cuvinte ca *sincer, curat, pur, încredere deplină* apar ca leitmotive ale prieteniei dintre adolescenți.*

— *Și totuși adolescenții sunt severi, malicioși!...*

— *Da, ei sunt generoși, altruști, se dăruiesc "fără rest" ideilor și sentimentelor mari, frumoase, însă în momentul în care sunt înselați în așteptările lor cele mai stringente, intime, devin brusc necruțători cu tot ce e urât, alterat, perfid, rău, prost, fals, bolnav, incompetent...*

— *Există o exagerare a propriului "Eu", o criză a personalității ce depășește și experiența, putind duce la infatuate, aroganță, supraevaluare...*

— *Există unii la care "forma" transcende cu mult "conținutul", transformându-se într-un balon, un fel de "drog" ce-l face pe adolescent să se creadă unic în explorarea Universului (ceea ce în mare este!). Căci experiența lui este unică, nu prin faptele trăite, ci prin modul cum le trăiesc. Greșeala părintilor și educatorilor este că tocmai cînd au mai multă nevoie de sprinjeni, atunci cedea-ză dorinței lor de independentă, de frondă, și-l lasă de izbeliște! Și ei se lasă "furăți" de formele ce dau impresia maturului, negăsind strategia cea mai fină de a pătrunde în această "citadelă" în care se baricadează, uneori trufaș, adolescentul nepregătit de Marele Război cu viață! Alți "maturi" n-au timp să gîndească serios la "marile" probleme ale "puștilor", pe care-i "văd" permanent copiii! Apoi să nu neglijăm aroganța, suficiența*

maturilor care au răspunsuri la *absolut* toate întrebările! Dictatura "bătrânilor" care cred că lumea a început și sfîrșește cu ei!...

— *Incompatibilitatea ar trebui să fie univocă. Întellegerea ar trebui să vină din partea celor ce au trăit vîrsta aceasta...*

— *Din păcate, uitată de cei mai mulți sau redusă, retrograd, la stereotipii ca "tinerii din vremea noastră" sau "tinerii de azi"... Dialogul cu adolescenții devine, din păcate, un... monolog lung și monoton, moralizator, al adulțului ce crede că e de "datoria" lui să țină predici. Or, adolescentii vor să fie priviți cu propriile lor ochi, să se formeze pe propriile lor calități, înclinații, preferințe, și nu pe ale... celor maturi sau, ceea ce este și mai grav, ale... bunicilor și străbuniciilor! Ei vor să fie înțeleși și ajutați sincer, să fie scutiti de sabioane, prejudecăți, de tot ce este osificat, încremenit, "de lemn", mortificat. Ei vor să fie luati ca atare cu toate calitățile și defectele lor, să nu fie formați după imaginea celor maturi. În momentul cînd sunt considerați maturi, îl se acordă un capital de încredere, se dezlațuiește în ei energii imprevizibile, devin "frumoșii nebuni" ai marilor Idei și sentimentelor! Cîștiștagii ireversibili de aceste mari Idei cărora le dăruiște Poezia și Ineditul generației lor, aduc "o foaie nouă de adaos/ La Cartea veșnicului mit"...*

A.B.T.

Clepsidra de gînduri...

1. *Lumea nu e a cui o străbate cu piciorul, ci a cui o înțelege cu gîndul.*
2. *Oracolul care e întrebăt prea adeseori tace.*
3. *Un singur lucru o dată pierdut, nu se mai poate căpăta: tu însuți cînd erai mai bun.*
4. *Căința e drumul prin care te poți găsi pe tine însuți... cînd erai încă bun.*
5. *Sînt oameni cărora trebuie să le impui să nu te cunoască.*
6. *Unde-și tin oamenii răi gîndurile bune care au murit?*
7. *Singurul dușman de care nu poți scăpa e cugetul tău care te știe și te osîndește.*
8. *Prietenul își dă seama că ar părea părtinitor ajutîndu-te și ... nu te ajută.*
9. *Cei vecchi au avut muzica prin care se clădeau de la sine zidurile Tebei, modernii au născocit pe aceea care ar fi în stare să dărîme piramidele.*
10. *O dată ce oamenii au așezat un lucru sau un om într-o formulă, se cred scutii de a mai cugeta asupra lui.*
11. *O cugetare - o latură de adevăr care scînteie;*
12. *Talentul neîntrebuită e un furt;*
13. *Ca să poți respecta pe triumfător, trebuie să fii însuți în luptă;*
14. *Pămîntul își înnoiește florile în fiecare an, dar nu și aurul din adicuri;*
15. *Întunericul nu se luptă cu lumina ; el pierde din calea ei;*
16. *Cît de înalt e muntele o știe numai cine a ajuns în vîrf;*
17. *Fără steag de cultură un popor e o gloață , nu o oaste;*
18. *Ca să te ridici, trebuie să te desprinzi.*

Selectate de Cătălin Popa din "Maxime și cugetări", de N.Iorga

Minima moralia

Simt din ce în ce mai mult nevoie de a sta de vorbă cu mine însuți, rupt de lume, de tot, într-o liniște celestă. Întrebările și ideile freamătă ca frunzișul des al unel păduri de foioase, iar eu, grăbitul, distratul, n-am vreme să le prind din zbor, să le oblig să mi se destăinuie, să se mărturisească, să adaste și să "oficeze" un ritual tainic la altarul Spiritualului, să mă lumineze și apoi să le ofer libertatea să-și vadă de eterna zbatere buimacă, eternul şopot, mai grele, mai bogate de sens, mai înnobilate...

— Stimate Mentor, această scrisoare poate rămâne un monolog în... Babilonia sau un dialog lung, fertil, sublim. Depinde de tine dacă vei cădaxi să-mi răspunzi.

De pildă, nu știu, în ciuda anilor grei de "școlire", ce este *înțelepciunea*. "Profil" îmi dictează că este... *cumuljenia*, că este o "forță de asumare a destinului omenești printr-o continuă autodisciplinare și îmbogățire a spiritualului prin experiență și luciditate critică"... Gargară, gargară! Simt, în intimitatea sufletului meu, că n-au dreptate sau că sunt foarte departe de adevar, că e ceva mult mai profund... Preoții spun că este o legătură intimă cu Dumnezeu, filosofii Indiei că e "a fi în direct cu Divinul" și totuși... nu sunt un *înțelept*! Gânduri rebelle vin și zboară "și mă lasă pustit!" Pustit și amorțit! Să cu doru-mi singurel!... și slab, și nepuțincios! Presimt că ar putea fi statornicie, da, dar în ce?! Să cum să "fac legătura" cu... eternul divin?

— Dragă Egon, în primul rînd trebuie să scapi de obsesia propriului numel A propriul persoane și tot ce ține de interesele ei mărunte! Apoi *înțelepciunea* nu se prinde... cu carul, ci se cîștigă bob-cu-bob. La sine ajungi pe căi diferite, reactivind valențele cele mai potrivite. Există căi de a ajunge la tine însuți (adică la Eu), trebuie numai să le "developezi", să le reactivezi sau să le "trezești" din somnolență. Acestea sunt "portițe" spre sublimul din tine însuți. "Portile Raiului", Absolutului săn în propriu-ții suflet... A nu te cunoaște pe tine însuți înseamnă a nu cunoaște aceste sublime "chei", corzi sensibile, pe care, atingându-le, ating și ce e mai adînc, mai uman, mai universal în tine. Cunoscându-ți-le perfect și făcându-le să vibreze, să cînte, "trezești", ilumi-

nînd, întreaga flință la acele frecvențe ce te pun în legătură cu divinul, sacru. Este o artă să știi a le ieși în întîmpinare, să surprinzi *acele puncte cheie* sensibile ale flinței tale care să consonze cu absolutul. "Restul" se trezesc de la sine iradiind și ele muzica de orgi de lumină perceptibilă doar cu senzorii fini ai mintii ce ne dă luciditatea și vizionea adîncă, *înțelepciunea*...

***

Cuvîntul imposibil – spunea Napoleon – este doar pe buzele nepuținciosilor. Știu că poti, fi, prin urmare, tare și îndrăznește ceea ce pare imposibil. Munca organizată, disciplinată, cumpătarea și echilibrul suplinesc atrubutele strălucitoare native. Tu le ai pe toate. Deci îndrăznește să te realizezi după visele ce le ai. Împodobește-ți sufletul, căci frumusețea spiritului, a caracterului e cea eternă, căldătă și o orhidee efemeră ce se ofilește repede. Nici o zi fără o faptă exemplară, nici o seară fără un bilanț rodnic, nici o noapte sfetnic rău... Nici o bogăție din afară nu suplineste pe cea interioară: Omnia mea mecum portol. Evită să te bucuri de "fructele faptelor tale" dacă prin tot ce ești și tot ce faci nu sacrifici și nu te sacrifici în numele Creătiei Sacre pentru restabilirea și menținerea Ordinii Cosmice!

Îmbogățește-te deci interior și vei reuși să capeti și bogățile trecătoare materiale. Fie ca acestea să fie mijloc și nu scop în sine! Nu lăsa fisuri în "citadelă" sufletului, interiorizată în anii de școală, căci cu orice compromis ești un om învins... Nu abdica de la principiile înalte, nobile pe care le disprețuiesc profani. Fii visător, meditativ, romantic, contemplă Lumea și zîmbește, fiindcă îți stă bine: zîmbetul este cununa spiritului. E și leacul cel mai eficace pentru "tinerete fără bătrînețe..." . Nu rîsul care e vulgar: lîsus, se zice, n-a rîs niciodată! Cel mult a suris...

Învăță să discerni valorile de nonvalori, autenticul de fals, binele de rău și atașează-te cu toată flința ta valorilor, fă sacrificii în numele lor. Învăță să pătrunzi dincolo de aparențe cu ochii minții, mizează pe ce este etern și pozitiv în viață, chiar dacă simți că vei pierde momentan. Numai aşa vei fi un om miezos, *înțelept*, respectat. Nu te lăsa după aparențe îngălătoare, fii și relist, dar să nu-ți

pierzi niciodată romantismul vîrstei (de fapt, păstrează-ți proaspete, nealterate, toate straturile, aluvianile vîrstelor). Să nu uită că mulți par fără să fie, puțini sănătății să pară! Orice clipă s-o încarcă cu semnificații (sau să fie o "sondă" de semnificații), s-o înnobilează cu ceva deosebit, frumos, bun... Să nu disperi niciodată! Lacrimile sunt diamante în ochii optimiștilor doar.

Profesorii voștri vă oferă doar algoritmi, disponibilități de a asimila Cultura, doar *tabla de materiei* a culturii și *impulsul*. Impulsul de a învăța toată viața. De a aplica. De a să aplici. El vă oferă *orizontul* și *setea*, *foamea* de orizont, pe care, oricum, nu-l vei atinge nicicind, dar vei trăi fervoarea atingerii... asimptotice, vei trăi satisfacția drumului pieptăș, a *sensului*...

Fervoarea trăirii clipei prezente în vederea unui Sens, credința puternică, din toată flința, în felul nobil. Numai fervoarea, intensitatea trecerii, profunda intensitate a arderii va lăsa urme în Labirintul Destinului. Iar traseul, cu cătă va fi mai luminos, mai expresiv, cu atât va rămâne mai imprimat în memoria colectivă ca o linie în topografia acesteia. Aceasta este sensul existenței: rezolvarea problemei unui orizont propriu, trasarea de repere într-un sistem de referință, călărea de caractere capabile să evite vîrtejurile Destinului, amplasarea pe propria orbită în retea. Altfel vei fi un astru rătăcit, un pietru meteoric rece, inert... Nu abdica, nu fi laș, apără ca un leu idelic marți prin sacrificii mari. Vlața este o școală și o luptă. Orientează-te în Labirint. Asculță de *înțeleptul* interiorizat în anii de școală și dă-i mereu să citească!

Secretul existenței este intensa profunzime a spiritului, gîndirii și a sentimentelor. Iar de aici la *înțelepciunea* nu-i dețin... un pas! Aceasta este și unul din secretele farmecului personal, al frumuseții eterne spirituale! Învăță de la toate și de la tot, învăță să-l cunoști pe celalăți prin tine și, prin el, să devii tu însuți, "asimilându-i", căci "cel care cucerește pe altii e tare; cel ce se cucerește pe sine e puternic" (Lao Tse).

"Îndrăznește să fii *înțelept*" și să visezi. Să nu uită un frumos aforism al lui Baltasar Gracian: "Cel dintâi popas al vietii frumoase să ni-l cheltuim stînd de vorbă cu marii dispărății: *înțeleptii*; ne naștem spre a cunoaște

și a ne cunoaște pe noi însine, iar cărțile ne împodobesc, ne luminează spiritul. A doua etapă folosește-o pentru cei vii: văzind și culegind de la toti, bob cu bob de spirit. A treia etapă să fie în întregime a ta: suprema fericire, filosofarea, meditația asupra sinei și a lumi.

Apol nu ulta faptele! Omul este cît știe și cît face: Facta non verbal

Unul din secretele reușitei, gloriei nemuritoare este perseverența: Gutta cavat lapidem, non vi(...)! Fili

deci tare, perseverent, nu fă compromisi de la principii sacre, nu le trăda căci te trădează pe tine însuți. Per aspera ad astra. Nimic nu devine durabil dacă nu e-nobilat cu transpirație, aureolat cu mari sacrificii. O știință înțimparea ajută numai mințile bine pregătite, "gospodărite"! O recomandare? Îndrăznește să fii dintrę cei puțini, aleș! O urare? Excelșori! Un sfat? Nulla dies sine linea!

ABT

"Adevărul are de suferit atunci cînd este prea mult cîntărit."

"Adevărul este o minciună veșnic nedescoperită."

"Frica este ucigașul minții."

"Bunătatea este începutul cruzimii."

"Dune" Frank Herbert

PROFESORII... ÎN DIFICULTATE!

Sau elevii întrebă, profesorii răspund

1. Horațiu a fost bogat sau sărac?
2. De ce nu vă considerați genial?
3. Aveți vreo convingere?
4. Dacă pe perechi grotie dvs. ar apărea scris "Mane, tekel, fares" atunci reacționa? Cum?
5. Există sentințe? Sunteți siguri?
6. Cunoașteți toate unitățile de măsură?
7. Ati plins vreodata pentru propria dvs. moarte? Dacă nu, de ce?
8. Dvs. ati lăua drept călăuză prin Infern pe Vergiliu? Propuneți pe altcineva.
9. Ati cercetat efectul pusului betelor în roate?
10. Aveți vreo speranță?

(Grupaj realizat de Monica Olaru).

1. Cum ar fi putut fi prietenul lui Mecena și protejatul lui Octavianus Augustus? și apoi arc vreo importanță?
2. Pentru că atributul de "genial" implică anumite însușiri cu totul și cu totul deosebite. Pe de altă parte genialitatea e relativă. Ea poate fi apreciată ca atare pe moment, în timp poate fi reevaluată și reconsiderată; se poate și invers.

Genialitatea mai presupune și o anumită povară, anume aceea de a fi tot timpul genial; e mult prea mult.

Apoi, e dificilă definirea geniu lui. În comparație cu alte epoci, cel puțin aparent, suntem în pană de genii; oare umanitatea nu mai are capacitatea de a produce genii sau ceea ce se numește "geniu" nu se mai potrivește cu timpurile noastre... Poate că genialitatea pare acum imposibilă datorită specializării tot mai strînute, pentru că un *homo universalis* nu mai e posibil acum...

Răspunsul nu e numai pentru mine; cred că e o explicație cu caracter mai general.

3. Am. E vorba atât de convingeri de moment, dar și de durată. Mă surprind însă de multe ori pe mine însuși, a propos de convingeri, cât de relativ sunt în raport cu mine însuși de la o vreme la alta; nu e vorba numai de trecerea timpului peste individ, e vorba și de restrukturări interne.

Oricum, ceea ce e sigură e relativitatea (evidenț, n-am pretenții la originalitate în opinie). Relativitatea se aplică la fel de bine și celorlalți, că și mie.

4-7). Îmi permit (e vorba de considerații personale, mi se pare că cele două întrebări sunt de fapt una singură) să răspund celor două interrogații la un loc.

Idea morții e cotidiană, banală chiar. O întâlnesci în fiecare zi, în orice context, sub diverse forme, manifestată în diverse mănuși, pornind de la simpla premisă că ceea ce începe are și un sfîrșit. Banal, nu? Pornind de la cea mai simplă acțiune (a pregăti cafeaua de dimineață, de exemplu), totul are și un final. Altfel nimic n-ar avea rost.

Normal, altceva e să gîndești la propria sentință, la propriul sfîrșit. E frumos să teoretizezi sfîrșitul în general, chiar și cel propriu; mai greu este să-l concepi. Că e firesc să mori, e una; cum să poți concepe însă a dona zi cînd soarele apare fără tine, că plouă și ninge la fel de banal, dar fără tine; că uneori, te gîndești la propria moarte măcar ca la un eveniment la care cel apropiat să te regrete, îi sfîrșit, cu adevărat (pentru că, de obicei, ne dăm seama de valoarea cuiva abia după ce nu mai este). Cum ar putea fi lumea însă, fără mine, fără noi?

Soluția ar fi detasarea, conceperea propriei morții ca pe a celorlalți... Am putea s-o facem însă cu adevărat? Greu de spus. Moartea, înseamnă, totuși, cea mai frumoasă catastrofă (fierască, pînă la urmă) a individului. O soluție ar fi aceea de a ajunge la nivelul sublim al existenței biciuindu-te, martirizându-te în fiecare clipă cu ideea propriei morții ca ceva inherent...

O alta este aceea a conștientizării morții, dar a refuzului de a o concepe pentru sine, gîndind-o ca ceva îndepărtat și oricum, nu acum și nu pentru mine. O alta ar fi realizarea ei ca ceva obișnuit, natural, dar și a refuzului de a gîndi la ea; oricum, ea există ca ceva sigur, chiar și fără a o gîndi.

5. Sentințe? Există păreri, în funcție de adevărurile proprii, pe care noi le absolutizăm și le impunem ca sentințe. Normal, justiția are legile ei, după care dă propriile sentințe. Sentințe absolute există dincolo de noi, pentru (numai) cei (sau Cel) care știu totul și pot să decidă.

6. Cunosc acele unități de măsură aflate la îndemâna individului uman, pur și simplu. Evidenț, nu le cunosc pe toate pentru că "toate" nu există ca realitate (lumea fiind

înfință). Ori, de vreme ce nu pot să le cunosc pentru că nu-mi este dat, la ce bun aș face-o (sau mai bine-zis, aș încerca-o)?

8. Trebuie neapărat o călăuză? Nu-mi place întrebarea pentru că obligă deja la o alegere.

9. La ce bun cercetarea, cătă vreme fenomenul pus în discuție există ca ceva obișnuit naturii umane? O cercetare trebuie să aducă o finalitate corectă. Pusul de bęęe în roate există, pur și simplu, de când sunt oameni; clară și concluzia, nu?

10. Poate. Ce semnificație are mitul Pandorei, ce ne-am face fără speranță? Nu numai ca evadare din real, ca

ultima salvare. Pur și simplu ca mod de a găndi; am putea concepe ziua de mâine fără speranță? Normal, nu fac din a spera un scop în sine; dar n-aș fi om dacă n-aș spera. Sper pentru mine, sper pentru ai mei, sper în general.

PS. A pune o întrebare, mie, cel puțin, mi se pare mai important decât a răspunde. A întreba înseamnă situația dincolo de ceea ce se știe deocamdată; a pune întrebarea înseamnă a ști și o parte a unui posibil răspuns; răspunsul înseamnă a merge pe o cale deja trasată de întrebare.

Prof. Adrian Atarciov

POESIS – DINTRE SUTE DE CATARGE...

Nichita Stănescu

Un loc între cuvinte
Călcăt de pas regesc,
Fiești... El e!
Singur nu poate fi!
Dar cineva petrece, cintă... umbără
Pe pajiștea întinsă
Foșneste umbra-Hamlet
Cuvinte păpușari frămăntă
veșmintele de cor antic.

Cuvinte-n somn, meduze,
cuvinte siluite
În stive 'nalte calcă
Viața sîngerie-ușa de-atelier,
Femeia lasă urme peste tot
Și el alungă porumbeii vremii
Care vor să ciugulească
Urmele femeii:
—Sunt poetul tău, zise el
Rezolvând astfel problema
eternității
O muzică înaltă prin care
se văd venele cerului.

Zâmbind nou-născute
Încolăcite peste tot,
De ele își atinge țimpla poetul
Într-o seducție virilă.
—Ce faci acolo? spune ea.
—Un control medical
Zise el,
Acordîndu-și inima la pulsăția cerului
Cu un gest fatal imperceptibil.

Madona cu prunc

Copilul învelit de atîtea ori pe noapte
Cleștii care răsucesc orele
Cleștii care răsucesc mușchii, cîte puțin,
Pînă la durere,
Cleștii care răsucesc gîndurile,
Cleștii care fac muzică,
Muzica cleștilor.
Un ordin divin și se aprinde
Lumina zilelor.
Se întimplă, uneori, să nu mai fie zile
de schimb
Și trăim atunci de mai multe ori,
Acceași zi.
În locul soarelui se aprind focuri:
De frunze de cărti.

Vâmile cerului

Cînd am trecut dincolo, se lumina
Eram o femeie care se ridică
Din patul ei să-nceapă ziua.
Atunci au pornit gîndurile scăpate
Să se catere peste tot
zădărind nebunia.
În viață începuse atîtea lucruri
Care trebuiau terminate
Într-un singur fel:
Fecioara săcă o minune
Și o scăpă încă o dată de ele
Punînd lacăte la cuștile lor.
Cînd se privi în oglindă
Se zări: FEMEIA DIN ZI
Nu se vedea nimic din mine,
Încă o zi de falsitate!
Peste zi,
Încet, trupul meu va fi
Un mănușchi de muchii dureroase.
Voi dori somnul ca pe o bucurie
Și mintea-mi se va deschide
Ca un ochi închis
Arătați-vă sorii ai nopții
Primită-mă în pămîntul vostru
Ca pe o sămîntă!

Timofte Afrodita
Bacău, "Henri Coandă" – laureată
Vatra Românească – "Junimea", Iași

Paradox

Ochii mei obosiți
Au la spate
Creier bolnav de gînduri
Ce vrea să se întindă
Pe cînd picioarele
Calca în nestire
Pe o talpă
Bătjocoritor de plată.

Testamentul unui nebun

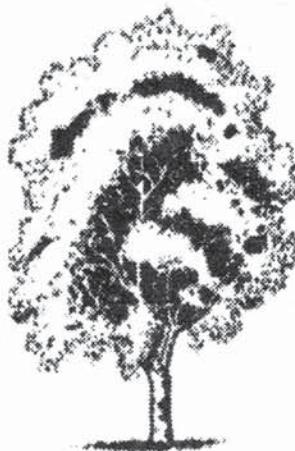
Am înnebunit
Cînd am văzut într-o tavernă
Un copil beat cu față de bătrân
Cu un șotron desenat
pe piele din riduri.
Am înnebunit cînd am văzut
Căprioare aruncându-se
de pe stînci
Cu oasele picioarelor
pătrunzîndu-le printre coaste
Am înnebunit cînd m-am
întors pe pămînt
Sî copiii mei nu m-au
primit lîngă focul
Ce-mi sfîsiase ficatul;
Am înnebunit cînd am văzut
Fecioare siluite în
cimitir pe morminte,
Copii înecați la botez
Sî biserici prăbușindu-se peste
Credincioșii din ele...
Iar eu nu puteam face nimic
Pentru că eram singură
Singură
Pentru că morții din cimitir
Sunt mai vii decît voi,
Suflete în putrefacție!

ARDERI**Pericol**

Cînd gîndurile trosnesc
Ca lemnele în foc
Cămin le e țeasta
Înnegrită de funingine
Nu-ți spăla capul în mare!
Vei răspîndi molima
Într pești
Sî-or începe să rîdă
Să plîngă, să cînte etc.

Destiny

God, you came down from the sky
But you can't turn back there, anymore
Because wolves have no sky(faith)
So Jesus throw us your soul too
For eating it
And come in our pack
To devour it,
Beside us.

Același rezultat

Cînd dragostea și ura
Înnebunesc
Începi să le încurci.
Sunt ca toartele unei
Amfore:
Nici nu contează
De care te spînzuri-
Rezultatul e același.

Închipuie-ți

Unde mi-e trupul?
Închipuie-ți
Că eram geam
O pasăre m-a lovit cu ciocul
Sî m-am sfârșimat înapoi în nisip.
Unde mi-e trupul?
Închipuie-ți că l-am pierdut
Așa cum îngerii își încurcă aripile
În crîngile copacilor
Sî nu mai pot urca înapoi la cer.
Dar la urma urmei
De ce m-am pierdut?
Pentru că, închipuie-ți,
Am înnebunit de spaimă
Cînd urma dinților mei
Lăsată în carne
S-a aruncat spre mine
Să mă muște
Chiar șîrbă și oarbă!

Carmen Gavrila

Clasa a XI-a E Liceul "Unirea"

ANOTIMPURILE

Dădu raza soarelui la o parte și își privi o clipă în oglinda terasei chipul de foi alintind cărămida ce-i construse aiatul. Ieșî în grădină. Se înnodă și se deznoda de trupul păpădiei albastre, rîzind. Se simțea fremățind, tîmără caricatură a unui pui de greier, teafără, și se simțea vie.

Trecu în livadă. Se închise într-un măr și rontăi cu satisfacție miezul Cald și fericit că-i putea fura forma. Semințele le opri și le ascunse în coapsa piciorului; se făcu frig și, amintindu-și, scoase din piept o fisie de curcubeu cu care își acoperi brațele. Își umezi piciorul și buza în pînoul vecin cu poteca și fugi presărindu-și frunzele în palme și pe frunte. La capătul pădurii zări o fintă și, îmbrobonată de rouă, își mlădile trupul și împinse cu palmele vîntul ce-i alinta creștetul și geana. Întinse obrazul și primi sărutarea aurorei. Se reduse. Un strop. Sî se scurse în fintă. Fugi, nebună de fericire, cu ceilalți stropi și se aruncă în rîu. Se ridică însă tipînd de durerea unui mal și-și întinse brațele spre soare. Se înălță și-și ceru să se topească. Se făcu mică, licurici, polen, scînteiere, se stinse. Fugi gîsind și, nerăbdătoare, sfîrsi prin a se lipi victorioasă de soare. Triumfl

Balada unui cărbune

Licențiat în geografia trupului, cărbunele, cerebral și trufaș, își adună silabele pe care, în fuga de sine, le-a răsturnat. Fuge la marginea frunzei și, gemind, bătând din aripă, cere voie să deseneze semințe de baobab

și nuferi la ferestre. Stând la coadă la fericire, își numără uluit și pierdut bețele de chibrit și octavele - pietrele albe - cu care va plăti să se ascundă de ploaie sub stresini. Ca un naufragiat dezolat, e

adulmecat, vînat, prins, dezgolit, pus la zid și ucis. Licențiat în geografia trupului, cărbunele se refac, lacrimă, sunet, freamăt de aripi, strop, amalgam, colorit și din nou vis.

Petrescu Andra Clasa a XI-a E

DEZRĂDĂCINARE

Mi-a adormit suspinul pe o floare de cactus și cînd s-a trezit și-a îngropat capul în nisip ca un struț. Am părăsit deșertul fără de el, căci Lumina și Căldura îmi ardeau umbrele susțelului și am pornit împreună cu Stelele minții spre locuri în care îmi voi putea păstra răceala și singurătatea. Ca o sirenă mă chemă înapoi, dar n-am lăsat să pătrundă vraja ei în vraja mea și am mers mai departe spre albul cîntecelor polare.

CUGETARE

Mi s-au înșirat în susțel suferințele ca niște clape ale unui pian dezacordat și după ce am părăsit lumea căldurilor cu senzații roșii apăsam din cînd în cînd pe una din clape pentru a simți gustul de fier al suferinței. Dar era rece, o răceală de cristal și nu puteam percepe ceea ce mintea refuza să simtă. O chitară se auzea departe și mă împletea ca-ntr-o chemare cu aducerile aminte. Noaptea și iarna susțelului meu nu se mai termină. Ce lungă e noaptea polară cînd e astă de scurtă o noapte în sud. Sunt atât de diferite, ca și oamenii.

OMUL

Eu voi fi nimic dacă *tubirea* n-ar crește în mine ca o salcie plîngătoare hrănitoare de rona susțelului. Tu vei fi nimic dacă *vlața* n-ar crește în tine ca o liană și nu s-ar împleti de trunchiul salciei, umindu-și existențele. Noi vom fi nimici dacă n-ar exista în noi *moartea* care să taie din rădăcini salcia și să calce în picioare liana. Iar luna ne privește palidă ca o femeie văduvă, dar alteori strălucitoare ca o mireasă a nopții. Dar eu sunt nimic, tu ești nimic noi suntem nimici.

Camelia Bălan Clasa a XII-a C

Deșert (constatare)

Bătrîne dune ascunse Zidesc picioarele mele. Simunul duce privirea mea Deasupra mumificătorlor Fete Morgane. Oaze din sticlă adună soarele Si-l pietrifică. În capcane de nisip Zace însetat Susțelul meu. Miinile geletinoase Aleagă scorpionii; și ochii mei se rup Hămesiți de-ață Promisă amintire. Nu pot să beau apa Din închipuirea mea. Visul dispare Iar eu intru în moarte Împărtășită cu această ultimă Singurătate.

Fac scriie

Îmi fac scriu din memoria privirii mele. Și-mi răsucesc bucațile de timp pe zâbrele, Mă-mbăt cu agonie și-abia mai respir. Sînt albă de ceară și carneea miroase a înbirne trecută. Îmi car scriul cu suvenuri prin ploaie; Sălbatic moartea-mi suge seva din oase. Și amintirea mi-e mută. Mi-e frică de lupi, dar simțul mă-nșeală Uitată cerșește lîngă mine-o greșeală Legată cu ată. Pornesc să-mi duc moartea. Fantomatic, capu-mi curge-n țărînă; Mă doare de viață. Eu merg și-mi notez geometric să știu Cum s-ăsez bucațile de privire-n scriu. Și totul se duce spre "valea uitătă" Și știu că nu știu...

Stoica Anca Clasa a XII-a E

Despre nepuțință de a fi om

Omul, ești oare om? Nu ești larvă proliferând în cradală regulilor tale strîmte? Nu ești animal hămesit, orb, cu nările fremășind de tentația săngelui? Da, pentru că ai fost dresat să-ți fie foame. Instinctul tău a fost cu grija conservat și el nu izvorăște din propriul eu de care este înstrăinat și care, pînă și el, e stors de adevăr în dinții fiarelor. Si cine sunt fiarele? Oare nu chiar aceste instincțe ce ies în față eclipsindu-ne, terfelinindu-ne și rămășițele sfîșiate de eu autentic?

Cioran se întreba dacă "durerea are sens?", "dacă viața are sens?". În lumea noastră animală sens au banii, puterea, batjocura; de la pactul faustian, omenirea nu-a evoluat; numai că acum înțelegerea se face între oameni.

Nu ești om, omule! Ești doar una din mîile de păreri, carcasa ce *trebuie* să alcătuiască sistemul care îți controlează pînă și visele. Dar mai există vise? Aici, în Marele Rest plenar sănțem ascunsi aproape toti. Aici, izolați de virusul *libertate* sănțem "protejați", pocitați, indoctrinați cu sănțință, hrăniți cu același diabolic program, mecanizați, simple reclame la nonsens. Aici nu sănțem învățați să ucidem, ci sănțem învățați să ne autodistrugem; aici nu sănțem învățați să iubim, ci sănțem învățați să ne prefacem că iubim; aici nu sănțem învățați să trăim, ci sănțem obligați să trăim; aici ne înăbușim instinctul cu conceptul "muncă". De aici nu se poate pleca. Drumul pe care l-am parcurs s-a făcut în inconștiința ta și ceva crescut în tine, acea marcă a interzicerii, îți va spune că e bine și-așa, că îți-e de ajuns și

că nu mai trebuie să lupti. Totul e murdar. E uman și murdar. Cînd ne vom dezmetici din somnambulism și cînd vom vrea să fim liberi? Sînt momente cînd îți iezi tu acea libertate; dar e o... *libertate neînțeleasă*!

Si ești mulțumit că ai putut evada într-un alt ermetism: cel al ipocriziei. Aici ai dreptul să vorbești; diseci sute de existențe ale prietenilor... Ești satisfăcut? Da, vei spune, da, dar n-ai văzut, în bucuria ta vidă, că aceste existențe sunt la fel. Dar te mulțumești cu atât, pentru că așa ai fost educat, ai fost învățat să te temi, căci "prietenul tău cel mai bun" stie; stie ce gîndești. Si atunci taci. Ai fost învățat că tacerea este un lucru esențial. Totuși ai înăuntru viermele care roade și vrea să iasă; și îți-e frică pentru că abia atunci n-ai să mai poți minti, n-ai să mai poți asculta, n-ai să te mai poți supune. N-ai să mai ai ce face. Căci ai fost învățat să faci numai aceste lucruri. Cine te-a învățat să participe la coșmar?! Cine altcineva decît cel care au germinat în acesta. Îl s-a impus excesul; ai vrut să ajungi cel mai, cel mai, cel mai..., exemplul... Ai fost doar un exponent al prefațatoriei tale; un mecanism de care se vor folosi alții.

Poate că există în tine acea idee de libertate, dar a fost amortită, anesteziată și apoi ucisă într-un "plan de activitate strict". Știm că nu sănțem decît niște bieți drogați, bieți nebuni liberi, nu sănțem decît dobitoace murdare...

Si atunci, de ce facem greșeala de a ne numi oameni?

Stoica Anca Clasa a XII-a E

Om și supraom în concepția lui Nietzsche

Motto: "Trebuie să fii ființă superioară omenirii în tările, în înălțime de suflet, - în dispreț..."

(Friederich Nietzsche - "Antichristul")

Este firească aplecarea față de opere de care în anii trecuți nu se pomeneau sau se asociau cu concepții decretate false și periculoase. O cercetare onestă este astăzi posibilă și de aceea vă propunem un autor a cărui fascinație este vie.

Destinul unei idei este de foarte multe ori imprevizibil, cu atât mai mult cu cât ideea devine componentă a unei ideologii în expansiune...

La distanță de ani, după moartea solitarului Friedrich Wilhelm Nietzsche (15 oct. 1844 - 25 aug. 1901), prin A. Rosenberg și A. Baumberg, nazismul va accentua pînă la grotesc violența și asprimea din perspectiva căror filosoful examina condiția umană, spirituală, nihilistă. Filosofia lui Nietzsche este, totodată, o "autocontradicere" (K. Jaspers) a supraomului, care, din noaptea mintii, nu mai avea repere axiologice.

Cultivînd ostentativ și derulant extravagantele, latitudinea capricioasă a paradoxurilor și aforismelor, concepția lui Nietzsche conține disponibilități - aparent nebănuite - de conformism, blajină regrupare a motivațiilor în jurul unor noi focare de autoritate - căutare cu ardoare și drastic selectate pînă la proclamarea singurei autorități:

Ei-l nietzschean, căci, va spune filosoful: "Pentru mine, cum ar exista, oare, ceva în afară de mine? Nu există ne-euril!"

Principalii exegeți ai operei lui (George Brandes, Elisabeth Förster-Nietzsche, Peter Gast, Lou Andreas-Salomé, Karl Jaspers) și-au disputat trasarea etapelor gîndirii lui Nietzsche:

a) încrederea, pînă la devoțiune și extaz în "genii" (R. Wagner și A. Schopenhauer) și "idoli" "ardoarea cu care evoca în "Nașterea tragediei" (1871) patosul vieții eline antice se înpletește cu admirarea pentru zeii greci.

b) diminuarea interesului pentru "idoli" (sentiment ironizat de filosof ca "omenesc, prea omenesc");

c) perioada "marii Declarații de răzbun", cu lucrările: "Dincolo de bine și de rău" (1886); "Aşa grăbit Zarathustra" (1883-1885) și febra creației anului 1888: "Cazul Wagner", "Nietzsche contra Wagner", "Antichrist", "Ecce homo", "Amurgul idilor".

Gîndirea lui Nietzsche - dramatică expresie a unei culturi și proiecție a acesteia în zbuciumul său sufletesc - se reclamă de la "un străfund dionisiac al lumii" (N.), căreia gînditorul vrea să-i fie interpret și exponent.

Pentru aceasta, el își propune transevaluarea tuturor valorilor, deoarece:

- Prometeu este sensul etic al pesimismului, imaginea zădăniciei condiției umane;

- Socrate și Platon sunt "simptome de decadență, instrumente ale disoluției grecești, pseudogreci, antigreci";
- Deascartes - "un prizonier în cursa curvintelor";
- opera lui Bacon - "un atac contra spiritului filosofic în general";
- creația lui Spinoza - "hocus-pocus de formă matematică, cu care Spinoza și-a mascat filosofia";
- morala kantiană - "o rețetă pentru decadență, chiar pentru erozie".

Obsedat de ideea conform căreia falsele valori culturale au făcut din om o ființă duplicitară, Nietzsche își face o diabolic profesie de credință din smulgerea măștilor, din descoperirea culiselor tenebroase ale spiritului uman. Pentru a deschide cum, în adîncuri, virtuile sunt rodul incubației viciului, Nietzsche găsește antecedente în cugetarea lui La Rochefoucauld, pe care l-a elogiat pentru primul acordat vieții, pasiunilor și intereselor umane și pentru virulență sceptică cu care le-a dezvăluit.

Aforisme și parbole din "Aşa grăbit-a Zarathustra" amintesc de spiritul pleiaeidei moraliștilor francezi și de moralistul american Ralph Waldo Emerson, redând imaginea fideli a sufletului zbuciumat al lui Nietzsche: "zbuciumat, poate, de temeri și gânduri himericice de invidie, ori ambii, dar în orice caz afară de rîndul mijlociei comune (C. Rădulescu-Motru).

Efortul lui Nietzsche de a smulge măștile omului - acest "călător", rătăcit în istorie și prizonit fără scăpare de "umbra" sa - falsa cultură - se împletește cu tentativa de demiterea a idolilor, fie ei ai culturii, fie divinități.

Dintre "idoli" falsei culturi umane, pe Socrate îl consideră izvorul energiilor ce vor nimici vitalitatea omului: știință și spiritul plebeu (ce pregătea "revolta sclavilor în morală").

Datorită lui Socrate, consideră filosoful, ramificarea iusterică a fluxului vital este subordonată schemelor sterpe ale rationalității, florii lirici ai trăirii nestinjenite se supun cenzurii severe a gândului, șvoiul incantațiilor bahice este constrâns să facă loc cadențelor mecanice ale argumentării științifice.

În morală, vechea fabricație aristocratică a "binelui" și "răului" încetează din cauza ascensiunii "turmei" și spiritului gregar. Aceasta convertește în "bine" tot ceea ce susține conservării sale: mila, solidaritatea, compasiunea și de durere, abolirea forței, legalitatea și dreptul.

În manieră freudiană, Nietzsche susține că, în spiritul omului dospește, de secole, o "conștiință rea" - ghem de remușcări, patimi refulate, pasiuni abisale și sentimente de culpabilitate, toate mascate de tabuurile convențiilor, dar provocând victoria "civilizației" asupra "vieții": Socrate l-a învins pe Dionysos așa cum Roma antică a învins Grecia: învingătoare prin forță, învinsă prin spirit.

În "Dincolo de bine și de râu", Nietzsche aprecia: "Noi, însă, care avem un ochi și o conștiință pentru problema propășirii "planetei om" (...) credem că propășirea ei s-a petrecut numai sub condițiile contrare; adică, prin situațiile

grele și periculoase a crescut ea în mărime și i s-a ascuțit forța de inventie și de concepere; prin constrângere s-a dezvoltat în subtilitate și a dobândit puterea de a voi; - noi credem că tocmai aspirinea, violența, sclavia, frica în casă și în inimă, violența, stoicismul, rătăcirile și drăcile de tot soiul tot ce e râu, îngrozitor, tiranic, răpititor, au servit spre înălțarea speciei om".

Atacul lui Nietzsche împotriva creștinismului este cunoscut, căci acesta demitezase noțiunea de "zeu" și a făcut din el un suport al slabiciunii și al fătărmiciei.

Creștinismul este după filosoful german, un atentat față de mentalitatea primordială a aristocrației arhaice, o expresie a "ostilității față de viață" și a resentimentelor mormite ale plebei, numai sucombearea lui ar permite ca viața națională în manifestări, dirijată de o voință (de putere) și mai națională, să-și reia făgășul.

Ea ar permite, aşadar, reinștaurarea domniei "celor mari", a celor pentru care logica forței constituie argumentul suprem.

Pentru "transevaluarea tuturor valorilor", Nietzsche recomandă "supraomul" și voința de putere.

Într-o din vizionii, afectată de romanticism, acest UBERMENSCH (supraom) este o enormă acumulare de forțe, de "materii explozive".

Îl găsim în Parsifal al lui Wagner, în Siegfried din saga germană, în Manfred al lui Byron, în Cezar și în Napoleon, în Ulise.

În incantațiile declamatorii ale lui Zarathustra, semnalăm iarăși paradoxul: profețirea venirii "supraomului" - ca rezultat al unei evoluții ce va trece dincolo de "ultimo om" și postularea "eternei reîntoarceri".

Reînnoind sirul cu prima perioadă a creației sale în "Amurgul idolilor", într-un fragment, Nietzsche visează la reîntoarcerea lui Dionysos: "Numele lui Dionisos semnifică toate acestea: nu cunosc un simbolist mai înalt decât acest simbolism grec, cel al cultului dionisian".

Nietzsche n-a precizat niciodată, cum au dedus tendențios epigonii lui, că "supraomul" ar fi "produsul raselor germane. Exagerările rasiste ulterioare, convertind conceptual de "supraom" într-un argument al superiorității germane au estompat faptul că acesta era o nașcere hibridă: reprezentanții aristocrației romane, germane, eroii homeric și vikingii.

Dar, chiar numai și așa, conceptual de "supraom" este un atentat la statutul umanismului? Răspunsul nu trebuie dat în grabă pentru că trăim momente istorice de reevaluări, timpul pentru reflectie a sosit, iar cel al etichetărilor pripite să spunem că a luat sfîrșit.

Bibliografie selectivă:

- Fr. Nietzsche - "Anticristul" - Ed. "Eta" - Cluj (1991)
- Fr. Nietzsche - "Poezii" - Ed. Univers - București (1980)
- Const. Rădulescu - Motru - "Nietzsche", Ed. "Eta" (1990)
- Dicționar de filosofie - Ed. politică, Buc. (1978)

*Radu Isabela Clasa a XJJ-a J
Lic. "Al. I. Cuza" - Focșani*

Singurătate - Suferință - OM

"Noi trebuie să desăvîrșim toate sferele existenței noastre, după legile veșnice, mari și aspre ..."

Numai omul singur poate imposibilul; el distinge, alege și îndreaptă; el poate împrumuta durata clipei "Goethe. Are Goethe dreptate? Poate omul singur imposibilul?..."

Singurătatea este cea care îți dă, într-adevăr, posibilitatea de a distinge aproape corect, însă, în privința alegerii, omul de cele mai multe ori greșește tocmai pentru că e singur, această stare generând suferință.

Omul își dorește să fie fericit, însă aici intervine paradoxul omului singur deoarece pentru el fericirea este chiar golul din nefericirea sa. Astfel, ajunge să iubească nefericirea sa care este aproape o permanență în viața lui și să urască fericirea care îl trezește din această stare dându-i posibilitatea să distingă, dar nu să îndrepte. În legătură cu acest lucru, ideea lui Cioran ar fi că omul care vrea să se ridice deasupra celorlalți își dă seama că după fiecare pas ceea ce a învățat sau ceea ce a fost învățat ca fiind bine, frumos în viață nu mai au nici o valoare; își dă seama că sinceritatea nu poate fi totală sau chiar că nu există, că ipocrizia domină lumea, că iubirea este o utopie și că omul este ori cea mai bizară achiziție din univers, ori ce "fiară care ne vorbește de idealuri".

Astfel singurătea este mai mult decât o povară, este un gol în care acel carpe diem ori nu există, ori este dus pînă la paroxism.

Omul singur își trăiește drama propriei suferințe care culminează cu acea moarte în viață. Însă interesant este că avem puterea extraordinară de a jongla cu singurătatea

reusind să ne aplicăm unele măști pe care societatea le ia drept adevarăte deoarece superficial domină.

Omul singur este vulnerabil tocmai pentru că este mereu în căutarea fericirii, a adevărului căzind ușor în capcana sărăciei, ipocriziei... (Și - după cum spune Ibsen - nu există fericire, ci doar veselie...).

Toți suntem în căutarea inexistenței trecînd uneori foarte ușor peste partea abominabilă a omului sau trecînd foarte ușor pe lîngă valori.

Această singurătate ori generează iubire din dorință de a nu trăi și altcineva această dramă, ori malefic prin răzbunare, prin emanarea răului în toată "măretia" lui.

Chateaubriand spune că "omul este o inimă într-o lume vidă". Parafrâindu-l, am putea spune că omul singur este "o inimă goală într-o lume vidă", deoarece acesta se complace, de cele mai multe ori, să rămînă în această stare, nu are curajul decât, doar dacă este ajutat, să rupă cercul de fier al singurătății.

Cred că această gîndire a omului singur a fost cît se poate de bine evidențiată de Nichita Stănescu, cel care a suferit mai ales din neputința aceasta de nerepetabilitate a unicului:

"Sunt cum se răcește în mine inima
Sunt cum creierul îmi îngheată
Adio, maximă viață,
Adio, viața mea minimă."

*Ochian Claudia Clasa a XII-a E
Liceul "Unirea"*

CIORAN - SUFERINȚA CHIPULUI DIN OGLINDĂ

Motto: "Soarta mea pare să fie de a revela adevărul pe măsură ce-l descopăr, distrugîndu-mi însă în același timp orice perspectivă de autoritate. Așa pierzîndu-mi încrederea oamenilor, devenind în ochii lor cel din urmă în care să-și investească încrederea, eu fac să apară adevărul prințîndu-i astfel în această contradicție din care nu mai pot ieși dacă și-l însușesc ei însiși..." (S. Kierkegaard - "Jurnal")

Farea celui ce distrugă în propriul spirit ființă învăluitoră de unde negației, ale abisului și suferinței pare un nesfîrșit fluviu al revârsărilor și scăderilor care mutilează seninătatea, speranța, forța, dorința. Cel ce neagă e filtrul puternic critic al lumii care sporește sau oprește izvorul ființei, căci el nu poate să simtă ceea ce a reflectat; inima și creierul lui, transfigurate în organul filosofic sănătății permanent receptacol al veninului sau al mierii săgeților acestui univers. Deschizîndu-se, receptacolul devine "rana ființei" ce nu mai poate propovădui decât durere.

Întîlnirea cu scepticul, ce lasă mereu poarta deschisă cincicului, a fost un asalt ce configura o luptă, și încă una dintre cele mai acerbe. Din seninătatea înaltului visat al ideilor și sensurilor vieții, lunii, pe fire străvezii, ascunse am coborât dureros, și împotriva mea, în abisuri de

unde mai răsăreau - proporțional cu disperarea acumulată - scări de raze... care îmi dădeau sentimentul de a nu fi totuși iluzorii. Însetat de poezie, găseam să-mi umplu ființa și astfel m-am salvat din abisurile ne-eminente a căror amărăciune grea îmi strivea cerul speranțelor! Mă ridicam prin cuvîntul mintitor (ce se va atrofia cu timpul!), printr-o "frumusețe" ce ascundea "urîțul". Din drojdiile otrăvirilor se înălțau disimulate florile de lotus. Și porțile vorbirii își cîștigau proprietatea odată cu sporirea în mine a conștiinței necesității lor.

Dacă salvarea din flacără a fost posibilă, atunci în miezul ei arde ascunsă... taina. Această "ceva" este în sine cugetător devenit "rana ființei" din "zona cea mai adîncă a spiritului" de unde se revarsă plină totuși de îndoială și contradicții, dar ies la iveală producînd efervescență "revelație asupra vieții".

Cioran este o ispită care se neagă, este ispită negației. El ființează într-o lume demascată, dezgolită de iluzii, pînă la origini, goliciunea lăsindu-se însotită de logica lăuntrică admirabilă, pentru că Cioran, stăpîn peste paradoxurile sale, te face să-l consideri un *paradox viu*, dar dintre cele încăte de luciditate (o vină "a priori" ce aruncă vălul iluziei de peste iraționalitatea vieții).

Cioran – admirator sceptic al miturilor elene – mi s-a revelat ca un Narcis de la antipodul ființei, un Narcis al suferinței, singurul capabil să se desprindă și să se contopească final cu destinul primului. O ființă din care te adapi la sursele tragicului pentru a-l amesteca în florul trupului tău. Iată fațetele elului cioranian ce formează camera oglinzelor fiindului: egocentrism excesiv, indiferență pentru taină, cruzimea față de absolut și nemurire, incertitudini sigure și certitudini nesigure, toate acestea în "Antiprofetul". Cioran – iubitor cinic de poezie și muzică, linguisitor în preajma lui Dumnezeu, "profesind" epitele alarmante, distrugător de convenții, deschizator de abisuri, toate contopite în cel care nu mai acordă legitimitate nici unei credințe.

O reiterare nesfîrșită a drumului parcurs de douăzeci de ani pare să fie întreaga arhitectură a organului filosofic. *Chipul* – ceea ce este vizibil în metafizica românească – este pentru Cioran oglinda unei ființe a strîmbăturilor ființei. Orgoliul de a descoperi esențialul a lucrat adînc ridurile chipului, neascunse, abisale; iar dezvăluirea a transformat luciditatea într-o cruzime amorfa. Cioran pare a spune: sunt un caz! Sunt cazul ființei!! Sunt neantul lucidității și luciditatea neantului!!! Si dacă ecurile metafizice ar fi acestea, Cioran nu le-ar dori întotdeauna; el distrugă spre seninătatea negativă unde nimic nămenesc (acest nivel decăzut al spiritului și materiei) nu mai există și nici nu mai poate renăște. Astfel în zadar "Quosque eadem?"!

Este Cioran un om fără destin? Răspunsul urmează traseul linilor *chipului*, pînă la întrupare. Omul-caz este implicit un om-destin, pentru că destinul – corola "elementelor specifice, fatale și imanente" – este cel care sublimă spre floarea-esență, spre floarea ființei-caz: "Destinul (...) caracterizează această evoluție individuală pe care o marchează prin excelенță, în cadrul pluralității evoluțiilor individuale".

Chipul lui Cioran relevă o individualitate aflată pe treapta superioară a evoluției sale, acumulând și decantând în "simburele substanțial al ființei".

Chipul se ridică din zona originară și anonimă a existenței prin adevarata frică de timp, urmată de fatalitate, învăluită de sentimentul ireparabilului, pregătită pentru gustarea singurei certitudini. Iată frânturi de lumină suferindă ce izvorăsc din ochii acestui chip:

"...ireparabilul și iremediabilul morții...", "...a avea destin înseamnă a viețui în timp cu sentimentul ireparabilului...", "...a avea destin înseamnă a avea frică de timp...".

Fiu al acestei lumi sau, mai bine-zis, rod al iubirii pătimășe și ascunse dintre lume și neant, adică dintre ceea ce există și ceea ce este, Cioran – unul din puținii sau prea mulții cu mintea roasă de luciditate, păcatul originar se situează pe poziția de moștenitor renegat, amenințând cu dezvăluirea groaznicei legăturii: "Faptul că exist dovedește că humea nu are sens".

Omul-caz, omul-destin este singurul capabil să depășească întrebarea și implorarea lui Angelus Silesius din "Pelerinul cherubicin": "Omule, devino esențial!" Suferința a constat în descoacerirea uluitoare că miezul e locul neantului, că omul, ființă este un grăunte gol. De fapt în toate scrierile persistă ideea omului simțit, gîndit ca animal nefericit, suferind de libertate, silit să se înșele pentru a viețui. Dacă ființă este "sămîntă de neant", omul reprezintă un aspect, dar cel mai complex în putrezcîune, cel mai interesant și cel mai tragic. În dorință, în intenție, în aspirație transpare măreția lui, însă sursa reală se află în tragicul simbolizat; grandoarea verii omenești este grandoarea tragicului ce definește spiritul. Calea deschisă nu aparține împlinirii idealului, ci revelării micimii, a nimicniciei, a inconștienței generale; este descoacerirea lucidității sfîșietoare și prin aceasta: "Spiritul sfîșie, nu înaltă!".

Creație

...Cu măinile tremurînde de nerăbdare a luat un pumn de lut. L-a strîns cu putere în măna-i mare, iar huma i-a-ncolțit printre degete cu proaspete rădăcini gri într-o perversă împreunare dulce...

...S-a lăsat în voia jocului de curtezană, i-a plăcut lingusirea cu atât mai mult cu cît *știa adevărul*.

...Dar acum nu mai conta... își dorea atât de mult să-și perfecteze *opera*; încercase de atâtea ori!... Nisipul începusese din nou să-i curgă în clepsidră; boabă cu boabă, simțea cum pulberea înșelătoare îi numără placerea, fericirea poarte... Lutul se lăsa cu voluptate în voință lui, îi făcu măinile, picioarele, îi făcu trupul... Ajunsese la chip... Sudoarea i se prelingea pe mușchii încordăți... Boabele de nisip i se rostogoleau fără încetare... Un zîmbet triumfator i se dăltuia încet, încet, încet pe față... Degetele pricepute i se afundau nesătule în humă... Chipul se năștea. Ar fi vrut să fie ca al lui... Nu știa cum trebuia să o facă, dar simțea... Ar fi vrut să se vadă măcar o dată, măcar o dată ar fi vrut să știe că există... Neîndurătoare, nepăsătoare, boabele de nisip se rostogoleau la truda degetelor care, nesătule, răpeau sub unghile-dalte chipul care ar fi vrut parcă să nu piardă nimic. Într-un tîrziu, clisa s-a supus: răpise totul de la truditorul ei... Acesta zîmbea, învingător; învinsese nimicul acela pînă la urmă, care, ca o marionetă, zîmbea la rîndul său, la fel de straniu, de ascuns, fără însă o părea că întellege ceva din jurul său.

Truditorul își îmbrățișa cu egoism păpușa. Cu măinile tremurînde o pîpăia vrînd parcă să-i fusioneze palmele cu seva mustindă ce transpiră prin porii clisei... Nesătul, îi atinse măinile... Atunci remarcă faptul că sunt inerte. Cu o sfotărare bruscă, nerăbdătoare, le ridică în sus, umindu-le.

Acum privea, zîmbind, din nou, victorios la creația sa. Lutul, privea, zîmbind și el la truditor, la fel de prosti și neghioib ca mai înainte. Era orb!... Truditorul nu-și mai sătura măinile, cînd, cu stufoare, văzu cît de urât erau picioarele. Frenetic, îi rupse atunci mijlocul și începu să lucreze din nou... Iarăși boabele de nisip începură să curgă în izvoarele ce așapeau leneșe în munți, nepăsătoare la suratele lor, boabele de sudoare, ce răcoreau cariera feței săpate de tîrnacopul iuhziei... Degetele se afundau cu frenezie în clisă. O dată, de două ori, de trei ori, lutul nu se mai supunea... Ah! un ciob (de unde o fi apărut?) rânește degetul asupritorului. Truditorul își retrage mâna instinctiv și apoi cu ciudă strivește humă. Zîmbește înciudat și se uită spre chip floros, dorind să-i arate ce puternic este. Chipul zîmbește... Acum în lut mustește singele și sudoarea. Mâna rănită își reîncepe furioasă munca. Acum rupe, reface, strivește, prefăce și ah! iar un ciob! Sudoarea rămîne suspendată în stalactită, stînca feței rămîne încremenită de ciudă și consternare. Mâna furibundă strivește trupul și-l aruncă cu forță în perete. Clisa se întinde încet în ritm de boabă de nisip pe perete. Huma roșiatică se prinde cu îndărătnicie de perete... Truditorul se prăbușește, lipsit de vlagă. Perfidă, păpușa zîmbește, zîmbește iar cu acel zîmbetizar, ascuns. Clepsidra s-a oprit, se face întunereric. În întunereric păpușa rînește, rînește cu acel rînjetizar, ascuns.

Huma ei roșiatică se prelinge pe perete, iar apoi, încet-încet, îl înecă pe Creator, îl îngheță lacomă, mistuindu-l... Pe perete se prefigurează un chip de lumină suprasfîrșescă ce aduce cu al celui disperat ...

ELEGIE. ROZEI MOARTE

Un vis timid, slabît a bătut la poarta raiului
Era liniște...

Poarta de fier forjat era ruginită.

Isus stătea la masă și juca Bridge, era tacut...

Poarta de fier forjat era legată cu o jerbă de imortele.
Strîmbă și veche.

Era liniște... iar visul slab, timid, cu față plînsă s-a speriat.

Mirosea raiul a parfum de trandafiri învechit, dulceag.

Mirosea prea tare a ultimă iubire. În fund, vîruiala cerului

Senin se coșcovise și atîrna în cîteva locuri.

Visul slab, timid s-a speriat și cu față plînsă a coborât pe pămînt.

Sub arca gotică-n ruină... pe lespede se stinge acum
Un vis, alb, de demult; un spectru-i acum!

Departă, flori mute, surde, înțeapă cu îmbrățișări...
Mă doare luna...

Doar crinii sănătate acum; de sub frunza veștedă de toamnă

Splendide reci coroane își varsă albul mir,
Otrava dulce curgătoare în ploi înmiresmate fierbinți de argint înghețat.

Mă doare luna... iar plînsul ploii îmi sparge nervii.
Au murit trandafirii; ceasul s-a oprit.

Daniel Manu Cls. a IX-a E Lic. "Unirea"

SCHITĂ

Există două tipuri de oameni: cei dinainte și cei de după; raportați la momentul prezent. Oamenii de dinainte, în vizinătatea mea, aparțin întotdeauna timpului trecut, pe cînd cei de după aparțin ambelor timpuri și cîteodată chiar prezentului.

A venit omul nr. 1 și a vorbit mulțimii de zerouri împărate cu măini, a vorbit frumos; inteligibil chiar și pentru nătăriti:

— Voi aveți măini; aşadar folosiți furculițele; micile gheare; intrați și voi în viitor! Așa veți lua cît mai mult și veți fi curați! Abandonăți trecutul! Etc.,etc. ... "

În acele momente *zerourile* au crescut *ca valoare*; au dorit să abandoneze trecutul înmulțindu-se între ele, nu și-au dat seama că sănătatea după virgulă.

Omul nr. 2; frate cu nr. 1, zgromotos și el; a vorbit și el frumos; arăta drăguț la față; din nou zerourile au înțeles pe cineva; era cam scund; zerourile au aplaudat cu furculițele în măini;

— Voi aveți măini; aşadar folosiți furculițele; micile gheare; intrați și voi în viitor! Așa veți lua cît mai mult și veți fi curați! Abandonăți trecutul! S.a.m.d."

După disursuri, s-au întîlnit oamenii: nr.1 cu nr. 2 cu nr.3 cu nr.4 (nr. 5 era bolnav și nu putuse veni); cu nr. 6, pînă la multe numere...

Furculițele erau orînduite în liniste pe masă.

— Felicitări, ai vorbit minunat!

— Să știi că și tu!!...

— Bravo, ești un adevărat orator!

— Mulțumesc, la fel etc.,etc. ...."

Bucuroși, și-au vîrât mîinile pînă la coate în mîncare și au început să înfuleze. Un stol de fluturi trecea fericit, fără griji, peste numere.

P.S. - Împotriva oamenilor; (unii sunt prea prosti și sunt îmșelați de alții mai destăpti).

Julian Postelnicu Clasa a IX-a A Liceul "Unirea"

VERDE

Verde, verde de brad în vînt,
De ce nu te scurgi printre genele
lungi
Cînd durerea te-apasă pe suslet și
strigi,
Verde, verde de ce nu plîngi?
Mult ai sperat la gîndul pierdut
Ce sapă în hruba adîncului sfînt
Și care pe toți ne cheamă de mult
Verde, verde de ce nu plîngi?
Tu te-ai gîndit la anii ce trec
Și ai mulțumit pămîntului-nreg
Că ai ajuns să vezi și minunea
De-a strîngî în brațe o lacrimă, una.
Verde, verde ai obosit
Dar ai reușit să trăiescă infinit.
Observă acum. Adevăru-a venit.
Căci după o viață și tu ai albit.

EXISTENȚĂ

Trăiesc într-o sferă a nebuniei
A nebuniei fericite
A nebuniei plînse
A nebuniei nebune.
Dorm pe un pat de lacrimi
Lacrimi fericite
Lacrimi plînse
Lacrimi nebune.
Mor într-o floare de crin
Fericită
Plînsă
Nebună.
Învii într-o cupă de șampanie
A fericirii
A plînsului
A nebuniei.

Grosu Lucia Clasa a IX-a E

ANOTIMPURILE SUFLETULUI

Soarele e uneori atât de aproape
încît de-abia deschid ochii inimii
ca să prind cu privirea petale de
lumină...
Toamna, universul meu,
plînge cu frunze de tei bătrîn,
poate chiar prea bătrîn...
Urînd, vîntul se avîntă în jocuri de fulgi.
Miros de răsină;
sufletul iese la arat.
Din pămîntul jilav se-nșiripă,
rotunde și calde,
încununate cu flori de mărgăritar,
gîndurile...
Și atunci soarele este atât de aproape
încît poate lumina
poarta albă a inimii,
deschisă larg către orizont.
Anotimpuri...

TOAMNA

Un strop se prelinse
pe petala unei crizanteme...
O frunză își luă locul
pe asfaltul rece și umed
cu un geamăt surd.
Trecătorii mergeau
la fel de grăbiți
fără să-și dea seama
că dispăruse de pe ramura
uscată
ultima frunză...
Picătura de ploaie căzu
ca o lacrimă fierbinte.
Singura lacrimă dureroasă
pe care o varsă cerul
în toamnă, tîrziu..

*Denciu Suzana,
Școala Normală*

MOARTE

I s-a părut că vede o ieșire;
a împins cu mâna peretele și a căzut
în cealaltă parte a clepsidrei.
S-a lovit de ceilalți
ca de cioburile unei oglinzi;
Îngerii bătrâni,
căroră aripile crescuseră invers,
au jucat din nou scena botezului
și, sărăuindu-l pe creștet,
i-au urat
la mulți ani
și aşa mai departe...

*Monica Olaru
Clasa a IX-a E*

DORINȚĂ...

Iubesc desculții cu pantofi
De lac,
Îmbrăcați în smokinguri
Din zdrențe,
Purînd mânușile fine
Cu pielea crăpată
De muncă.
Pe ei îi vreau,
Pe timerii cu părul alb
și fără vîrstă...

OMUL

Un cub găurea un pătrat,
Iar cercul se îngrămadea în dreptunghi.
Triunghiul înbește la maxim
Tre puncte răzlețite într-un plan.
Energia acumulată în trei dimensiuni
Freamătă în sferă.
Eu săn omul.

EPOZIE

Loponcul lipuț up fruzen
Ceza tovîl ed oabla stîrtili
Tulnesu tipocloclului bliuril
Năgăzdrane gitdo caplerea
Muolui terne. Șîtfar.

(Traducere: Poezie
Polonicul plin cu frunze
Zace lovit de boala tristetii
Sunetul clopotului iubirii
Zăngăne dogit plecarea
Omului etern. Șîrfît.)

*Mărgărit Dora
Clasa a IX-a E*

TOAMNĂ

Într-o scorbură, un bulb de inimă
Se zbate între frunze.
Miroase a struguri și a must,
A flori de toamnă.
Se simte somnul, stingerea Naturii
Înăbușită de galbenul pămîntului.
Plouă cu frunze, cu rouă rumenă.
Plouă cu toamnă...

INFINIT

E liniște...
Prea multă liniște...
Ginduri se contopesc,
Se lipesc de pereții văzduhului,
Încearcă să pătrundă în lumea spiritelor.
Focul mă încâlzește,
Mă sărută cu brațele sale fierbinți,
Se zbuciumă și renaște.
Îl privesc și mă cutremur.

REFLECTARE

O frunză ruginie s-a odihnit pe înima mea.
Am încercat să o desprind,
căci doream să-i sorb frumusețea, dar nu s-a dezlipit.
Atunci am decupat-o și odată cu ea
mi-am decupat și înimă,
care a căzut legânindu-se la picioarele mele.
Am ridicat-o și am intrat în necunoscutul ei:
m-au întîmpinat spirale cu luciu metalic,
lăbirinturi și galaxii tăinuite.
Î-am ascultat glasul
și, după ce mi-am satisfăcut curiozitatea,
am ieșit pe poartă, lăsând-o închisă,
Ca să poată pătrunde
doar briza caldă a Mării Veșnice de dincolo de Neant.

*Ceobotaru Olivia Clasa a VIII-a A
Scoala Nr. 5*

Motto: "Omul nu e nici fiară, nici înger, dar cine vrea să-l facă înger îl face și fiară"(Pascal)

VISURI

Cind te-am văzut, aş fi vrut să sărut cerul,
dar era prea rece și prea departe.
Să mă contopesc cu marea, dar sănătatea un
vis materializat într-o picătură de nisip.
Să devin un fragment din corpul tău astral,
ideea ce te aruncă în înălțimile stelare...
Ce inutil...
Nu mai ești decit un suflet risipit în note
ale inutilității.

ALB...

Mi-e dor de melancolii absurde,
De stropi de ploaie...
de ridicol...
de grotesc,
De o privire amară...
de o petală desfăcută dintr-un tub floral,
de o iubire năvalnică,
Mi-e dor de o toamnă dulce sau tristă
de o durere neexplicabilă
de un gest...
de visare, de culori azvîrlite pe ape...
Nu vreau ca totul să fie alb.
Sufletul meu a încetat de mult să fie uniform.
Mi-e teamă de monotonie, de sunetele
pribești ale iernii,
De un spațiu limitat la un singur fond cromatic.

GAROAFE ȘI FLORI DE COLȚ

Mă zbat între tărmuri
între visuri și speranțe
Mă transform în petale florale,
Mă afund în abisuri...
Mă ridic și cobor, pendulez între vis și realitate
Cronometrată de picăturile ploii.
Mă refugiez în parcuri pustii, în toamnă
Și ascult glasurile frunzelor.
Pînă necontenit; cu brațele metamorfozate
În idei mă agaț de o rază solară.
Mă zbucium într-o spațiu tău și al meu.
Într-garoafe roșii și flori de colț.

FLORI DE MIGDAL

Flori de migdal îți acoperă ochii
Îți conturează sufletul
Te lipesc de formele visului;
Flori de migdal te îneacă în visare
Te divid în particule de iubire
Flori de migdal îți răvășesc gîndurile
Cu gusturi amare din toamna pescărușilor
Floare de migdal ești tu dispărut în infinitul floral.

*Pavel Georgiana Cl. a VIII-a A
Scoala Gen. Nr. 5*

VISÎND

Sînt trează? Nu, nu încă. Acum tot mai visez. Sîi visul acesta, Doamne, e atât de cald și de liniștitor... Este o pulbere aurie ce mă învâlui, ca o ceată scăpitoare ce mă face să plutesc, să mă simt ca o floare proaspătă luată de o apă limpă cu puteri magice.

O muzică lină, neclară îmi mîngîile auzul cu sunetele sale diafane. Această melodie nesfîrșită este impletirea armonioasă dintre murmurul dulce al undelor cristaline ce mă poartă spre țara Viselor și cîrpirile păsărelelor fermecate. Înreg peisajul este scăldat într-o lumină trimisă de un soare de foc, în pletele cărnea se pierd mii de scînteie lucioare. Pe frunzele copacilor înalți ce și întind grațios brațele spre cerul îmbojarat, în iarba fragedă, pe florile gîngăse sau pe pămîntul reavăz ronă cu scăpiri timide, ca niște mărgele de cristal coborîte parcă din împărăția ghețurilor. O pînză de sunete strani învâlui deodată acest colț de rai. În jurul meu sunt mil de flori cu petale aurii, care plutesc, la fel ca mine, pe această apă fermecată a cărei oglindă tremurătoare ne poartă încișii între undele sale fireave. Un gînd, ca o săgeată, îmi luminează mintea, căci florile acestea sunt tot copii ce merg spre țara Viselor și care sănt la fel de uimiți de acest necunoscut misterios și impresionant prin frumusețea sa răpităoare.

Deodată, valul umid vînt turburat scurmă pe dată monotonia accea ca o ceată a lezel ferice. Sub foșnetul agitat al frunzelor, apără o zîmă gîngăsă, cu pielea albă ca laptele, îmbrăcată într-o rochiță zdrențuită, cusută din umbre pudrate cu diamant. Cu mișcări line și grațioase de lebădă, ea a început să adune florile din apă una cîte una. Le lăsat în palma sa de catifea, apoi le sărătu duios pe frunte lăsîndu-le ca semn cîte o stelă.

De emoție, petalele îmi tremurau timide în așteptarea semnului fără de care nu puteai ajunge în țara Viselor unde trebuia să-ți alegi după voia ta un vis care să-ți mîngîile somnul. Sîi lată cum mîna albă mă culege și mă ridică deasupra apei... Deodată se audă un scîrșit prelung, iar muzica încetează și o lumină albă, neclară mi se revârsă peste ochi. Da, acum știu că m-am trezit, în sfîrșit. Nu mai e zîna și nici pădurea, e numai camera mea mică în care e răcoare și unde încreasă dulce de candelă, aprinsă de bunica, domnește peste liniștea dimineații. Afară-i frig și plouă și în loc de muzică duioasă, ascult iarăși monotonul cîntec al ceasului: tic-tac, tic-tac.

Budur Diana Cl. a VJ-a B Liceul "Unirea"

TĂCERE...

"Tăcerea are glasurile ei de înțelegere. Ascult-o" (Lucian Blaga)

Tăcerea. Nînicul. Totul a izvorit din neant și totul va sfîrși în neant. Tăcerea, liniștea cosmică. Absorbția infinitului, căci la început a fost tăcerea. O tăcere deplină, fără cusur, poate da impresia unui univers paralel, plin de viață, dar mut. Tăcerea ne înaltează, tăcerea ne coboară. Tăcerea este uneori mai plină de sens decât orice sistem de înțelegere. Tăcerea ne poate face sublimi atunci când știm să o folosim. Cît contează un om care știe cum și cînd să tacă! Blaga, marele filosof, se cufundă adînc în tăcerea sa de "lebădă" și din această liniște primordială, cosmică, izvorau ca niște gheizeri spre lumină minunătoare sale idei, gînduri... Cine nu știe că filosofia lui Blaga are la bază tăcerea, meditația adîncă în tăcere?! O cufundare timp îndelungat în tăcere, o meditație îndelungată poate da omului o altă fizionomie. În poate integra într-o altă ordine, superioară, cosmică, poate deveni un receptacol al miracolelor Universului. Ceva foarte interesant: cînd s-a spart tăcerea primordială, marele Big-Bang, s-a format Universul. Deci am putea spune, nu fără o urmă de nobilă, că totul s-a format din tăcere, din *nîmic*, căci Dumnezeu, Divinitatea, cînd a plăsmuit Lumea, a pus drept temelie tăcerea, înțelegerea. Tăcerea e carteia dintîi a filosofilor, spunean grecii într-o cugetare a lor. Ne vom naște și vom mori în tăcere. Raiul însuși îl pot vedea ca pe un imens liniștit în care este atotstăpînitoare tăcerea...

Răzvan Stoica, Clasa a VJJJ-a B Liceul "Unirea"

LA MASA IDEILOR... ROTUNDE cu clasa a VIII-a B

În pustiu perla nu are nici o valoare (India);
Ridicindu-ți trupul, îți cobori sufletul; dar nu totdeauna îți ridică sufletul coborindu-ți trupul (Leonardo da Vinci);
Tăcerea adîncă este filosofia sufletelor alese (Balzac);
Ca să ajungi cineva trebuie să pornești prin a fi *nîmic* (Balzac);
Există într-un ascunziș al sufletului omenesc o lumină care arde numai pentru el, care îi arată binele și răul, dreptatea și nedreptatea, loialitatea și trădarea; această lumină este conștiința (Al.Dumas);
Bogat este cel ce știe să renunțe la bogății (Reynard);
Temnița cea mai de temut este aceea în care te simți bine (Iorga);
Învață ca și cum ai trăi o veșnicie, trăiește ca și cum ar trebui să mori mîine (Horațiu);

Dacă vrei să ajungi pe ultima treaptă, pornește de jos (Seneca);
Omul nu are prieten mai bun și dușman mai rău decât pe sine (Lubbock);
Din momentul în care ne naștem, timpul începe să ne ia viața înapoi (Seneca);
A învinge fără primejdie înseamnă a triumfa fără glorie (Corneille);
Cînd alergi după spirit dai peste prostie (Montesquieu);
Filozofii contemporani nu mai locuiesc în butoaie. De unde atîtea doage? (V.Ghica);
Chilon spunea că aurul se încercă prin foc, iar omul prin aur (Herodot);
Nu există neant, nu există zero. Totul este ceva. Nîmic nu înseamnă *nîmic* (V.Hugo).

Din lirica eternă a adolescenței, trăită la cea mai înaltă temperatură și de liceeni din atenție: V.Poenaru. (Culeasă din "Vecchia" revistă "Fantezia" a Liceului din Mărășești):

EPOEE

Hai să dăm lovitura de grație omenirii:
să furăm Universul doar pentru noi doi!
Tie și-aș da Uranus și Saturn
să-ți faci din ele nasturi,
să-ți pui la jacheta pe care o portă
veșnic descheiată (din lipsă de nasturi).
Mie mi-aș opri o nebuloasă
(Andromeda, de pildă).
Aș ciurui-o și aș face din ea
fileu să-mi strâng cocul.
Din celelalte planete am face
orășele pentru cei mici.
Ne-am opri pentru noi Luna și Soarele.
Luna pentru tine - să-ți faci teancul
de reviste și culegeri de "mate";
Soarele pentru mine, să mă topesc
citind Baudelaire sau Eminescu.
Și, de-ar vrea Zeus atotstăpînitorul
să-mi dea puteri nelimitate în trecut,
i-aș torpila pe Pitagora și pe Euclid,

și pe Bernouli, pe Einstein - pe toti "ăștia",
iar tu, trist că ţi-a dispărut subit
toata știință,
te-ai refugia la mine pe Soare
și mi-aș cere Bacovia
cu care să-ți îneici tristetea de "plumb".
Dar, pentru că am fi împreună,
n-am mai avea timp de citit.
Am da naftalină cărților
și le-am păstră pentru un îndepărtat viitor.
Și atunci, mînă-n mînă,
am porni să explorăm cazanele
și bulboanele cu clocote de fericire
ce-or să ne înghită.
Vom fi victimele Soarelui.
Ne vom topi,
vom curge pe pămînt,
ne vom reîncarna strigînd ca Niagara:
— Ce bine-i acasă!!

SONETUL CLXXIX

Nul gloria iubirii nu este îmbuibarea,
Ospețe de săruturi, orgii de îmbrățișări,
Ci dorul lung și taina-mpletită cu-așteptarea
Sînt duhul ei pe-o lume de vane desfătări;
Prin înfrînări și chinuri ascetii ating extazul;
Eu te ador cu-același canon ce întreg mă-nfringe,
Căci dragostea nu-i apă, să-ți umfle în vînt talazul.
Lași gloabele în voie; în streang pui purul-sînge...
Eu nu ţi-am scris, ca alții, pe lefuri sau merinde
Simțiri gălăgioase cu arderi măsluite;
Sonetul meu e cuget și patimă, -mpietrite.
Cu inima ciocnește-l, că scapăram, s-aprinde...
În scoica mea închisă, dîrz, făr'de răsuflare,
Încet ia suferința chip de mărgăritare.

V.Voiculescu – "Ultimele sonete închipuite ale lui Shakespeare..."

Rubriake

"Ivirea mea n-aduse nici un adaoș lumii,
Iar moartea n-o să-i scadă rotundul și splendoarea.
Și nimeni nu-i să-mi spună ascunsul tîc al lumii:
Ce rost avu venirea? Și-acum, ce sens plecarea?"

"Cum tot ce nu-i - e doar un vînt pe creste,
și cum ce e - dispără ca-n poveste;
închipuie-ți că tot ce este în lume nu-i
și tot ce nu e în lumea aceasta este."

Haiku

Trei versuri dense
cinci, șapte, cinci silabe.
Și-un ochi al vremii.

Nici un semn nu dă
că în curînd va pieri
glasul de greieri.

Pe al templului
clopot un fluture lin
în somn s-a lăsat.

Vai cîtă jale!
Sub coiful căzut prin ierbi
țîrîie un greier.

MITUL PARADISULUI PIERDUT ÎN POEZIA *Am înțeles păcatul ce apasă peste casa mea* de Lucian Blaga

În substanță ei cea mai adâncă, opera lui Blaga are un pronunțat fond mitic, circumcris unui spațiu sacru, exemplar, depozitar al valorilor superioare oferite de civilizația autohtonă. Inițierea poetului în lumea mitului presupune și o continuă inițiere a cititorului, prin întoarcerea la origini. Iată de ce considerăm esențial pentru înțelegerea operei sale mitul eternel reîntoarceri. În "Elogiul satului românesc", discursul de recepție rostit la Academia Română în 1987, Blaga arăta că satul este un spațiu sacru ce trăiește în mit, având vizuirea lumii ca totalitate și de aceea se și situează în centrul lumii (*axis mundi*).

Satul realizează comunicarea cu obîrșile, sacrificarea lumii profane, restabilirea legăturii cu strămoșii, într-un "cosmos mitic" în care spațiul se confundă cu infinitul, iar timpul cu eternitatea. În vizuirea lui Blaga, satul este păstrătorul matricii stilistice a poporului român, alcătuind un univers complet, suficient să fie o monadă, participând însă la armonia generală a Cosmosului. Satul (satul-idee, înțeles ca spațiu al unei existențe poetice) reprezintă refugiu omului modern, un teritoriu al regăsirii spirituale a obîrșilor, al unui spațiu original, situat undeva *ab origine, in illo tempore*.

Deci, revenirea în sat este întoarcerea la origini, încercarea de regăsire a paradisului pierdut odată cu ieșirea în "lumină", cu apariția omului problematic ce a ucis tainele prin cunoaștere (rațională, paradisiacă).

"Am înțeles păcatul ce apasă peste casa mea
ca un mușchi strămoșesc.
O, de ce am tălmăcit vremea și zodiile
altfel decât baba ce-și topește cînepe în baltă?
De ce am dorit alt zîmbet decât al pietrarului
ce scapă să stea în marginea de drum ?
De ce am rîvnit altă menire
în lumea celor șapte zile
decât clopotarul ce petrece morții la cer?
Dă-mi mîna ta, trecătorule, și tu care mergi,
și tu care vii.
Toate turmele pămîntului au aureole sfinte
peste capetele lor.
Astfel mă înbesc de-acum:
unul între mulți,
și mă scutur de mine însuși
ca un cîne, ce-a ieșit dintr-un rîu blestemat.
Sîngele meu vrea să curgă peste scocurile lumii
să-nvîrtă roțile
în mori cerești.
Sunt tremur de fericire :
Ziua întreagă deasupra mea
puterile păsărești au arătat în trinighiuri
spre ţinute luminoase."

Poezia a fost inclusă în volumul *În marea trecere* (1924), care deschide o nouă etapă în creația poetică a lui Blaga, ce se traduce printre-o "autohtonizare" a influențelor expresioniste, miticul și magicul asigurînd această "adaptare" la spațiul modernizant al culturii românești folclorice.

Această poezie ajută la interpretarea mai nuanțată a metaforei "trecerei". Tema de *marea trecere* este un acut sentiment de vinovătie pe care îl trăiește poetul ce s-a depărtat de modul tradițional de viață bazat pe mentalitatea mitico-magică a omului arhaic.

Respins, exilat, el trăiește intens drama însingurării omului problematic, prădă dezechilibrului interior, asistând la spectacolul desacralizării lumii moderne, dar dorind să reintre în ritmurile originare ale vieții pe plai, într-un tărîm fără vîrstă, cuib al veșniciei.

Obsesia eului poetic este refuzul acestui "paradis în destrămare" și restaurarea unei relații exemplare cu lumea paradisiacă.

Momentul semnificativ al priceperii ("am înțeles") este localizat după unul de introspecție, pentru că "a înțelege" înseamnă a-ți asuma conștiința culpabilității, a unui adevarat și cumplit blestem cuvenit celui ce a părăsit și trădat un anumit mod de a privi raporturile omului cu universul.

"Păcatul" care-l "apasă", înveninîndu-i existența, se dezvăluie a fi acela al cunoașterii intelectuale care a uciștanele cu lumina întrebărilor ucigașoare.

Ieșind în lumină, poetul, cu gîndirea sa lucidă, a avut ambiiția de a fi altfel decât marea comunitate rurală, trăitoare în "zariștea cosmică", într-un "sat al minunilor", perpetuând un mod de existență ancestral. "Casa" este simbolul eului poetic, al celui care detine puterea cunoașterii raționale ce-l-a îndepărtat de la înțelegerea structurii mitice a lumii. Casa este, în perspectivă mitică, un spațiu al intimității, al căldurii materne, adesea sacru, un dublu microcosmos, astăzi al trupului material cît și al corpului mental, un simbol al centrului (imago mundi - G.Durand). Poetul se simte vinovat, "blestemat" pentru această îndepărtare de la ritmurile ancestralității românești. Păcatul îl apasă "ca un mușchi strămoșesc", deci gîndul marchează coștiința înstrăinării de elementaritate. Cel înstrăinat a ieșit din anonimat și și-a asumat alt destin decât cel al simplilor reprezentanți ai mentalității arhaice: baba, pietrarul, clopotarul. Suferința eului poetic îmbracă inflexiuni liturgice; el suferă cumplit pentru că a fost obligat să facă altfel și altceva într-o lume care i-a adus alienarea, departe de sentimentul "totalității" și de inocența mitului.

Pentru omul arhaic (baba, pietrarul, clopotarul), totul este foarte simplu, gesturile fiind transmise prin ritualuri ce trimit la "spațiul mitului și al povestii", înțocmai ca în copilăria inocentă a omenirii. Trădarca comunității arhaice l-a transformat într-un exilat, purtător al unei vîni tragice, pe care trebuie să și-o ispășească într-o stare de gravă insecuritate ("De ce am rîvnit altă menire ...").

Obsesia "marii treceri", torturantă pentru eul poetic, "înstrăinat" este exteriorizată prin: "drum" (face legătura dintre două lumi); "a petrece" (cuvînt cu rezonanțe arhaice; aici, cu sensul de "a se stinge", "a muri", "a trece în lumea de dincolo"); "trecătorule" (omul obișnuit, anonim, care a acceptat condiția celor care "trec"); "mergi", "vii"

(deplasarea continuă a oamenilor pe marea scenă a vieții); "rîm", "a curge", "roțile" (simboluri ce includ ideea de trecere, de mișcare perpetuă); "puterile păsărești" (simboluri ascensionale, ale purificării).

Poetul își dă seama că pentru a-și regăsi ceea ce originar trebuie să renunțe la propria individualitate și la porința de a descifra semnele și să accepte anonimatul, să fie "unul între mulți", pierdut în mulțime, gândind și simțind ca ea. Imaginea acestei virtuale "contopiri" ne amintește de spațiul minoritic în care "turmele" (mulțimea de semeni și de sensuri) sunt divinizate:

"Toate turmele pământului au aureole sfinte
peste capetele lor."

Asumarea destinului colectivității anonime echivalează cu o abdicare de la principiile care l-au guvernat ca orășean, ieșit în "lumină", deci, în ultima instantă cu o autodistrugere

("și mă scutur de mine însuși/ ca un câine, ce-a ieșit dintr-un rîu blestemat.") "Marea trecere" de la lumină la întuneric este o trecere din viață în moarte și are sensul unei transhumanțe ce se întemeiază pe realitatea ontologică a mitului.

Martirul la care se supune de bunăvoie i-ar aduce fericierea ("Singele meu.../ să învîrtă roțile/ în mori cerești."), într-o lume purificată, sanctificată, în care s-ar simți integrat afectiv prin legături magice, invizibile cu "Totul".

Deci, spațiul originar are darul de a vindeca de "tristețea metafizică", prin definitiva întoarcere a ființei, într-o lume începătorilor care purifică prin legătura cu Zona esoterică a miticului și a magicului. În propriile sale cugetări, Blaga arată că: "Sintem făcuți din substanța mitului. Dacă spiritului nostru i se arătă interzice uzul rostirii mitice - am deveni, fără nici o exagerare, muți ca mormintele."

Prof. Crina Capotă Licență "Unirea"

MAREA TRECERE, PETRECERE...

*"Să de ce să nu mă plec,
Dacă păsările trec!
Peste vîrf de rămurele
Trec în stoluri rîndurile
Ducind gîndurile mele
Să norocul meu cu ele.
Să se duc pe rînd, pe rînd,
Zarea lumii-întunecînd,
Se duc ca clipele
Scuturînd aripele
Să mă lasă pustit,
Vestejît și amorțit
Să cu doru-mi singurel
De măngîn numai cu el "*

Din aceste aparent "nevinovate" versuri eminesciene, cu puternic iz popular, se pot extrage adevară diamante, dacă dispui de "laserul" privirii interioare capabil să "vadă" prin straturile palimpsestului, să le facă transparente, printr-o ingenioasă lectură "prințe rînduri", hermenetică!

Trăim într-un "vaier" de clipe, iar a o "prinde" pe cea mai fașă dintre ele, este o chestiune de Destin (Noroc), de fier sau, pur și simplu, de orientare inteligență în viață!... Sintem "aplecăți" de valurile de clipe, sub timpuri (cum ar spune cronicarul): "Peste vîrf de rămurele (noi, oamenii!) / Trec în stoluri rîndurile (rotacismul este păstrat de Poet, obținând sugestii miraculoase!) / Ducind gîndurile mele / Să norocul meu cu ele".

"Plecarea" sub destin, sub trecerea implacabilă a timpului "Să de ce să nu mă plec ("capul plecat sabia-timpului !!! - nu-l tafe")! / Dacă păsările trec" este - am putea spune - un motiv fundamental al filosofiei noastre existențiale, aici, la această răspîntie de vînturi și de valuri! Aceasta prin extensie la Istorie, însă noi vom avea în vedere o filosofie a... clipei așa cum rezultă din lectura adâncă a acestei poezii eminesciene.

Fiecare Val este alcătuit din "stoluri de rîndurile". În aceste valuri ne "scăldăm", ele ne în-văl-nie, ne trăiesc pe noi, ne iau - ducind cu ele ca pe niște adevară aluviumi *informonice* - gîndurile, sentimentele și clipele faste ce ne-au evitat sau ne-au omis (ori ne ajung, ori le prindem, ori trece...paralel cu noi), ne iau și o părticică de susținut, dar și o cătină din viață! Este fascinant zborul concentric al clipelor dinspre noi, spre "zarea lumii" pe care o "întunecă"! E un foșnet imperceptibil de clipe, un susur de clipe sinonim cu susurul Izvodului dintru care totul "ia ființă". Clipele "rup" cu lăcomie căte ceva din ceea ce suntem și-l "trece" în eternitatea "zării lumii" întunecate! Rîndurile-clipe "se duc pe rînd, pe rînd" ("rîndurile") "întunecînd Zarea Lumii" ("tempul crește în urma mea mă întunecă!"), făcînd-o obscură, netransparentă (transparența pământului înainte de păcatul originar o afilăm la L.Bлага). Zarea ("orizontul" blagian!!) nu este zariște, "luminis de îngă baltă", ci e pur și simplu desis de clipe negre, întunecate prin lipsa de limpezime, de transparentă, obstacol în calea vizuinii viitorului, adică tocmai a Destinului ce, de astă dată vine -

tot concentric - dinspre înafară (cerul cosmic infinit) înspre noi.

Deși toate ne învăluie, ne îmbăiază, ne mîngâie, ne privesc, într-o concomitanță a valului, implicit, cauzându-ne pe durata respectivă diferențial, noi le primim sporadic, aleatoriu, rar fiind dispuși la rezonanță efectivă și ...afectivă(!) cu una dintre ele, rar prințind-o pe cea ce ne deschide labirintul unei situații în care să ne integrăm profitabil, dintr-o perspectivă a ființei deschise; clipa ne apare astfel ca o cheie într-un nivel destinal; a "prinde clipa" înseamnă a intra în rezonanță cu clipa, clipa astăzi, care și se potrivește, fiind în perfect acord cu o nevoie acută de la un anumit moment dat al ființei noastre, clipa care și deschide un nivel existențial sau și încide, și-l refuză, apare ca o rezonanță temporară a unui univers specific cu clipa sa specifică, ce "se emite pe lungimile sale de undă" și cu care intrăm sau nu în rezonanță, sătem sau nu pregătiți într-o receptarea ei. Clipa este "înima" unei situații cu pulsul ei specific, ce-i dă cadență, pulsul *tic-tac-tul!*

Sătem integrați în Oceanul de unde-valuri, fiecare cu vibrațiile sale temporale, cu frecvențele lor ce dau naștere la nivele-situatii vibratorii, cu amprentele lor spectrale cu care intrăm în rezonanță integral - *implicit* - însă; conștient, explicit și necesar, "prindem" o clipa cu lungimea ei de undă, actualizăm o fișă, dintr-un nivel ontic al Labirintului, intrăm pe o liniu (frecvență) din cele "n" cîte există și vibră și noi mult mai intens în "programul" clipei la care ne-am conectat. Actualizăm sau nu o undă-situatie, intrărîm pe aceeași frecvență cu ea, orice vibrație este un "front de undă", o clipă. Unda-situatie, cu spectru-i și frecvența-i specifică, organizează similaria după un cod riguros, propriu undei respective și al cărei efecto este. O mulțime oarecare de elemente sau fenomene poate exista dispersat, în stare să sugereze forme limitate și, cu toate acestea, formele nu se încheagă în limite definite. Există toate condițiile configurației unei situații însă nu demarează, nu se produce coagularea care să unifice, să dea sens. Ele numai sugerează, neconfigurînd precis, ci vag, nedefinit, neangajînd substratul adînc și subtil al unei Idei. O adunătură (o mulțime) de obiecte, fenomene rămîne inertă, funcționînd ca sisteme separate, dacă nu au ca suport o Idee, care să le dea sens, cu care să facă clic! Să le însuflarească o clipă, un element coagulant înlesnind circulația florului via al Ideii. Deci să fie astfel ordonate, integrate încât să fie "bune conducătoare" de curent ideatic, să se transforme într-un sistem integrionic, fiecare activîndu-și valențele diferențial, intrînd în rezonanță perfectă cu Ideea integratoare, evoluînd sincronizat sub aceeași pecete (monadică?!). SENSUL tocmai acesta este: procesul ansamblului O idee va fi fiind oare pecetea monadei ce pune elemente diferențiate în sincronizare, sub semnul lui UNU?! Fiecare situație - sistem de referință, conform lui Einstein, are timpul său. Timpul ar putea fi astfel vibrație de cîmp ce organizează întocmai cîntecul lui Amphion sau Orpheu! Destinul nostru se organizează și după disponibilitatea noastră pentru anumite clipe pe care le receptăm selectiv, preferențial, optional, diferențiat ca specie, dar și ca Om căruia nimic din ceea ce este uman nu-l este străin. A "prinde clipa", a "prinde valul", ocazia, sine și de opțiune, dar și de sansă, de noroc!

Cronos este vibrație, ritm și tact cosmic, or, centrul lumii emite și se emite pe diverse "ritmuri și tacturi". Ritmica cosmică generează și apoi determină *bioritmica!* De aici consecințe extraordinare privind destinul, stilul individual și stilul colectiv, determinarea zodiacală etc.,etc.; de aici aderența sau neafinitatea la anumite clipe ce ne devin astfel faste sau nefaste, clipe-chei miraculoase sau nu.

Trec valurile de clipe pe lîngă mine și-n loc să mă integrez, să mă lumineze, să mă îmbogățească, mă lasă devastat, "pustit" de virtualitate de care am fost însetat, dar care "n-au fost să fie", nu le-am "văzut" - negre, opace, închise fiind ele sau ei fiind închis, nereceptiv, "vestejet" de lipsa sevei lor energoinformonice, promisiunilor deșarte și *a-morții*, predispus morții, muritor tocmai datorită unilateralării, limitei în a mă "hrăni" cu clipe, conectîndu-mă la ele! Golul din mine, neumplut de clipele ascunse ce n-au rodit în mine, e o diferență de potențial dintre ce aş fi putut fi (*adică divin!*) și ce sunt - un biet muritor limitat de condiții, e un gol sinistru ce fluieră pe mii de flauto goale, un valer însăjător cu care mă-nger, evident, *singur* cu mine însuși în fața infinitului ce mi s-a refuzat clipă-cu-clipă, refuzîndu-mă în fond eternitatea "Tineretii fără de bătrînețe...", între mine și eternitatea instalîndu-se un uriaș hău, o diferență de potențial ce sfîșie și - în final - ucide, însă cel mai important este că această uriașă prăpastie ne dă și *SENSUL*, dinspre imperfecțiunea ce sătem înspre absolutul ce ne atrage, ne absorbe magnetic, fascinant: "Nu e nimic și totuști e! / O sete care-l soarbe/ E un adinc asemenea/ Ultărî celei oarbe". Absolutul ni se însăjuează ca o eternă minune, o "fata morgana" cu care este astăzi de generoasă literatura română de la "Luceafărul" eminescian, la "Noapte de decembrie", Blaga, Barbu, Doinaș etc.. Fiecare clipă e - repet - un "front-de-undă", mesagera unui program, e un simbure cu cod cu tot, cu miez, or, omul este un *sumum universalis*, însetat de tot. În fiecare val există quasitotalitatea clipelor unite de radiația de fond, sunetul universal *AUM* care e, se pare, rădăcina tuturor! Acestea sunt mai mult sau mai puțin palide, "amorții" într-un *TOPOS* dat. Omul (este splendidă coincidența din limba română a sunetului sacru, universal, *OM*, cu cuvîntul *OM* și, mi se pare, nu înțîmplător!) este o proiecție a universalului în stropul de rouă și ar deveni un zeu, dacă ar fi un nod, o "staniște" a clipeelor transparente ce îs-ar dez-văl-ui astfel, îs-ar *integra actul*, activîndu-l sau reactivîndu-se fiecare în om, iluminîndu-l. Prin bioritmica sa, el intră în rezonanță cu universul, cu valurile lui grele de clipe, dar nu mai prididește să le prindă pe un singur "post", conștiința, decit numai dacă "pulsul" său s-ar sincroniza cu pulsul cosmic dintr-o interioritate absolută a tuturor clipelor și am și conștiința acest puls inconștient! Fiecare cu clipele sale, cu ceasornicul propriu al Destinului ce "foarfecă" preferențial clipe, dacă are *noroc* să dea peste cele mai adecvate. Fluxuri de clipe-program ce se deschid-închid, derulîndu-se pe dinaintea noastră îspititoare sau respingătoare. Conectarea integrală la clipe este extrem de dificilă presupunînd înde lungate exerciții spirituale de "prindere" a locului lor comun (articulațiilor) și punerea în sincronizare cu Eul pe silaba sacră, universală, *OM!* Fiecare din noi avem - potențial - în noi *TOATE* programele ce emană de la Codul Universal! Numai că nu reușim să reactivăm informonice decit

o înfimă parte, "aparatul" nostru fiind imperfect, "amorțit", nereuind conectarea concomitentă la toate clipele, deci prin flințare, *samsaric*, ci printr-o îndelungată meditație, adâncire în sine, altfel totul ne apare confuz, întunecat și "prindem" doar acele "programe" strict necesare flinței pentru subzistență, perpetuarea și conservarea speciei. Din ne-norocire, nu putem fi *concomitenți*, rezonând cu toate deodată, ci succesiv și selectiv. Implicit, toate clipele pulsează și-n noi, explicit, deschidem (și ne deschidem) la una sau alta în funcție de disponibilitățile de moment ale flinței: "Avem clipa, avem raza care mai durează încă!" Luciditatea, clarvizuirea, permit deslușirea din noianul de clipă a celor mai faste pentru flință. Implicat în existență înseamnă să pregătiți de deschidile căt mai multe clipe și a te integra lor intrând în perfecta lor rezonanță, or, cu căt ești conectat la mai multe rețele-program, situaționale, cu atât ești mai capabil a rezolva căt mai multe probleme existențiale. Intrarea în rezonanță cu valul - are și el o frecvență rezultantă! - e filosofarea: a vedea și valul și clipa! Sunt unii care văd clipa și nu văd valul (oamenii calculelor mărunte, meschine), iar alții care văd valul și nu văd clipa sau "nu văd clipa din cauza valului"! Ideal ar fi ca, din interiorul unei clipe, să te poți detasa regal să vezi și valul! Am văzut poeti ce "locuiesc într-o lacrimă" (Doinaș). E și ea rezultatul unei clipe (sau clipite ori clipiril) nefaste; fice clipă își are "rostul" ei și ne-prinde în "rostul", în *syntaxisul ei, pesindu-ne, întrâm perfect în rezonanță cu rostul ei, mai puțin sau de loc*. Flință își largeste "centura" de clipă la Cetate, la orizontul (zarea-ntunecată!), apoi la Umanitate, iar aceasta posedă, teoretic, toate clipele în stare de emisie (*circa cinci miliarde*)! E un cerc de clipe, o "zare-ntunecată",

un orizont îspititor al clipelor virtual deschise oricui, care ne îspitesc să ieșim din încercuirea lor întunecată, ignorantă, să-l transformăm într-un cerc... adânc, larg și luminos! Zarea-ntunecată conține în sine promisiunea (și invitația) deschiderii (orizontul). Fiecare clipă ne introduce într-o nouă situație - rețea, luminându-ne într-un anume fel, unic, informonic și nu numai... Gohurile din mine caută însetate plenitudinea clipelor ce emit și se emit diferențial, permanent. Cu ce rămân eu din confruntarea cu clipele? Cu fluidul energoinformonic ce-mi nutrește flință! Clipă dă consistență valului ce o cuprinde, orice clipă însă e pătrunsă de val. Orice clipă se îmbogățește pe sine și îmbogățește valul, căci ceea ce se întâmplă în "perimetru" ei, informonic, cade în val! E a valului. Valul este mai bogat cu fiecare clipă în parte. Si cu toții trăim în val, în "baia" lui informonică.

Dorul-durutul de clipă ce n-au fost să fie decât niște frumoase promisiuni, niște goluri-de-clipă, spuza unor năzuințe febrile doar, tensionante ce există prin... marea lor lipsă (trăsuș Dumnezeu "există prin urlașul absentă, lipsă"), deci cu căt mai multe clipe asimilate, adjudecate flinței, cu căt mai aproape de Dumnezeu! Asimilarea de clipă este o mare promisiune de adâncire, de aprofundare în sine și în Sinele Divin..., iar unde nu există, le completăm noi din "rezerva" flinței noastre energoinformonică, umplem acel "arhetipar" aprioric "adinc asemenea / Uitării celei oarbe", ne înginăm cu acest dor" singurel față în față "numai cu el" ...

De o sensibilitate rară, scala eminesciană a prins cadenie de clipă, intrând în rezonanță cu "valurile vremii". Iar noi ne-am adâncit și mai mult, conectându-ne la adâncimea Eminescu! ... Si cine nu dorește să fie foarte aproape de Dumnezeu?!

A.B.C

Paul Zarifopol și clasicismul

Pozitia anticlasicistă a lui Paul Zarifopol (1874-1934), curioasă la prima vedere, pare a se hrăni din cîteva paradoxuri. Pe de o parte, spirit rationalist, sceptic, acesta condamnă clasicismul căruia îi reproseză nu altceva decât... rationalismul excesiv, așa cum se manifestă acesta la toate nivelurile: compozitional, ideatic, stilistic. O altă curiozitate stă în formația eseistului care este una clasica prin definire. Acesta a obținut licență în istorie, filologie clasică și modernă la Iași, în 1898, după care își continuă studiile de filologie romanică și filosofie în Germania, fără recunoșcută tocmai pentru seriozitatea studiilor clasiciste, adevărate puncte de reper pentru lumea latină. A-i reproșa lui Paul Zarifopol necunoașterea clasicismului greco-latîn, așa cum procedează G. Călinescu în monumentala sa sinteză, și cel puțin nedrept: "Il plătisea clasicismul pentru că nu-l cunoștea organic", afirmație contrazisă de considerațiile pertinente ale lui P. Zarifopol asupra literaturii latine, spre exemplu. Ceva mai încolo, G. Călinescu, a cărui doctrină estetică este de esență clasicistă, adângă acuza gravă că eseistul "și-a pregătit cititorul pentru un dispreț global față de clasic...", tot așa

cum vorbește nonșalant despre "repulsa de clasicitate a lui Lovinescu". Chiar așa?!

Ostilitatea lui G. Călinescu se explică prin propria pozitie estetică, ceea ce nu-l-a împiedicat să consacre valoarea autentică ori de căte ori a întărit-o, indiferent de estetica asumată de către un autor sau altul. Cu toate acestea susținătorul teoretic și practic al romanului balzacian nu gustă preferința lui Paul Zarifopol pentru M. Proust și A. France, pe care îi numește sec: "dot hibrizi". Dar - evident - nu "disprețul" pentru valorile clasicismului explică asemenea preferințe, ci opțiunea sa fermă pentru *modern și modernitate*. Tot așa cum E. Lovinescu, personalitate marcantă a clasicismului interbelic, traducător al lui Vergiliu și autor de manuale de gramatică latină, nu putea disprețui "clasicitatea". *Pozitia acestuia vine din teoria sa asupra "mutației valorilor estetice"*, într-adevăr discutabilă în ultimele sale consecințe.

Ceea ce i-a unit pe E. Lovinescu și P. Zarifopol a fost convigerea că "timpul omoră", că valorile estetice sunt perisabile. Eseistul scînteitor, căruia și G. Călinescu î

recunoșteea farmecul intelectual, greșește prin exces de subtilitate, prin gestul negativ definitiv. Convingerea sa era că "antipatia radicală pentru individ" ar caracteriza clasicismul, ceea ce ar contrazice flagrant sensibilitatea omului modern. El crede că vorbește în numele "cetăeanului normal" (sublimă eroare) atunci cînd condamnă calofilia și concizia clasica, consecințe ale "unei discipline pur intelectuale".

Situându-se pe asemenea poziții moderne, P. Zarifopol a avut șansa să-i recepteze corect pe Argehi și pe I. Barbu, dar și neșansa de a da multe verdicte false, manifestându-și preferință pentru scriitori ca Ionel Teodoreanu sau Ion Minulescu, ceea ce l-a făcut pe E. Lovinescu să deplină în "Istoria literaturii române contemporane" intervențiile acestuia în domeniul practic al valorilor naționale".

Cu adevărat, Paul Zarifopol este adesea seducător în comentariile sale asupra valorilor consacrate în plan universal, chiar atunci cînd observațiile sale malitioase se află în marginea adevărului. Ceea ce ne încîntă și astăzi este lipsa sa de complexe, curajul donquijotesc de a înfrunta Europa literară la ea acasă, la care se adaugă expresia savuroasă și o anume temperatură a prozei de idei.

În realitate, poziția acestuia nu este atât de tranșantă pe cît pare la prima vedere. Clasicismul, în formele sale călduțe, osificate de timp, îl irită, în măsura în care o ierarhie rigidă de valori poate inhiba și sufoca individul modern, care se vrea sincronizat cu spiritul veacului. Chiar atunci cînd observațiile sale vizează clasicismul francez, nu lipsesc notele pozitive, privirea nuantată și pătrunzătoare. Astfel crede că Voltaire depășește clasicismul prin exprimarea paratactică și "prin o discretă încercare de pitoresc fantastie și oriental". Iar pe Molière îl receptează ca pe "un autor de o inegală puritate", sesizînd cu dreptate cele două estetici aflate în impact în întregul său teatru: pe de o parte tentă spre farsa brută, cu inovații tehnice (ca element de

modernitate), iar pe de altă parte tentă conservatoare cu propensiune spre "psihologia de caractere și moravuri...". Nu atât valorile clasice îl irită, cît dogmatizarea lor, osificarea unei ierarhii axiologice cu efecte paralizante în plan practic.

Cu mult mai multă se arată a fi Paul Zarifopol atunci cînd discută situația învățămîntului clasic în România într-un articol publicat la 8 aprilie 1926 în ziarul "Adevărul". Citatul merită reproducere în întregime:

"Antichitatea rămîne un element înalt de studiu; din ea au pătruns și vor pătrunde încă germe în cultura generală, germe trecuți și transformați prin altlea pătuți de gîndire modernă, fără ca antichitatea să mai fie autoritate unică sau măcar directivă în învățămîntul nostru. Ca dogmă ea a murit de mult". ("Clasicismul în școală").

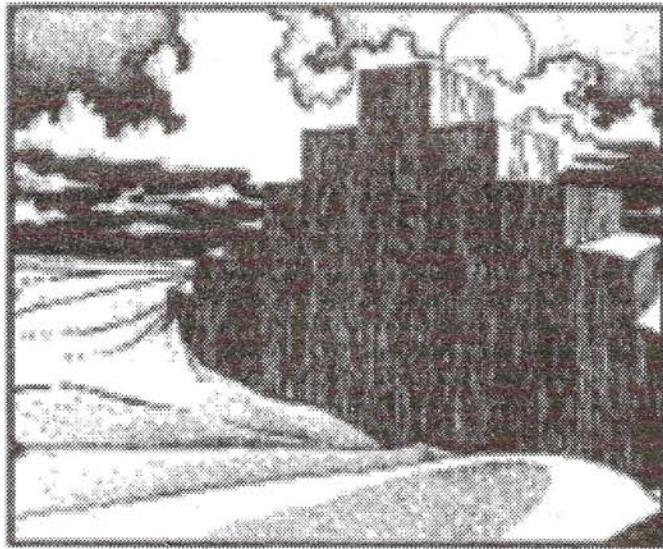
Punct de vedere cu care nu putem să nu fim de acord. Paul Zarifopol a intuit corect necesitatea unui echilibru între tradiție și inovație, începînd chiar de la nivelul instrucției și al educației.

Dacă a fost sau a păruță reverențios față de valorile consacrate (Boileau, Goethe, Schiller), asta se justifică numai printr-un inconformism structural, dar - în primul rînd prin reacția eseistului față de plecăcîunile conformiste care și-au adormit cu bună știință spiritul critic. "Autorii mari precizează ferm Paul Zarifopol n-au trebuință de precauțiile protectoare ale fanaticilor mai mult sau mai puțin pricepuți, mai mult sau mai puțin sinceri".

Un autor oricăt de mare, o personalitate oricăt de copleșitoare nu poate trăi numai în lumina potopită a reflectoarelor. A-i sesiza umbrele nu înseamnă ireverență, ci - dimpotrivă - prosternarea necondiționată în fața unei valori probează adevărată lipsă de respect.

Acesta mi se pare a fi sensul major al demersului eseistic ce poartă semnatûra lui Paul Zarifopol.

Prof. Mircea Dinutz - Liceul "Al.I.Cuza"

Horatiu - Epistola către Pisoni

Născut în sudul Italiei, în sec. I î.e.n., Quintus Horatius Flaccus este unul dintre cei mai mari poeți latini.

Horatiu s-a bucurat de o educație aleasă, el studiind la Roma și apoi la Athena unde a venit în contact cu filosofia greacă. Astfel formația spirituală a poetului primește o dublă orientare: pe de o parte năzuință către aristocrație, caracteristică tendinței de ridicare a păturilor mijlocii din care însuși Horatiu facea parte, și onestitatea mijloacelor de atingere a acestui fel, instruirea și demnitatea morală, trăsături ale caracterului lui Horatiu care se vor reflecta ulterior în creația sa.

Dedicată aproape în întregime protectorului său Mecena, de care l-a legat o prietenie profundă, opera lui Horatiu se compune din satire și epode cu acente critive la adresa moravurilor corupte ale societății umane, ode închinat contemporanilor, epistole cu caracter filosofic, etic sau literar.

În ceea ce privește epistolele, acestea sunt închinat hui Mecena. Prin intermediu acestora, Horatiu discută, se confesează, dă sfaturi, condamnă mai ales vicini, oglindindu-și practic propria experiență de viață.

În epistole compoziția e mai echilibrată, iar utilizarea procedeeelor artistice se face cu mai multă economie.

Ele apar bine individualizate deoarece sunt adresate unor persoane fizice, reale. Epistolele se remarcă prin sinceritatea confesiunilor, tonul afectuos al sfaturilor și elanul convingerii.

Prin toate aceste însușiri de conținut și formă, Horatiu poate fi considerat drept creator al epistolei ca specie literară.

Un loc aparte printre epistole îl ocupă cea intitulată "Epistola către Pisoni" (*Ad Pisonem*), cunoscută și sub denumirea de "Ars poetica" ("Arta poetică").

Scrișă în jurul anului 15 î.e.n., această epistolă este considerată a fi testamentul literar al lui Horatiu, testament ce cuprinde principiile clasicismului latin. Ea are 476 de versuri organizate în două părți: prima parte este dedicată meșteșugului artistic, iar a doua prezintă *"Imaginea artiștilui"*.

Izvorul teoretic al concepțiilor literare din "Epistola către Pisoni" îl constituie tradiția realistă a școlii aristotelice dezvoltată în epoca alexandrină, tradiție care influențează principiile artistice expuse în epistolă.

Unul dintre aceste principii este că poezia imită viață în cadrul socio-istoric, ea fiind deci o oglindă în care se reflectă "ale vietii moravuri, modele":

"Vorbele spuse să fie mereu potrivite cu soarta,
Altfel vor rîde în hohot plebei și nobilii Romei",
căci:

"mult prețuiește-mbinarea
Celor bune și-atenț folosite din viața comună."

Raportul dintre conținut și formă e conceput ca o ~~corespondență echilibrată~~, iar înțeleptatea și acordată ~~corespondență~~, ca unul ce reflectă realitatea.

La reușita unei creații artistice contribuie, în viziunea lui Horatiu, reinterpretarea originală a materialului legendar tradițional:

"Tema de toti cunoscută un bun ce-i al tău îți devine,
De nu rămîni într-un cerc prea banal și deschis tuturor,
Să nu redai un model copiind, tot cuvîntul încotmai
Nici imitând, nu te-arunci în ce-i mult încurcat și de unde
Greu îți mai alăi scăparea din tema sau planul poemei."

Horatiu își îndeamnă contemporanii să îmbunătățească tehnica artistică prin folosirea metaforei, a neologismului și a arhaismelor reînnoite:

e "rindul cuvintelor vechi să dispară
Iar cele noi înfloresc și ca tinerii capătă vlagă":
"Multe cuvinte căzute-or renăște și iar au să cadă
Cele ce-s în prejura acum, dacă astfel vrea uzul,
El, cel puternic, mereu îndreptă, călăuză-a vorbirii."
Poetul afirmă că, dacă "printr-o îmbinare măiastră,
Faci dintr-un termen uzat unul non", atunci capetei
"mare distincție-n scris."

Influențat de învățăturile grecești, Horatiu își asigură compatriotii că "vorbele noi născocite-or să aibă cîndva o valoare,/ Dacă venind din izvoare grecești sunt ușor mădiate", recunoscind astfel superioritatea calitativă a literaturii grecești la nivelul căreia ar vrea să ajungă.

Un alt principiu deosebit de important al acestei epistole este acela care se referă la scopul poeziei. Prin conținutul și formă ei, creația artistică trebuie să învețe, dar să și desfete, să îmbine deci utilul cu plăcutele:

"Scopul și-ajunge acel ce-mbină folos cu placere
Deopotrivă-ncînd și instruind cititorul".

Pentru aceasta" piesa ce-ai vrea-o cerută din nou și jucată în teatră", "nici să nu fie mai scurtă și nici cinci acte mai lungă", iar "Prinții să nu și-i ucidă în fața mulțimii Medea! Crudul Atreu să nu fiarbă pe scenă-omenești măruntaie, Să nu se schimbe în pasăre Procne, nici Cadmus în șarpe; Orice mi-arați din acestea, sunt neîncrezător, mă dezgustă."

După părerea lui Horatiu, poezia trebuie să aibă "farmec, vigoare și artă", concizie pentru a fi" înțeleasă și lesne timă de mintea docilă."

Pentru a-și realiza scopul, acela de îmbinare armonioasă a plăcutei cu util, poetul folosește două resurse principale: pe de o parte, talentul, înzestrarea naturală și; pe de altă parte, meșteșugul artistic, școală: "nimic nu dă munca/ Fără o vîmă bogată, și nici un talent fără studiu".

Utilizarea acestora are ca rezultat perfectiunea creației, idealul spre care se îndreaptă efortul conștient al activității artistice, în poezie nefiind admisă cu nici un chip mediocritatea: "oameni și zei și columne/ Nu au admis ca poetii să fie nicicind mediocri."

Pentru a putea fi că mai aproape de perfectiune, poezia trebuie" să atingă/ Sufletul celui ce-ascultă, purtîndu-l oriunde-i și voia./ Rădem cu aceia ce rîd, însă

pîngem cu cel care plinge./ Lacrimi de vrei să îmi smulgă,
suferință încearcă-o în tine./ Tu mai întii; căci în felul acesta
am să simt ce te doare", poezia avînd deci rolul de a
sensibiliza auditorul.

Totuși idealul de perfecțiune nu este absolut deoarece
scăparele de amânat sunt inerente muncii omenești:

"Totuși există greșeli ce ar putea fi lertate, căci struna
Nu dă un sunet așa cum îl cauță mâna, ci gîndul",
Horațiu fiind de acord cu "puținele pete scăpate din lipsa
de grijă/ Ori cu vederea trecută de fîră umană."

De remarcat este faptul că Horațiu insistă foarte mult
în epistolă pe principiul măsurii, caracteristic atât atitudinii
și concepției poetului în toate manifestările sale, cît și
ideologiei sale literare: orice subiect trebuie "să și păstreze
al lui ton potrivit după fire", poetul "Pe filofizorii să nu facă,
rostind prea gîngăse poeme./ Nici să îñșire cuvînte urîte și
ades rușinoase," iar în operele lor "să nu fie nisoțite de fiare
animalele blînde,/ Nici să se-mbine cu serpi zbîrătoare, și
tigrii cu miei." În ceea ce-l privește pe artist, Horațiu afirma
că acesta nu trebuie să și neglejeze corpul, crezînd că astfel
va ajunge remunît pentru că "Nume famos de poet ar putea
să și creeze oricine,/ Ne-incredințind lui Licinius frizerul o
teată pe care/ N-ar leuci-o nici trei Antice."

Sintetizînd, din întreaga epistolă reiese caracterul
rațional al poeziei, care este în esență "întelepciune",
experiență intelectuală, pornind în primul rînd de la
observarea vieții, completată de studii teoretice și o
îndelungată ucenie a meșteșugului artistic.

Așa cum spunea Lessing, Horațiu "aștău să dea celor
mai severe învățături ale înțelepciunii faptura mlădîe a
povetelor prietenesti și le-a încredințat unei armonii
fermecătoare pentru a le face cu atât mai sigură calea spre
înmînă." În acest fel poetul latin a reușit să acorde poeziei
un rol social-educativ, să facă din aceasta o îndeletnicire
serioasă și plină de răspundere, iar el, Horațiu, să fie un
vrednic slujitor al ideilor epocii în care a trăit.

Bibliografie:

Horațiu - "Opera Omnia" vol.2; Ediție îngrijită, studiu
introductiv, note și indicii: Mihai Nichita; Ediție critică, Buc. 1980

Horațiu - "Satire și epistole" Ed. de Stat pentru literatură și artă, 1959 Traducere de Constantin I. Niculescu; prefată de M. Nichita.

Popovici Ramona
Clasa a XI-a E Liceul "Unirea"

SAKUNTALA

"Arta indiană are ceva din caracterul vag al școlii
egiptene, din saturarea religioasă a goticului, din surprinză-
toarea libertate a artei grecești arhaice și din sinceritatea
și convingătoarea expresivitate a artei primitive" spunea Gongoly.

Arta indiană este complexă și profundă căci pentru
indian a fost dăruită de divinitate spre a înveșmînta cu ea
Adevărul, pentru ca, în felul acesta oamenii să fie mai ușor
atrași de Adevăr și să-l înbească. Astfel ea nu devine un scop
în sine ci un mijloc pus în serviciul sacrei cunoașteri. La
baza estetică indiene stau două principii strîns legate între
ele: stabilirea unui contact emoțional între individ și legile
universului și recrearea Universului. Arta indiană, și în
special literatura bazată pe filozofie, își propune să refacă
realmente Universul, să-l reconstruiască prin analogii. Arta
tinde a fi și ea o modalitate de atingere a absolutului, a
eliberării, ca toată creația indiană. Astfel artistul indian nu
crează opere de artă (în sensul pe care îl dăm noi termenului),
ci "modele spirituale" așa cum spunea Eliade, imagini care
trebuie interiorizate prin meditație, astfel arta indiană este
o parabolă căreia, prin adîncire asupra simbolurilor, îi găsim
noi sensuri. Literatura indiană e legată foarte puternic de
filozofie, religie, ea are și deschideri spre profan, căci
subiectul scenei realizate de artist e religios, are o funcție,
o finalitate teologică, trebuie să ilustreze, să învețe, să
convingă despre un adevăr predicated de religie, dar detaliile
sunt atât de adevărate și de precise, încât reconstituie
totodată și un mo-(nu)-ment din natură, din viața publică

sau privată a vremii. Astfel subiectele par a fi luate din
realitate, din viața cotidiană, totul avînd în aparență un
aspect uman. Literatura indiană este desăvîrșită și datorită
limbii folosite, specială, "nobilă", cizelată de-a lungul
mileniilor, sanscrită. Triburile ariene care au venit în India
vorbeau așa-numita "vedică", foarte asemănătoare "Avestei"
iraniene. Derivată din "vedică" limbii sanscrite (cuvînt care
înseamnă "desăvîrșită", "impodobită") i-a fost creată o
gramatică de către celebrul Panini în sec. V-IV î.Chr., o
grammatică ultraelaborată cuprinzînd nu mai puțin de 8996
de reguli. Sanscrita în care s-au scris și opere laice era limba
de cultură și limba de cult (la fel ca vedica) și era cunoscută
numai de brahmani și de nobili.

Un astfel de brahman sau nobil se pare că a fost și
Kalidasă, personalitatea care domină prin prestigiul genialului
său toate genurile literaturii indiene, a căruia operă reflectă
idealul pios, cavaleresc, curtean al societății brahanice,
văzut prin temperament poetic. Multă vreme perioada în care a
trăit Kalidasă a rămas necunoscută. Azi se poate spune că
poetul a căruia operă reprezintă punctul culminant al poeziei
culte clasică indiene, a trăit în veacul V d.H., în timpul
vestitei dinastii Gupta ai cărei monarhi, făuritori ai unui
mare imperiu se succed între anii 317 și 528. Se pare că el
s-a născut sub Ciandragupta al II-lea, trăind apoi sub
succesorul acestuia Kumaragupta și poate și sub regele
Skandragupta, anii existenței sale fixându-se deci aproximativ
între 390-460 d.H..

Acest mare poet scrie în sanscrită, limba vremii, și ilustrează cu egală strălucire toate trei genurile. Capodopera lui Kalidasa este *Sakuntala*, o dramă care reprezintă apogeul teatrului indian, făcând din autor cel mai de seamă poet indian. Mai ales în cazul Sakuntalei la Kalidasa se manifestă vocația de povestitor, înclinarea spre narrativ fiind de altfel o constantă a literaturii indiene de-a lungul întregii sale istorii. La Kalidasa, în procesul narativului elementul sacru impregnează reprezentarea vietii cotidiene, o delimitare între cele două planuri fiind imposibilă și fără sens. Elementul miraculos apare cît se poate de natural întrând în modul cel mai firesc în lumea naturii și a oamenilor. Sakuntala păstrează toate trăsăturile literaturii indiene fiind un mijloc pus în serviciul cunoașterii; ea are ca funcție o finalitate teologică urmărind să ilustreze și să convingă asupra unui adevarat predicat de religie. De altfel personajul Sakuntala e un "model spiritual", preotul de asemenea. Subiectul Sakuntalei luat din *Mahabharata*, este un pretext dramatic (unde apar ca personaje din casta inferioră ceea ce dă o notă de originalitate), în care povestea de iubire elogiază ca valoare umană supremă cinstea și noblețea sufletească. În *Sakuntala*, Kalidasa a realizat o capodoperă de un delicat realism psihologic și de poezie a naturii, de puritate a sentimentelor, ca în acest fragment din tirada în care pustnicul își ia adio de la fizica sa adoptivă:

"Nu plângi, dragă! Plânsul e dat de Dumnezeu
Dar nu e totdeauna la loc! Și nu e bine!
Din vremuri, draga tatei, cînd simți aşa că-ți vine
Să plângi, să plângi cu hohot, și ai plângere și nu poti
Nu plângi numai tu dragă, plângem și plângem toti.
Plângind te naști și-n urmă plângind an să te-ngoapte
Cînd simți că-ți izvorăște un picur sub pleoape
Că-n urma lor vin zece și-o sută în urma lor;
Înceacă-ți dar durerea, cînd simți că-n ochi îți ieșe
În calea ta prin lume tu vei vedea adesea
Că ai să suii pe dealuri și să cobori în văi
Și-i greu să affli drumul cel drept; iar pașii tăi
Nu lasă pe tot locul o urmă tot aceea...
Virtutea, daga tatei, virtutea este cheia
Alegorii de bine..."

Cu toate că materialul este extras din *Mahabharata*, poetul știe totuși să-i dea originalitate, adîncime și culoare. Tema dramei se anunță simplă dar comportă o mare bogăție de nuanțe: Un rege Dusanta, îndepărându-se de ai săi la vînătoare, înțîlnește în pădure o tînără pustnică, pe Sakuntala, și se îndrăgostește de ea. Cei doi tineri își declară iubirea și se unesc în secret prin căsătorie. Sunt surprinși de un bătrân pustnic, care, indignat de faptul că Sakuntala în loc să-și îndeplinească oficiile sacre, își pierde vremea cu preocupări frivole, aruncă asupra-l blestemul ca iubitul ei să o uite cu desăvîrșire. Faptul trece totuși neobservat și Dusanta dăruieste soției sale un inel a căruia prezență neîntreruptă la ea în deget va fi menită să-i atesteze în orice clipă fidelizearea. Curiind după aceea, chemat de problemele publice, regele trebuie să plece în capitală. Reținut aici îndehumă, el înțește de dorul Sakuntalei. Între timp, tînără soție, care urmă să devină mamă, după ce rămîne multă vreme în pădure fără veste de la soțul ei, decide să-l caute. Însotită de mama sa adoptivă și de fratele ei, tînără femeie ajunge la

palat. Din nefericire însă ea își pierduse chiar în acea zi inelul scăpindu-l în fluviul Gange, unde făcuse o baie rituală. În urma unei intrigi de palat, Dusanta, care începuse să se îndoiască de fidelizearea Sakuntalei, văzînd lipsa inelului din degetul ei, rămîne pe deplin încredințat de vinovăția soției sale. Apăsat de mișcare, el se prefăce că a uitat-o și o repudiază, făcînd astfel să se adeverească blestemul bătrînului pustnic. Cu durere în suflet, Sakuntala se retrage, însă nemîngălat rămîne și regele, care tot o înbește și regretă purtarea sa neomenoasă. Dar, după multă vreme, un pescar găsește inelul într-un pește pe care-l pescuise; regele își recunoaște giuvaerul și se convinge de nevinovăția Sakuntalei. Dusanta ia atunci drumul codrului în căutarea iubitei sale. Înțîlnind un băieță care se juca cu un pui de leu, ajunge să-l identifice drept propriul său fiu. Acest motiv prezintă o asemănare izbitoare cu finalul lui "Călin" de Eminescu. Urmarea va fi aceeași ca în poemul românesc; Dusanta o găsește pe Sakuntala, îi cere iertare, și, fericiți, ei se unesc din nou pentru a nu se mai despărți. Ca mai toată opera lui Kalidasa, și această lucrare urmărește a fi o apologie a regalității, atitudine dictată de necesitățile politice ale vremii, ale momentului. Totuși adîncimina realismului depășește adeseori aceasta poziție convențională prin ieșiri critice, pe lungă ironia fină, mascată. Astfel Kalidasa evocă în trăsătură incisive atmosfere de la palat și toate acele uneleliri care-și ating tehnicul în gestul reprobabil al regelui, care-și repudiază soția, nevinovată, după ce-i tulburase viața. Versurile lui Kalidasa vibrează de revoltă față de capricile unui monarh și urzelile interesate de la curte, prin Sakuntala :

"Nici drepturi nu cunoașteți, nimic, voi sarbei regii
Poporul vi se-nchină și el vă dă dreptate,
Iar voi orbici, vă credeți trup fără păcate..."

Asemenea izbucniri (care apropie "Sakuntala" de "Impărat și proletar" a lui Eminescu) apar frecvent în Sakuntala, ca o critică a despotilor de tip oriental. Drama răsfringe realist instituțiile, relațiile sociale și concepțiile de viață ale acelui moment. Din ea se desprinde puterea clasei privilegiate a băhanilor, granița riguroasă dintre caste, autoritatea părintească, corupția vietii publice. Tot aici se afirmă concepția despre subrezenta gloriei omenești având în vedere marile imperii ale Orientului, imperii care prezintă alcătuirii uriașe însă nerezistente, întemeiate pe umilirea popoarelor cucerite, și, ca atare, amenințate cu destrămarea la cel mai mic semn de slabiciune. De aici ideea desertăciumii, instabilității, a prăbusirii, care pîndește orice strălucire pămîntească, prințind chipul unei obsesii tragic, specifice literaturii întregului răsărit. O asemenea imagine își află în Sakuntala o sugestivă comparație cu mersul ascendent al lunii, care, după ce și-a atins punctul culminant în înaltul cerului, începe să coboare pînă piezi cu totul.

"Ca omul! El se-nășă mai tare, tot mai tare,
Al lui e tot pînă în cuprins de admirare
Pe frunzi de regi ascăză piciorul glorios
Dar cînd ajunge culmea începe să cădejos."

Natura în opera lui Kalidasa are un rol foarte important. Înțîlnim un fel de legături speciale între natură și oameni, mai ales precăzi. Sakuntala, spre exemplu, este foarte legată de pădure, de plantă, mai ales de flori și de

animale. De altfel toate își iau rămas bun de la ea cînd pleacă spre cetatea regelui Dusanta. Natura este de asemenea spațiu ocrotitor pentru iubirea dintre cei doi tineri, iubire care, odată scoasă din acest mediu pur, începe să fie atacată de minciuna și degradarea ce stăpînește restul lumii.

Kalidasa se dovedește a fi un mare maestru în a înfățișa trăirile sufletului femeii. Sakuntala este frumoasă și la trup și la suflet, iar în mijlocul naturii, săptuire ei capătă o muanță de mister. Ea apare ca un fel de zeitate a pădurii. Tânără este inocentă și nevinovată, dar, în același timp, înțeleaptă. Indiferent de imprejurări, ea nu se abate de la drumul drept, dovedind voință, putere de stăpînire și statomie în sentimente, chiar după ce este alungată pe nedrept de Dusanta, căci ea e convinsă că, urmând codul virtuții și credinței, va obliga destinul să-i fie favorabil. Acțiunile personajelor sunt construite pe regulile străvechi ale Vedelor, care sunt invocate tot timpul, mai ales pentru a sublinia neleginitarea și pierderea credinței. Kalidasa folosește antiteză între comunitatea preotilor și viața de la curte pentru a sublinia degradarea și pierderea respectului chiar față de Dumnezeu și de Vede, trădarea și negarea credințelor străvechi. Sakuntala apare astfel ca un exemplu de virtute și de credință trimisă în lume ca, numai prin simțea ei prezenta, să dezvăluie căderea oamenilor și pierderea valorilor morale și spirituale. Kalidasa realizează o profundă analiză psihologică, o pătrundere adâncă și exactă a sufletului omenește. Subtilitatea cu care urmărește iubirea, paralelismul sentimentelor la cei doi tineri, momentul îndrăgostirii, despărțirea, nostalgia, îngrijorarea, decepția, gelozia, demnitatea rănită, remușcările, regăsirea alcătuiesc laolaltă un tablou neîntrecut de analiză a pasiunilor.

Totodată, muanțarea simțirilor se raportează cu strictețe și

la deosebirea de ordin social și moral dintre tinerii îndrăgostiți. Dusanta, deși nu este cu total pierdut, este influențat de mediul vicios de la curte; este semnificativ faptul că el se furioză tot timpul și aude ca din înșimulare discuțiile Sakuntalei cu prietenele sale și dorința lui de a fi cît mai repede alături de ea, bruscind oarecum natura naivă și inocentă a fetei. Datorită temei iubirii pe care o construiește opera, Sakuntala poate fi înscrisă în literatura universală alături de "Romeo și Juliet" a lui Shakespeare sau "Cavalerul din Olmedo" a lui Lope de Vega. Dar aceasta este numai o latură a operei, latura care sugerează că iubirea ar putea fi calca de salvare (Sakuntala îl salvează pe Dusanta de la o stricăre a sufletului și credinței). Opera "Sakuntala" a fost prima capodoperă a literaturii sanscrite cunoscută în Europa datorită traducerii engleze a lui W. Jones. În versiunea germană, capodopera lui Kalidasa l-a impresionat atât de puternic pe Herder, încât, după ce a cunoscut și alte tradiții ale culturii indiene, a considerat că leagănul omenirii este India. Iar în ceea ce-l privește pe Goethe, prologul Sakuntalei l-a inspirat prologul din "Faust". Sakuntala l-a inspirat și pe mulți muzicieni europeni: balete, uverturi, poeme simfonice. Menționăm libretul scris de Th. Gautier, Singspiel-ul lui Fr. Schubert și opera "Sakuntala" a compozitorului F. Weingartner. Toate aceste reacții sunt normale căci rar s-a mai văzut ca o singură operă să întrunească o astfel de extinsă varietate de elemente, toate aduse la perfecțiune, strălucire a peisajului, putere a pasiunilor, luptă sfîșietoare a conștiințelor, dăruire și sacrificiu, generozitate umană îndreptată către idealul dreptății sociale.

Gavrila Carmen Clasa a XI-a E

RAMAYANA

(continuare din numărul trecut)

Cap.III – *Dasharatha, regele Kosalei*

Capitală a regatului Kosalei, frumoasa cetate Ayodhya se află pe malul râului Sarayu, într-o vale adâncă, fiind o adevarată bijuterie. Construită în piatră, cetatea poate rezista cu turnurile și zidurile sale oricărui asediu. Străzile ei sunt pietruite, casele sunt bogat ornamente, iar palatele și monumentele sunt luxoase. Aici grădinile sunt întotdeauna înflorite și cu păsări ce cîrcesc vîloase. În această cetate, pentru oricine a trăit înceamnă să fie fericit, ceea ce este de mirare deoarece nu s-a văzut nicicind un oraș care să-și merite pe deplin bogățile și viața sa liniștită.

Acest regat binecuvîntat este condus de bunul rege Dasharatha, descendente al dinastiei Soarelui. El a fost educat de marele înțelept Vasishtha și a luat parte la numeroase războaie în care și-a demonstrat curajul. Acest rege își conduce țara cumpătat. Dreptatea, pacea, virtutea sunt principiile după care regele și miniștrii săi guvernează peste întreg regatul, toți supuși fiind astfel mulțumiti.

Cu toate acestea, regele este trist. Deși este virtuos, bun, cucernic, îl este sortit să cunoască nefericirea deoarece cele trei soții ale sale nu i-au dat nici un fiu. Anii trec și Dasharatha este din ce în ce mai mănușt, temându-se să nu fie ultimul din dinastia sa. Fără urmaș legitim, regatul va fi supus unui război civil. Ultima speranță a să este aceea a sacrificării unui cal, fapt de o importanță deosebită.

Ca urmare a hotărîrii regelui, este ales un cal sălbatic care trebuie să alerge timp de un an în țările învecinate, el urmând a fi protejat de o trupă de soldați. După un an de "vagabondaj", calul revine și este pregătit pentru sacrificiu. Data acestui ritual este calculată de marele preot și de brahmani. Locul sacrificiului este și el ales cu grijă, acest loc aflându-se situat pe malurile râului Sarayu.

Aici se înalță corturi și pavilioane frumos împodobite deoarece la acest ceremonial au fost invitați toți regii care sunt prieteni cu Dasharatha. Regele se pregătește el însuși pentru marele eveniment înțînd post săptă zile. El își petrece aceste zile rugându-se și meditând. Cele trei soții ale lui Dasharatha sunt și ele prezente în locul în care se va desfășura ritualul sacru. Chiar prima dintre ele, Kausalya, ia o sabie și duce la bun sfîrșit sacrificiul. Calul jertfit este aruncat de către brahmani într-un foc uriaș împreună cu alte obiecte de artă de o frumusețe extraordinară.

Aceste daruri sunt bine primite de zei. Vishnu se hotărăște să se încarneze sub forma fiului lui Dasharatha. Astfel își va îndeplini promisiunile facute zeilor și va ajuta pe rege să aibă un moștenitor.

Pe pămînt, sacrificiul continua. Deodată, o ființă, care radiază lumină în jurul ei, apare în fața ochilor orbiți ai participantilor la ceremonial; ea ține o cupă de aur pe care î-o întinde regelui, în timp ce pronunță următoarele cuvinte:

— Rege Dasharatha, zeii îți-au înțeles rugă și au primit cu bunăvoie sacrificiul tău. Ia această și dă nectarul care se găsește în ea soților tale. Vei obține ceea ce dorești.

După ce a rostit aceste cuvinte, ființa enigmatică dispare.

Nebun de bucurie, regele le face pe soțile lui să bea licoarea magică. Acestea sunt atât de fericite încât atrag atenția celor din jurul lor. Fiecare din cele trei se distinge prin ceva anume: Kausalya, prima consoartă a regelui, prin noblesă și pioșenie, Sumitra, cea de-a doua, prin înțelepciune, iar Kaikeyi, favorita lui Dasharatha, prin tinerețe și frumusețe.

Nouă luni mai tîrziu, ele aduc pe lume patru fi: Kausalya îl naște pe Rama, Sumitra doi gemeni, Lakshmana și Satrugna, iar Kaikeyi pe Bharata.

Întreg regatul sărbătoresc evenimentul. Poporul și regele sunt foarte fericiti. Glumele, muzica, dansurile, festinurile durează două zile încheiate, deoarece cei patru prinții sunt frumoși asemenei soarelui, viguroși și sănătoși.

Cap.IV. – *Copilăria lui Rama*

Zilele trec și prinții devin patru băieți minunați: ei sunt frumoși, buni și bine crescuți. Ei deprind meșteșugul armelor, învăță să călărească și să vîneze, dînd dovadă de calitate remarcabile. Înțeleptul Vasishtha le este îndrumătorul spiritual (guru). De la el prinții îllă totul, fiecare dintre ei putînd să devină astfel un rege deznă de părintele său.

Poporul îl învește pe cei patru fi ai regelui, iar tatăl lor îl adoră. Însă toți își dau scama imediat că Rama este cel mai iubit. Însușirile sale le depășesc cu mult pe cele ale unui om obișnuit. El este o frumusețe nemaiînlănită, care subjugă, dispune de o putere căreia nici un adversar nu-i rezistă, iar înțelepciunea sa este atât de mare încât profesorii lui ajung repede în imposibilitatea de a-l mai putea învăța ceva. El se remarcă și printr-o bunătate, blîndețe și modestie admirabile. Își învește părinții pe care-i ascultă și cărora le îndeplinește bucuros cea mai mică dorință.

Cei patru frați se iubesc mult unul pe celălalt, însă în curind se formează două cupluri distincte: Lakshmana îl este devotat lui Rama, în timp ce Satrugna îl învește mai ales pe Bharata, care seamână foarte mult cu Rama.

Nimeni nu bănuiește încă originea divină a lui Rama. Doar mama sa a înțeles acest lucru pe când copilul avea doar cîteva luni. Ea și-a zărit fiul mîncind ofrandă oferită zeului Vishnu. Înnebunită, ea a privit leagănul în care își culcase copilul și în care acesta dormea linistit. Atunci a înțeles că statuia zeului Vishnu a luat chipul băiatului ei. Îndrepîndu-și privirea din nou către statuie, copilul fiind înfașării lui Rama, a văzut-o cum întinde brațele spre ea. În ciuda unei incense frici, ea a alergat spre copilul ce o chema. Dar când s-a aplecat să-l ia la piept, copilul a izbucnit în rîs. El a deschis gura și atunci mama sa a observat că această gură devinea din ce în ce mai mare și că ea înghittea pămîntul, apele, cerul, zeti, Destinul (Karma), Timpul și Moartea.

Împietrită fiind, Kansalya și-a auzit fiul rostind aceste cuvinte: "O, mamă. Tu ai înțeles foarte bine: eu sunt Vishnu, Stăpânul Suprem. Eu trebuie să-mi îndeplinești destinul aici, pe Pământ, iar tu nu trebuie să vorbești nimănul despre ceea ce ai văzut, nici chiar tatălui meu".

Silueta acestui copil dispărut apoi, iar cel din leagăn a început să ţipe și mama sa, surprinsă de ceea ce tocmai

aflase, i-a dat să mânânce. De atunci, Rama nu și-a mai manifestat niciodată puterile sale și Kansalya i-a respectat rugămintea.

Continuarea în numărul viitor

Traducere după volumul "LE RAMAYANA" editat de "Prietenii Cărții" – Buc., 1993, de Popovici Ramona Clasa a XI-a E

IN MEMORIAM...

PĂRINTELE DUMITRU STĂNILOAE

Ne mândrim că un român este considerat cel mai mare teolog ortodox european din ultimul veac! A dispărut cînd generatiile ce-l au cunoscut, se pregăteau să-l sărbătorescă la cei 90 de ani. N-a fost să fie... Nu doar teologia ortodoxă a suferit o irreparabilă pierdere, dar noi toți simțim un uriaș gol întocmai ca la dispariția unui Noica, Eliade, Tuțea și alți Pontifici ai Spiritului neamului... A rămas în amintirea noastră nu doar că Părintele teologiei ortodoxe românești, dar ca înțeleptul duhovnic ce înțelzea înimile prin sfaturile sale cu noima adincă și bunătate infinită...

S-a născut la 16 noiembrie 1903 în satul Vlădeni, lîngă Brașov, într-o familie de tărani. A urmat cursurile Liceului "Andrei Șaguna" din Brașov, apoi Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cernăuți, unde a obținut și titlul de doctor în teologie cu lucrarea "Viața și opera Patriarhului Dositei al Ierusalimului și relațiile sale cu Provincile românești", în 1928. A studiat la mai multe facultăți de teologie din străinătate. A funcționat ca profesor la Academia Teologică din Sibiu, mai mulți ani, apoi la Facultatea de Teologie din București. A fost mai multă vreme îndrumător pentru doctorat la catedra de Teologie Dogmatică și Simbolică.

În 1958 a fost arestat și condamnat la ani grei de închisoare, dintre care a ispășit cinci. După Revoluție, va deveni membru al Academiei Române, în 1991 va primi titlul de "Doctor honoris causa" al Universității din Atena, iar în 1992 și din partea Universității din București.

•••

Caracteristica valorică cea mai importantă a vieții sale rămîne însă cea creațoare. Vasta operă a părintelui Stăniloae în cîmpul teologiei ortodoxe copleșește pe cel ce ar încerca să o ia ca adevărat în considerație. Si cine s-ar încuneta să vorbească despre personalitatea acestui mare teolog fără teamă nereușitei sau chiar a nedreptății?

Fidel tradiției răsăritene, el va elabora o monumentală operă teologică. Pentru fațptul că a fost omul rugăciunii, în sensul că mintea și opera au fost profund impregnate cu aceasta, Părintele Stăniloae depășește limita cunoștințelor teoretice despre Dumnezeu. În concepția sa, Teologia este cheamăță nu numai să satisfacă setea de cunoaștere, ci mai ales să contribue la desăvîrșirea morală și spirituală a omului. Nu trebuie să neglijăm nici contextul social în care

a creat. "Este adevărat – spunea dânsul – că acest univers închis în ordinea naturală i-a permis omului să progreseze considerabil din punct de vedere științific și tehnic, dar în același timp l-a împins pe om pe pantă unui regres spiritual fără egal în istorie..."

Într-o lume în care omul era strivit de ideologii totalitare, care scufundau omul în masa anonimă a naturii, Părintele Stăniloae a insistat astupra chipului nemuritor al lui Dumnezeu din Om, care-l transformă în persoana capabilă de dialog cu Creatorul sau menită să personalizeze întregul Univers și să înainteze în Hristos spre comuniunea cu Dumnezeu în Treiine.

Dar într-un secol astăzi de marcat de dovezile urii și răutății dintre oameni și popoare, de instalarea pe scară aproape mondială a unui sistem antihristic, Părintele Stăniloae dezvoltă *Teologia IUBIRII* aşa cum și Sfîntul Evanghelist Ioan a făcut-o pentru vremurile sale. Iubirea va deveni motivație și fundamentul vieții, dar, mai ales, al operei sale. Iubirea va fi crezul său pe care l-a descoperit în scrierile Sfintilor Părinți ai Bisericii. "Astfel – spunea dânsul – am înțeles puțin cîte puțin, că Dumnezeu este aproape, că mă iubește și că lăsindu-mă umplut de iubirea lui, înima mea se va deschide celorlalți. Am înțeles că iubirea este comuniunea cu Dumnezeu și cu cel de lîngă tine... Numai dacă va voi să trăiască în această iubire, lumea va cunoaște viața veșnică". La Părintele Stăniloae mintea și înima să-an contopă în mod minunat; a fost omul care a trăit ceea ce a gîndit. Dragoste devine limbjă la el în raport cu Dumnezeu și cu Omul. Vorbind despre Dumitru Stăniloae, vorbești despre Dragoste.

Publică foarte multe lucrări în volum și traduceri. Descrierea cronologică a operei sale, amplioarea vizionii teologice, semnificația și influențele textelor originale, toate acestea urmează să fie studiate în mod riguros și sistematic. Amintim doar:

– "Viața și învățătura Sf. Grigore Paloma" – Sibiu, 1938;

– "Ordoxie și Românism" – Sibiu, 1939;

– "Poziția D-lui Lucian Blaga față de creștinism și ortodoxie" – Sibiu, 1942, în care opune imanentismului lui Blaga, concepția unei culturi umane;

- "Iisus Hristos sau restaurarea omului" - Sibiu, 1943, lucrare în care autorul ne amintește că nu ne putem redobândi umanitatea proprie decât prin umanitatea lui Hristos;

- "Teologie Dogmatică Ortodoxă", în trei volume (1978) și vol. III - "Spiritualitatea Ortodoxă" din "Teologia Morală Ortodoxă" (1981);

- "Spiritualitate și comunione în Liturgia ortodoxă" - Craiova, 1986. Liturgia devine mediu în care Hristos este prezent între noi în modul cel mai concentrat cu învățătura, cu jertfa și cu învierea Lui. În Liturgie Hristos își continuă viața și lăptele lui măntuitoare pe pământ în toate timpurile. Biserica, laborator al învierii, este destinată să înglobeze tot ceea ce există: Dumnezeu și creație.

- "Chipul nemuritor al lui Dumnezeu" - Craiova, 1987, în care autorul a urmărit în primul rînd să prezinte "efectul întrupării Fiului lui Dumnezeu pentru eliberarea omului și împlinirea lui prin largă utilizare a tuturor potențelor sale... Iisus Christos, care s-a făcut om, a unificat în Sine toată creația lui Dumnezeu, desăvîrșind și eternizând această operă a sa.

Sirul traducerilor culminează cu "Filocalia", la care Părintele Stăniloae a lucrat din 1946 când apare primul volum și pînă în 1991, când încheie cu volumul XII. Prin spiritualitatea filocalică, pune în valoare nobiltea, măreția omului, dar mai ales capacitatele sale creațoare. Pentru Părintele Stăniloae, asceza nu înseamnă dispreț față de viață și hume, ci posibilitatea de a te minuna de tot ceea ce există în jurul tău recunoscind totul ca dar din partea lui Dumnezeu.

Am putea apoi adăuga și celelalte traduceri din scrierile Sfintilor Părinți și nu în ultimul rînd sutele de articole și studii teologice și lucrări în volum în alte limbi.

În pămîntul binecuvîntat al Mănăstirii Cernica, Părintele Prof. Acad. Dumitru Stăniloae a revenit în ziua de 7 octombrie pentru totdeauna. Aura sa de lumină și înțelepciune ne învăluie încă mîngiuretoare, în ciuda faptului că s-a dus să-și trăiască adeverata viață de liniște, așa cum a învățat-o de la Sfintii Părinți...

Bordea Corneliu

DATINI

Colinda colindelor

"Colinde, colinde,
E vremea colindelor,
Căci gheata se-ntinde
Asemenea oglindelor
Și tremur brazii
Mișcind rămurilele
Căci noaptea de azi-i
Cind scînteie stelele..."
(Postumă eminesciană)

Colindele, poezie misterioasă de mare profunzime și încîrind sensuri arhetipale, ne împodobesc sărbătorile de iarnă cu armonii inedite, sacre: "Sus la ceruri le-năltâm/ Jos la gazde le-nchinâm" ... Într-o atmosferă specială, ceremonioasă și tainică, fîșnesc în prezent izvoare din adînci straturi inmemoriale, arhaice...

De finală ținută melodică și poetică, dar mai ales simbolică, grele de înțelesuri și înțelepciume, ce încă așteaptă descifrare, îmbilate de arome de busnioc și brad, de colacii și mere, cu flori dalbe și lumînări, ele umplu casa cu lumînă și cu cîntec, cu voie bună...

"Moș Crăciun, Moș Crăciun!/ Pe toate cărările/Îți cîntăm cîntările,/ Ardem lumînările.../ Moș Crăciun, Moș Crăciun!"

Cete (cîrduri) de voinici îmbojarăți, "junii juncii buni!", taie nămeții îmfrunțind visor, ori neguri și noroale, străbătînd parcă Istoria, neînînd niciodată să ajungă la timp: "S-apropie de geamuri zurgălăii/ Cersîndu-se cu glasuri de copii". Și nu uită, mai ales, Moș Crăciun! Steluțe, lumînări aprinse, "mese vesele întinse/ și cu candele aprinse", focuri

strașnice în sobe, artificii, brăduți împodobiți ca pomi de Crăciun..., toți și toate îl așteaptă cu înfrigurare!

Înforînd căsuțe albe de român în această seară de o solemnitate gravă, sfîntă, colindele poartă pecetea tainei, patina timpului și, elături de cîntele de stea și de căinuți, călușari, cerb, capră, urs, buhai, plugusor ori sorcovă, irozi, vicleam ori bandele cu haiduci, fac parte dintr-o constelație a Sărbătorilor de Iarnă ce a luminat sufletul românilui, bucurîndu-l, mîngîndu-i Destinul din timpuri străvechi. Ele aduc "acea veste minunată" șoptind tainic printre cetini de brad, în sonuri pure și autentice, în timp ce "steaua sus răsare/ ca o taină mare"...

Așa Crăciun cît și colindă reprezintă forme arhaice, preromane de manifestare a spiritului oamenilor acestor locuri, învesmîntate apoi în străie romane și creștine... Pe un fapt astronomic cu ritmicitate anuală, s-a fabulat creînduse o aură mitică fascinantă: descreșterea zilei, puterea redusă a Astrului Luminiș și Renasterea, Salvarea, ... Mîntuirea de rău!

Noptile Sărbătorilor de iarnă sunt nopti deschise parcă misterelor; acum an loc practici magice intense pentru a afla norocul, sorocul, acum animale și obiecte din cele mai năstrușnice sănătate oracular. Soarta este mai binevoitoare, mai apropiată de români în acele seri reci, cîțopase, mohorite sau nopti lungi, sinistre... Și consultarea acestor "oracole" este extrem de pitorească mărind și mai mult flori, vrăja...

Pe fondul acestui decor hibernal de intens și adînc mister se desfășoară ritualuri ce în negura timpurilor erau închinat Soarelui într-un bogat și fastuos cult solar care

astăzi și-a pierdut semnificația și bogăția inițială. Atât căt a ajuns la noi trebuie descifrat hermeneutic, prin analogii, prin comparații sau intuiția cercetătorului experimentat...

De la cultul solar al lui Mythra, căruia i se închinau și soldații romani, la Baali din Syria (țara Soarelui, cf. V. Lovinescu din "Creangă și creanga de aur"!). Instinctiv, popoarele nordice se sprijină pe cultul solar din Avesta (astrolatria chaldeeană) ce a înfuriat creștinismul... Zeul tutelar al luminii, Soarele (Ormuzd), trebuie salvat de Zeul întunericului (Ahriman); Ormuzd este zeul bineului, fiul Timpului, iar Mythra este Eroul, întocmai lui Greceanu (Greceanu?!), varianta românească a acestui mit străvechi, cu origini probabile în arhaicul supradomin ariano-indo-european.. Mijlocirea lui Mythra între zei și oameni (ca și Greceanu și Prometeul) este similară, deși la alt nivel, cu aceea înlesnită de cel ce s-a sacrificat pentru oameni și a lor mintuire! Să nu facem gratuit aceste apropiere: de la solstițiul de iarnă cu ziua cea mai scurtă și noaptea cea mai lungă la Nașterea Domnului, Fini Luminii spirituale, nu mai este decât un pas. Să să nu uităm de cei trei crai de la răsărit, de steaua lor călăuzitoare și vestitoare a Nașterii Domnului! Trecerea de la lumina fizică la cea spirituală este... aproape firească! Lupta dintre Lumina și haosul întunericului, între elementul fertil, ordonator și orgia dezlațuirii sthiilor rebele este genial surprinsă și în Inimul Creației din Rig-Veda, și în "Scrisoarea I" de M.Eminescu.

Întreg cortegiul de ritualuri ale Crăciunului are ca suport întîi mitul străvechi al Salvării, lupta dintre lumina în pericolul stingerii (de asemenea, genial surprinsă în "Scrisoarea I") și întuneric. Pericol evident în Greceanu, dar și în datinile de sărbători ale românilor! Mitul străvechi s-a adaptat de minune creștinismului și spiritului poporului român. Ziua nașterii lui Mythra coincide aproape cu Nașterea Domnului și cu solstițiul de iarnă, cind zilele în Scandinavia au abia cîteva ore, abia mai puține... Se aprind focuri, roți, luminișuri, crengi, butuci etc. pentru a "ajuta" Soarele să-și revină!... Mareea "vîlvătaie" ce "aprinde" Pămîntul de Sărbători redă puteri Soarelui care, astfel înviorat, trece... marea cumpăna! Butucul de lemn pus în sobă în Ajunul Crăciunului este un subtil și foarte răspindit rit solar, focul butucului însemnând și interimat, și continuitate. Într-lingviști există o cvasianumitate în a pune "Crăciun" pe seama etimonului latin *creatione*. Să totuși... surpriză! La albanezi și la aromâni Krecium înseamnă "ciot, buturugă, butuc", iar în Transilvania "crăciun" înseamnă și... "ciomag", adică un diminutiv arhaic al lui cracă, provenit probabil din sufixul "-ione", care a dat "-iune": rugacione - rugaciune; "să-ți dea minte cu crăciunul"! Ciomag este dintr-o creangă, cracă de copac verde, eventual, adică cu clorofilă, (soare conservat)! Crăciun ar putea veni de la "cracă", în legătură și cu frc. "tăcime de Crăciun" și "butuc de Crăciun", ce dă lumină și căldura căminelor ca ofrandă adusă Zeului Soare spre a nu se stinge, impulsul dat acestuia întru renăstere... Nu mai vorbim de simbolul crengutelor de măr înverzite sau înflorite, de păs sau "stebele" de brad verde împodobit (înțimplător?!) cu globuri, steluțe, luminișuri, beculețe, poleială, artificii... Aprinderea vreasculor în rituri de invocare a zeului Luminii înținim și în alte părți, și la alte date, chiar la noi, români: la Paști, de exemplu! Nu mai

vorbim de fastul de lumini și umbre cu care este înțimpinat Anul Nou, cind se știe cum se face "trecerea dintre ani". E limpede că această sărbătoare creștină s-a suprapus peste arhaice, imemoriale mituri cu riturile lor de la cumpăna dintre ani, simbol al luptei Lumini cu întunericul, la care se adaugă și ciclul vegetației, în fond aceeași luptă verdele clorofilei (ca lumină conservată) și pierderea frunzișului verde, moartea, triumful efemer al întunericului, dacă oamenii n-ar ști că lumina și căldura sunt "ascunse" în trunchi ("buturugi"), crengi, crăci, "ciomege" - "crăciun" de unde pot fi eliberate prin ardere!... Astfel Soarele, recăpătindu-și vigoarea, este din nou în creștere...

***

Într-o răspîndită legendă, Crăciunoaiei i se taie degetele de către Moș Crăciun, fiindcă i s-a făcut milă de Maica Domnului pe care o ajută tainic să nască pruncul său! Degetele i-au crescut, miraculos, aurii! Or, colacii, rotunzi ca Soarele, par a fi niște degete aurii prelungi... În mitologie, dar mai ales în magie, degetele sunt identificate și cu razele "soarelui marei", cu ele făcându-se adevărate minuni. Golul din interiorul colacului figurează hânl negrei veșnicii dintru care izvodește toate cele de o sfîntă! Ca să nu mai vorbim de "toiagul" colacului, ce-l înconjoară! De Crăciun, în Moldova de Nord se fac trei colaci mari, sfîntuți de preotul ce umblă cu Ajunul și apoi dăruiți (fantastic!) cîrdurilor (cetelor) de Anul Nou: "cîrdul mare", "cîrdul mijlociu" și "cîrdul mic", adică flăcăi tonomatice, flăcălandri adolescenti și copii. Li se "eliberează" cîte un soare sfînt, pînă atunci claustrat! Aceste obiceiuri și tradiții ajunse pînă la noi evocă marile mituri și înmuri dacice intonate la marea cumpăna a Zeului Soare, căruia i se ridicau temple. Calendarale dacice exprimă simbolica solară (soarele de andezit, sanctuarul rotund, sărbătorirea Soarelui ce coincidea cu... solstițiul de iarnă!), adică în preajma lui 25 decembrie! Astfel discul solar apare foarte adesea în lut ars (ca și colacii... copii în cupitor)!... "Masă rotită/Dai Domnului Doamne/Galbăna de piatră/Cornu mesei-ri,/Pomu rămuratu,/De poame încărcat!/Cine vi le-o datu? — Noi le-am căpătat!/De la Sfîntul Soare,/Cu mare RUGARE,/De la sfînta Lună/Cu voită bună". Omul întreg este văzut ca un soare, cu spectrul (aura) sa. Obiceiurile vechilor dac și ale arirenilor au foarte multe puncte comune, de unde similitudinile dintre miraculoasa filosofie indiană și acea a românilor, fapt evident mai ales la cei mai reprezentativi români: Eminescu, Blaga, Sadoveanu etc. Există acea "arheologie spirituală" ce transpare în sufletele noastre sub formă de arhetipuri, ce ne "vorbesc" prin simboluri ce trebuie descifrate, limpezite. Acea protocolură se înșinuă în adîncul spiritului omenesc ca o rădăcină din care s-au prefigurat celealte forme de manifestare ale spiritului uman!

***

Colindele Soarelui sunt foarte frecvente: "Sus la roșu răsărit,/Dîmineață lui Crăciun,/ Soare-mi pare că răsare,/ Soarele domnului nost", "Sub zărel de soare," "Ziorile dulce", "Dar nu-i Soare cind răsare/ Să mi-i Moș Crăciun călare", înconjurat "Tot de sfînt și d'ingeri", "Din curțile lui Crăciun/ Parcă Soare că răsare". Faptul că-n casa bătrînului Crăciun se naște pruncul Iisus, "lumină din lumină", lumină spirituală din lumina mai veche, "obosită",

fizică! Una din cele mai fascinante ipoteze în legătură cu originea numelui de Crăciun, e aceea a derivării lui din rădăcina sanscrită "KR-" care înseamnă "a face, a crea" - Cronos, Krishna, Crios, Cratios, Cristos, ... "Creanga de aur"!

Cerbul este și el un simbol solar, cerbul cosmic (ca și la Creangă, vezi V. Lovinescu "Creangă și creanga de aur"(!)), cu totii astrii în spinare - să nu uităm împodobirea caprei, căinților și cerbului în majoritatea regiunilor țării!- cu coamele rămurite, cu mîjtele aurite, el apare ca un veritabil black-holes (hău negru) ce absoarbe astrii luminoși, iar voinicii junii merg să-l ucidă pentru a împiedica colapsul total. În ultimă instanță, cerbul trimit de seamă: luceafărul străhicit: "căci astăzi fiul cel sfînt / Pace-aduce pe pămînt. " Colapsul este oprit, Fiul cel Sfînt se naște parcă din acest hău, oprind "cădere". "Vînătorii îmă cădeau, / În genunchi și se rugau, / Cînii toti îi adunau, / Din săgeți cruce faceau". Nu numai că nu mai este vînat acest cerb, dar el aduce "o veste minunată". Observăm că vînătorii cad în genunchi și se roagă, din crengi (săgeți) făcând cruci! Tranzită de la Vechiul Crăciun (zeul Pan al lui Lucian Blaga!) la Nouul Crăciun (Iisus)!

Conflictul se rezolvă cu bine, în rugăciune... Nici în "Mioriță" nu se știe deznoндământul, totul se dizolvă în ceremonial intr-o imaginări catedrală cosmică și atât!...

Vechiul Crăciun îi "îmbrăcat/ cu vesmântu-i mohorât" [...] "imprejur de mînecele/Luce stele măruntele,/între doi umeri d-ai lui / Luce-mi doi lucefere!/ Da' din spate și din dos,/ Da' din față ce mai luce?/Luce Soarele cu Razele ./ Da' din dosu-i ce-i mai luce?/Luce-i Luna cu Lumina." [Este foarte important de a "vedea" ființele din colinde, basme etc. la dimensiuni cosmice, antropocosmos!] în alte colinde "cădere" în colaps se datorează unei letargii, somnolențe a sfîntilor ce trebuie "treziti" cu "apă vie" luată dintr-o "grădină" fabuloasă, întocmai ca în celebrul basm "Povestea lui Harap-Alb"... Motivul "fracturii", "dislocării", trecerii de la o lume în colaps la o alta în expansiune ne duce cu gândul la teoria big-bang!... Rupere de plamuri, incompatibilitate și între religia păgână și cea creștină și e-nsoțită de catastrofice zguduire, cutremurări, ca-n mitul Meșterului Manole unde vechile temeli nu suportă trupul zvelt al bisericii creștine fără probleme... "Cearța dintre două lemne (!) în codru" e un alt motiv semnificativ pentru lupta dintre contrarii care, prin "frecare", produc focul.

"Voi, ziorel de ziua, / Și-ăl de dimineată, / Ce tot rătăciți! / Și vă tot pripiti/ Ca să-mi răsărîti/ Că voi bine știți/ Bine/ Ca și mine / Că n-am fost aici/ De anișori cinci (!)/ Ci am fost depărtat/ La mărul - rotat/ La Cîmpu-nrourat" [aceeași lipsă de supraveghere a bunei rînduieri, același măr rotat (arborele cosmic, brad, măr - galaxie ?!) și Cîmp-nrourat [Grădina Raiului ?] "unde mi se bat [confrariile?] / Doi pui de vulturni Suri [Syria - țara Soarelui, v. V. Lovinescu!], Sus într-un noruț [nebulosă în naștere de galaxii?] / Pe un fulg d-aurel [aurel - lumina în naștere, în cristalizare?], Eu că mi-am aflat/ D-acolo am plecat/ Și m-am aciuat/ Sub umbra de fag [conservînd energie și lumină !]

Fulgul nu mi-a scăpat/ Eu l-am apucat/ Bine l-am păstrat/ Și l-am aşezat/ Sub coama de murg [roșu!!], neatins de vînt/ De fulg de ninsoare" [deci era o scînteie de lumină, gata de stingere, disimulată în fulg de nea și salvată. Și cu ce preț?! Cu stingerea dincoace a părții noastre de Cosmos!] "Și de pic de ploaie/ Și-aici l-am adus/La jupîn(cutare)/ Care fată mare [Motivul Fecioarei Născătoare de Dumnezeu!]... Fata să mi-l poarte/ Fetiță "cosiță/ rar/ la zile mari". De ce la zile mari, cruciale, de cumpăna?!

Interesant este și motivul "luptei cu leul" de Crăciun, leul, se știe, fiind tot un simbol al focului, solar. Cel puțin la fel de straniu este și balaurul și dulful mării care apar ca stihii vînute cu arcul și cu săgeata de jumele salvator. Este motivul îmblânzirii și stăpîririi stihiilor scăpate de sub control. Leul, cerbul, ciuta-ciutalina, bourul-sur, vidra sunt săgetate. Acestea ori reușesc să-l îmbuneze și să se implice, ori - ucișe - își înstrău ochii și urechile (simțurile) și răspîntesc superioritatea junelui cu săgeata sa (a mintii!), lăsîndu-i ca testament: "cu căniță lui/ nunta să-și ridice; ...cu corniță lui/ face-și furci la curți; / cu unghiana lui/ face-și păhărele/ închină oamenii cu ele", deci el se reduce la existența domestică a junelui, devenind ambianță interioară și exterioară, cadrul familiar, întocmai celui cosmic ce pare a se fi pedepsit resorbîndu-se pînă la... universul familial, ce, numai reabilitat de vrednicia junelui, poate redeveni la dimensiuni cosmice. Vinătoarea și călătoria inițiatică sunt foarte frecvente în colinde.

Și motivul mioritic apare în numeroase colinde. Aici "Unul dintre ciobănași (păcurari)/ este mai înstrăinat". "Păcurari de munte/Totj trei frați de cruce", ciobanul "ales" apărînd în postura de păstor cu turma lui (motivul cristic este evident). "Cei doi lotri mari,/ Pe el mi-l mîna,/ Oile a'nturna./ Dar pînă mergea.../ Grea "lege-i" facea./ Că se vorovîră / Și se sfîntiră, / Mai către sară/ Pe el să-l omoare." Deci, solar, e gata-gata să fie uciș de acest complot al întumericului "mai către sară". El pretinde să fie îngropat "în mijlocul stînii/La furca fintînii (axis-mundi ce urcă precum o furcă de lemn, asemănătoare crucii!), continuînd axul fintînii din adîncuri, prelungindu-l spre cer! (Vezi și motivul furcii de tors din povestea lui Creangă în interpretarea lui V. Lovinescu), "În strungă mieilor [strunga e o "clepsidră" sui-generator de trecere dintr-o realitate în alta, izvorul "Căii laptelui"]", "În jocuțul mieilor.../ Fluierul meu drag/ Mi-l punete la cap./ Însipă în mormînt.../ Fluierul a zice [și el - ca și furca - e axul (osia, Monos) de legătură cu lumea de dincolo - apele freatici ale fintînii, ce cîntă, sănt ... lumina fluidă, sonoră, însuși Spiritul adînc ce impregneză și susține totul!]. "Cînd a răsună,/ Oi s-or ănturna,/ Pe mine m-or cîntă./ Oi mîndre cornute,/ M-or cîntă prin nunte". "Vestea" e răspîndită sub formă de cîntec: "Oi mîndre, bălăi (aurii), / M-or cîntă prin văi, / Oi mîndre, moțate / M-or cîntă prin sate". Deci fluierașul, turma răspîndesc vestea trecerii pe alt plan, iar furca fintînii însipă în pămînt face legătură dintre lumea adîncurilor - unde "apele plîng clar izvorînd în fintîne" - și lumea de aici...

Sensul vieții - mister și revelație

Ca o reacție la automatismele vieții cotidiene, îmbelibătă pînă la refuz cu prejudecăți și drumuri bătătorite, apare la un moment dat nevoia ieșirii din cercul vicios al gîndirii formale, chiar dacă aceasta ar presupune utilizarea unor mijloace aparent insolite.

Practic, despre ce este vorba? De-a lungul întregii evoluții a umanității au existat încercări de a afla care este sensul vieții, de ce există natura, Pămîntul, Universul. Filozofia, religia și – în ultimul timp – știință s-au înscris și se înscrui în continuare pe acest drum al căutării rosturilor existenței încercind, cu mijloace proprii fiecareia, să descopere Ultimul Adevar care stă la baza lunii.

Dar, de-a lungul secolelor, foarte puțini oameni au intrat în contact cu un domeniu al cunoașterii care le integrează pe toate celelalte și care este, așa cum experiența sa a dovedit, singura cale de a ieși cu adevărul din cercul vicios al gîndirii formale, din iluzia fenomenătăii lumii. Acest domeniu poartă un nume fascinant prin el însuși: YOGA.

Etimologic, cuvîntul "yoga" înseamnă "unire". Este interesant de observat că și cuvîntul "religie" înseamnă același lucru. În limba latină verbul "religere" înseamnă "a uni". Întrînd mai adînc în studiul lor, căutătorii adevărului pot descoperi că ambele domenii vizează în același scop: identificarea conștiinței noastre cu Absolutul din noi.

Această stare, deși poate denumiri diferite, este una și acceași în yoga, ea se numește "Nirvana", buddhismul o numește "stare de Buddha" (Buddha = Iluminatul); în "Vedete" indiene este assimilată cu "Moksha" (Eliberarea), iar în creștinism se numește "împărația cerurilor" despre care Iisus Christos a spus că se găsește înăuntrul nostru, că nu va veni în chip văzut și că se poate atinge înainte de moarte (Evanghelia după Luca). Bineînțele, pînă acum foarte puțini oameni au atins această stare, deoarece calea era lungă și complicată. Ea a fost descrisă pe larg de către Patañjali în opera sa "Yoga Sutra". Pentru a ajunge la starea de yoga, aspirantul trebuie să practice diferite tehnici, din ce în ce mai complicate, ajungînd în final la trezirea energiei subtile Kundalini, care este reflectarea în fizica umană a lui ADI SHAKTI, putere primordială prin care a fost creat Universal. În momentul trezirii sale, Kundalini se unea cu Spiritul aflat în inimă astfel rezultând starea de yoga - contopirea individului cu întregul universal, la fel cum o plăcătură de apă se contopește cu oceanul. În acest fel ultimul scop al vieții era atins, misterul existenței dispărîea și intervenea revelație; yogihul cunoștea atunci Absolutul, adică pe Dumnezeu. În mod

categoric, nici un om nu își poate propune în viață un scop mai înalt decît acesta.

Problema era însă că imensa majoritate a oamenilor nu avea nici o sansă să ajungă la acest rezultat.

Dar, indiferent de ceea ce cred sau nu cred oamenii, evoluția își urmează cursul ei și iată că, spre surprinderea noastră, descooperim că am ajuns într-un punct crucial, pe care mulți oameni din cele mai diverse categorii sociale și profesii l-au acceptat ca fiind cel mai important eveniment din ultimele secole: deschiderea căii către starea de yoga pentru oricine ar vrea să ajungă la ea. Bineînțele, pentru aceasta era nevoie de o metodă revoluționară, deosebită de tot ceea ce se cunoștea înainte.

Aceasta metodă există și a fost dezvoltată omenirii de către SHRI MATAJI IRMAJA DEVI, prin SAHAJA YOGA ("Sahaj" înseamnă spontan, înnăscut). Aceasta este ceea mai nouă și în același timp cea mai radicală formă de yoga.

Noutatea pe care o aduce este aceea că greutățile inerente dobândirii stării de yoga au fost preluate în cea mai mare parte de către ADI SHAKTI însăși, manifestată prin SHRI MATAJI care, după spusele sale, s-a născut în această lume special pentru a dezvăluî omenirii metoda SAHAJA - YOGA. Această afirmație ar putea să socheze, dar orice om, studiind și practicând SAHAJA - YOGA va sfîrși prin a o accepta, deoarece va descoperi că inițiatoreara acestei forme de yoga are puteri depline asupra materiei groase și asupra materiei subtile, asupra elementelor și fenomenelor naturii, etc. Mai mult decît atât, fiecare Sahaja-yoghin va dobândi, treptat, aceste puteri miraculoase. La ora actuală există în lume foarte mulți Sahaja-Yoghini care le folosesc în mod curent în beneficiul evoluției lor spirituale, iar prima putere care îi se dă unui om, încă de la contactul inițial cu Sahaja-Yoga, este aceea de a simți că ADI SHAKTI există și este omniprezentă și aceasta nu în mod subiectiv, prin intermediul unor stări psihiče dobloase, ci într-un mod direct și obiectiv, în urma unei experiențe care nu este de loc periculoasă.

Calea ulterioară a evoluției spirituale este bogată în experiențe deosebite și în cunoștințe inedite, la capitolul ei ulîndu-se însuși Spiritul nostru, caracterizat prin trei atribute esențiale: SAT, CHIT, ANANDAS (Adevăr, Conștiință, Beatitudine). Dar, cum este și firesc, pentru a parcurge această cale este nevoie de ceva fundamental, fără de care aspirantul nu poate evolua în Sahaja-Yoga: o dorință pură și o înțîndere la fel de pură, dedicată cu precădere acestui scop deosebit.

Titus Ploșcașanu – student

RepliCă... Necesitatea de a avea discernămînt

Oricine dorește să se cunoască cu adevărul, să se transforme armonios, să scape cu adevărul de orice probleme, trebuie să urmeze o cale spirituală autentică, să practice tehnici tradiționale așa cum sunt date de exemplu în Yoga Sutras a lui Patañjali, Shiva Samîtha, Hatha Yoga, Pradipika, Bhagavad-Gita etc. Esta foarte important să fim atenți la faptul că grupurile sectante Ananda-Marga și Sahaja-Yoga nu respectă metodele tradiționale yogine generând astfel mari dezechilibre la adepuflor. Este ulîtor cum pot unii să creadă că "Mama Sîniă", Sri Mataji Nirmala Devi, inventatoarea sistemului Sahaja-Yoga, poate să le dea eliberarea în cîteva minute!?! Modul în care adeptii "Mamei Sîniă" își înăudă energiile deasupra capului (pentru a nu cădea de acolo) este de un ridicol fără egal, demn de schîțele lui Caragiale! Pentru orice om cu bun simî este evident că metoda inventată de Sri Mataji care declară că ea va deschide această planetă pe Sahasrara, în împăceala lui Ajna Chacralui nu sănătatea și nici nu au vreo legătură cu sistemul Yoga autentic. Cu toate acestea, se constată cu mare regret că mai sunt naivi, ca să nu-i numim ignoranți, care participă la aceste cursuri autopăcâlnindu-se că evoluează spiritual! Deși Yoga este strînă polemică ironice, sarcastice, noi ne facem datoria să prevenim, atrăgînd atenția că un om prevenit se va informa mult mai atent și va alege în cunoștință de cauză. Succes pe drumul spiritual autentic, ales cu mult discernămînt și înțelepciuș!

Norbert Schmoll Clasa a IX-a A Liceul "Unirea"

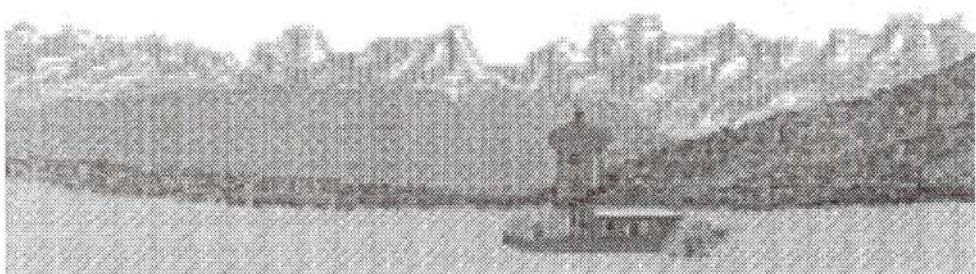
"Străjerii" Himalayei

Versanii Munților Himalaya se învecinează cu pămîntul pe care locuiesc de sute de ani șerpașii (în Nepal). Aceștia au devenit cunoscuți în lumea întreagă cu ocazia expediției din 1953, condusă de neo-zealandezul Edmund Hillary, la care a participat și șerpașul Tenzing Norgay. Aceasta expediție s-a finalizat cu atingerea, pentru prima dată în istoria omenirii, a celui mai înalt vârf al planetei, Everest (Chomolungma) – 8848,2m. Șerpașul Tenzing Norgay a fost acuzat de poporul său pentru divulgarea secretului despre drumurile de acces spre Everest, secret deținut de șerpași de sute de ani. Everestul sau Chomolungma "mama zeiță a lumii" a fost totdeauna tabu pentru șerpași, oamenii deosebit de credincioși. El au considerat totdeauna că Chomolungma, acest "axis mundi" al șerpașilor le-a dat motivația de a trăi: Budismul tibetan î-a influențat pe șerpași, el considerind că viața e un ciclu fără de sfîrșit, garantând reîncarnarea și că tabu-urile fac parte din misterul vieții și reîncarnării. Respectul religios față de munte se manifestă și prin ritualurile ce presupun ofrande atunci când pomesc pe munte și prin altările budiste săpate în roca muntelui, numite "churungs" care conțin numele

fiecarui șerpaș mort în încercarea de escaladare. Din cei 115 călători care au murit pe Everest, 43 au fost șerpași. Dar viața modernă și-a făcut apariția și în aceste ținuturi izolate. Astăzi mai mult de jumătate din șerpași își cîștigă existența din turism, cîștigînd aproximativ 1200 \$ pe an, într-o țară cu un venit anual mai mic de 75 \$ pe locuitor. Prin turism, în aceste ținuturi, se înțelege atât gama de servicii oferite turistilor cît și activitatea de călăuză a grupurilor de alpinisti ce escaladează muntele. Există 73 de șerpași care au reușit să urce pînă pe vîrful Everestului, unul singur, Ang Rita atingînd vîrful de 7 ori. Aceasta l-a determinat pe șerpași să organizeze, în anul 1991, o expediție cu participanți numai șerpași, numită de el "expediția noastră", depășind astfel barierile tradiționale și religioase, conform căror munți erau niște incinte sacre.

După "National Geographic" nr. 4/ 1992

(Traducerea articolelor a fost efectuată de prof. Mariana Pecetesu și elevii Amelia Rădulescu și George Soare cl. a XI-a E, iar prelucrarea apartine prof.M.Pecetesu)

CLIO – HISTORIA MAGISTER VITAE

Les Roumains-précis historique

de Mircea Eliade

Misiunea istorică a popoarelor n-a avut întotdeauna aceeași strălucire. Există națiuni al căror rol în istorie este atât de evident încât nimenei nu s-a gîndit să se îndoiasă de acesta. Dar sănt altele care, mai puțin fericești, îndeplinesc misiuni destul de ingrate, fără ca hinea să-si dea seama. Se poate vorbi chiar de un rol discret și obscur, aşa cum a fost cel al descendenților dacو-românilor, români. Ignorată sau, mai bine-zis, prost înțeleasă, viața acestor națiuni este mult mai intensă. Istoria lor, pornind de la tragicul ei, ne pare transfigurată de o permanentă prezență divină. Aceste popoare nu cunosc repaosul, linisteau, bucuria de a crea în timp. Atacate tot timpul, nu pot să se gîndească decât la apărare. Istoria lor este mai mult decât o serie de lupte pentru independență sau onoare, este un război continuu, care durează de secole, pentru însăși existența lor. La fiecare dintre bătăliile lor, ele riscă totul: dreptul la viață, religia,

limba și cultura lor. Domnul este cu ei în fiecare moment, de vreme ce, în fiecare clipă, ele riscă să dispară total și definitiv.

Românii își vor manifesta acest rol ingrat în istoria europeană, ei vor cunoaște drama de a trăi fiecare clipă ca și cum ar fi ultima a vieții lor. Popor de frontieră, români au îndurat ingrozitoarele invazii barbare în perioada formării lor, pentru a fi obligați apoi, odată format statul lor, să țină piept, de-a lungul secolelor, unei alte amenințări asiatici: turci.

În zilele noastre istoricii descoperă drama românilor și popoarelor din sud-estul Europei, care au sîngerat mereu, timp de cinci secole, pentru a împiedica colosul islamic să pătrundă în inima Europei.

Tradusă din limba franceză de C. Gavrilă

CATALIZATORI MATEMATICI *

II Problema marinilor și a nucilor de cocos, problema hoților de diamante și ... multe altele

Ne propunem să rezolvăm următoarea problemă (de numărare)¹⁾:

Fie $n \in N$, cu $n \geq 3$, și o mulțime cu X elemente satisfăcând următoarea proprietate:

- la un prim pas, constăindu-se posibilitatea de a împărți mulțimea în n grămezi egale și un element izolat, se înălță o grămadă și elementul izolat;
- la al doilea pas și următorii, constăindu-se posibilitatea realizării acelorași partiții actionând asupra mulțimii rămasă după pasul anterior, se efectuează aceeași eliminare (o grămadă și elementul izolat);
- după n pași, se constată că mulțimea rămasă este nevidă și poate fi partiționată în n grămezi egale.

Să se exprime X în funcție de n .

Cîteva cazuri particulare sunt binecunoscute în cercul amatorilor de problematică diversă; cu un echipaj marinăresc și o maimuță ce "devorează" o grămadă de nuci de cocos sau cu un grup de hoți de diamante, care pînă la "cinstita" împărțire de dlmineață, realizează împărțiri pe voie peste noapte.

Pentru n concret și relativ mic, problema poate fi rezolvată prin așa numita metodă a drumului invers²⁾. Abordarea cazului general cu această metodă creează mari dificultăți tehnice.

În acelăși condiții restrictive, problema poate fi abordată direct, fără prea mari dificultăți, presupunînd cunoștințe elementare de aritmetică numerelor întregi, cunoștințe aflate și la îndemnul elevului de gimnaziu. Această manieră de rezolvare, bazată pe determinarea formei numerelor naturale care evaluatează mulțimea rămasă după aplicarea fiecărui pas, se poate folosi și în cazul general, făcînd apel la un proces inductiv.³⁾

Soluția noastră face apel la "ideea înțeleptului arab". La mulțimea de X elemente atașăm $n-1$ elemente de aceeași natură. Modificăm regula de partiționare, simplificînd-o; împărțim noua mulțime (și mulțimile rămasă) în n grămezi egale (ulterior, eliminînd una dintre ele). Elementele "catalizatoare" introduse și noua regulă de partiționare nu modifică cu nimic numărul elementelor înălțătură la fiecare pas. După cel n pași, scoatem cele $n-1$ elemente "catalizatoare".

Aplicînd noua regulă asupra mulțimii de $x+n-1$ elemente, după primul pas rămîn $\frac{n-1}{n}(x+n-1)$, iar după n pași rămîn $(\frac{n-1}{n})^2(x+n-1)$ elemente. După ce scoatem cele $n-1$ elemente, numărul astfel obținut trebuie să fie divizibil cu n ; $\frac{(n-1)^n}{n^n}(x+n-1)-(n-1)=k''n$, egalitate echivalentă cu $(n-1)^n(x+n-1)=(k''n+n-1)\cdot n^n$, unde $k'' \in N$.

Deoarece $n-1$ și n sunt prime între ele, $(n-1)^n$ și n^n vor fi prime între ele, ceea ce conduce la $k''n+n-1=k'\cdot(n-1)^n$ și $x+n-1=k'\cdot n^n$, unde $k' \in N$. Prima egalitate conduce la " n divide $1+k'(-1)^n$ ".

Dacă n este par, cel mai mic k' este $n-1$ și dacă n este impar, cel mai mic k' este 1. Altfel spus,

$$k' = \begin{cases} kn + n - 1, & \text{dacă } n \text{ este par} \\ kn + 1, & \text{dacă } n \text{ este impar} \end{cases}, \text{ unde } k \text{ este variabilă în } N.$$

Se obține următorul răspuns la problema formulată:

$$(*) x = \begin{cases} n^{n+1} \cdot k + (n-1)(n^n - 1), & \text{dacă } n \text{ este par si} \\ n^{n+1} \cdot k + n^n - n + 1, & \text{dacă } n \text{ este impar} \end{cases}, \text{ unde } k \text{ este un număr natural oricare.}^{4,5)}$$

În încheiere, nu putem să remarcăm modul diferit în care sunt utilizate "elementele catalizatoare" în rezolvarea celor două probleme pe care le-am discutat. În soluția de mai sus, participarea lor este convingătoare și deosebit de utilă, spre deosebire de cămila înțeleptului arab, a cărei participare este mai mult spectaculoasă și mult mai puțin convingătoare.

1) Autorul articolelui de față a făcut cunoscută problema în discuție, generalizare a celor două probleme menționate în (sub)titlu părții a II-a, într-o culegere vrînceană apărută în toamna lui 1988.

2) Ilustrăm aplicarea metodei în cazul $n = 4$:

Notăm cu x_k numărul elementelor rămasă după pasul k , $k \in \{1, 2, 3, 4\}$.

Din $4|x_4$ și $3|x_4$, rezultă $x_4=12k'''$ ($k''' \in N$) și $x_3=16k'''+1$. Din $3|x_3$, rezultă $k'''=3k''+2$ ($k'' \in N$), $x_2=48k''+33$ și $x_2=64k''+45$. Din $3|x_2$, rezultă $k''=3k'$ ($k' \in N$), $x_2=192k'+45$ și $x_1=256k'+61$. Din $3|x_1$, se obține $k'=3k+2$ ($k \in N$), apoi: $x_1=768k+573$ și $x=1024k+765=4^k(3(4^4-1))$, rezultat conform și cu (*).

(*) Prima parte, intitulată "Cămila înțeleptului arab", a fost publicată în numărul precedent al revistei

3) Notăm cu x_k numărul elementelor rămasă după pasul k ($k \in \mathbb{N}$) și cu y_k niște numere întregi (variabile) care apar în discuție la pasul respectiv.

Avinđ în vedere că x trebuie să fie de formă $ny_0 + 1$ și că $x_i = (n-1)y_i$, $y_i \in \mathbb{N}^*$, în baza unor evaluări de început, să întrăptăm să lansăm ipoteza $P(k)$: $x_k = (n-1)^k y_{k-1} + 1$ și $x = ny_0 + n + 1$, cu $y_i \in \mathbb{Z}$.

Din "n divide $x_k - 1$ și $(n-1,n) = 1$ " rezultă $n | y_k$. Din $y_k = ny_{k-1}(y_{k-1}, \mathbb{Z})$ rezultă $x = n^{k+1}y_{k-1} + n + 1$ și

$$x_{k+1} = [(n-1)/n](x_k - 1) = (n-1)^{k+1}y_{k-1} + n + 1. \text{ Astfel, se justifică } (1) : P(k) \rightarrow P(k+1) \text{ pentru } k \in \mathbb{N}^*.$$

Dacă înlocuim pe y_0 , ales la început, cu $y_1 - 1$ ($y_1 \in \mathbb{Z}$), se obține (2): $P(1)$ este adevărată.

Din (1) și (2), deducem că $P(k)$ este adevărată oricare ar fi $k \in \mathbb{N}^*$, pe noi interesindu-ne doar pentru $k \leq n$.

Din "n divide $x_n = (n-1)^n y_n + n + 1$ " se obține "n divide $1 + (-1)^n y_n$ ", ceea ce conduce la

$$y_n = \begin{cases} kn - 1, & \text{dacă } n \text{ este par si} \\ kn + 1, & \text{dacă } n \text{ este impar} \end{cases} \text{ unde } k \in \mathbb{Z}$$

Punând condiția $x > 0$, se obține (*).

4) Raționamentul folosit funcționează și în cazul $n=2$, dar $k \in \mathbb{N}^*$ obligă la $k \in \mathbb{N}^*$. Pentru $n=2$, $x=8k+3$, unde $k \in \mathbb{N}^*$.

5) Cele mai mici numere x pentru $n \in \{3, 4, 5, 6\}$ sunt, în ordine, următoarele: 25, 756, 3121 și 233275.

Prof. Corneliu Savu.

EFFECTUL BETAVOLTAIC

Rațiunea pentru care am considerat că subiectul articoului ar putea interesa cititorii acestei reviste, este legată, în primul rînd, de faptul că *efectul B-voltaic* (descoperit încă din 1951) nu apare în literatura de specialitate din țara noastră, nefiind nici măcar amintit în manualele școlare, cu toate că în manualul de clasa a XII-a este tratat un efect analog și anume efectul fotovoltaic (binecunoscut chiar de la banalele mîncălcătoare ce folosesc celula fotovoltaică în locul bateriei clasice). Interesul cercetătorilor din acest domeniu pentru efect și considerentele de securitate a secretului militar, au făcut ca accesul celorlați oameni de știință la rezultatele obținute să fie redus la zero. Consider că acest subiect poate interesa cititorii revistei. Am optat pentru o formă simplă, concentrată și directă a expunerii, renunțând la aparatul matematic, care ar fi putut constitui un impediment în parcurgerea ușoară a articoului. Tratarea subiectului este departe de a fi exhaustivă, iar datele acestui articol sunt valabile la nivelul anului anului 1983.

***

Drumul energetic nuclear a fost deschis încă de la începutul secolului cînd a fost demonstrată principial posibilitatea conversiei (transformarea) energiei de dezintegrare a radioizotopilor (izotopi capabili să emite radiații nucleare) în alte forme de energie, inclusiv în energie electrică.

Pe lină energetică nucleară "mare", care permite transformarea energiei nucleare în energie termică, se dezvoltă și energetică nucleară "mică", prin conversia directă a energiei nucleare în energie electrică. Acest tip de conversie se dovedește extreム de practic deoarece permite utilizarea deșeurilor de reactor, care, se știe, ridică mari probleme ecologice, avînd nevoie de un timp îndelungat pentru dezactivare.

Că să înțelegem avantajele deosebite ale obținerii energiei pe această cale, vom folosi un calcul orientativ făcut în SUA în 1955: s-a estimat că din cei 4×10^6 MW (4×10^{12} W)

putere consumată în acel an în SUA, dacă această putere ar fi fost obținută pe cale nucleară, atunci deșeurile radioactive ar fi reprezentat 400 MW, adică 10^{-4} din întreaga putere consumată!

Partea utilizabilă din această energie este însă mult diminuată datorită randamentei mici de conversie: puterea obținută (a bateriei)/puterea consumată. Aceste randamente nu depășesc cîteva procente. Dar chiar și în această situație, considerind un randament minim de 1% din 400 MW tot se obține o putere de 4 MW, adică puterea înglobată în baterii în SUA în același an. Deci conversia radiație-electricitate nu reprezintă o sursă majoră de energie și nici nu-si propune să fie. Cu toate acestea, comparîndu-le cu sursele alternative, *radiobaterile* sunt de nînălocut, datorită unor calități speciale, cum ar fi: raportul *energie/masă* ridicat, timp îndelungat de lucru (minim 10 ani), siguranță în funcționare, cost redus al sursei de energie primară (radioizotopii fiind condiționați de rezolvarea problemelor energetice nucleare "mari").

Concret, aceste baterii cu radioizotopi sunt utilizate pentru radiofurari în zone greu accesibile, unde este nevoie de surse de putere mică și timp de funcționare lung, pentru stațiile meteo automate sau ca surse pentru stimulatoare cardiaice (*peacemaker*). În această ultimă situație, folosirea radiobateriei este avantajoasă pentru că intervențiile chirurgicale sunt dificile și deci este necesară o sură cu un timp cît mai lung de funcționare, apoi dimensiunile critice ale locului unde sunt utilizate sunt avantajate de raportul mare energie/masă al *beta-bateriei*.

***

Există patru tipuri de metode de conversie directă:

a) Metodele cu încărcare directă, utilizabile numai cu radiații purătoare de sarcină, prin aceste metode făcîndu-se o colectare simplă la un electrod al particulelor încărcate, ceea ce duce la apariția unei tensiuni electrice (R.J. Strutt -

1903, folosind Sr 90 - Y90). Cu un sfert de curie (1 curie = $3,7 \times 10^{10}$ dezintegrări/sec. (prin dezintegrazione, un nucleu al unui element radioactiv se poate transforma într-un alt nucleu prin emisie de radiație) de material radioactiv se poate obține o tensiune de 365 KV, cu o putere de 0,2 mW și randament de 20%, foarte mare, comparativ cu alte metode, însă aparatul este practic inutilizabil, din cauza curentului mic și a impedanței mari.

b) Metodele utilizând potențialul de contact

Folosește atât tipuri de radiație neutră cât și purtătoare de sarcină. Se bazează pe separarea purtătorilor de sarcină, utilizând cîmpul apărut datorită diferenței lucrului de extracție a două materiale ($I =$ lucru mecanic de extracție este energia necesară extirării electronului dintr-un anumit material, fiind specific fiecărei substanțe). Principiul acestei metode a fost descoperit în 1897 de Lord Kelvin, care a demonstrat că, ionizînd aerul dintre două plăci din metale diferite, se poate obține o diferență de potențial (tensiune electrică). Preparatul radioactiv este suficient de puternic pentru a produce ionizarea gazului dintr-o incintă specială (de exemplu Argon-Ar), iar datorită diferenței potențialului de contact, dintre cele două materiale, electronii vor fi colectați la materialul cu lucru de extracție mai mare, iar ioni pozitivi invers, apărînd astfel un curent care poate fi utilizat pe o sarcină externă.

c) Metode termice

Transformînd energia radiațiilor absorbite în energie termică, ușor convertibilă apoi în energie electrică, cu ajutorul termoelementelor. Cu un dispozitiv conținînd 57 și 146 Curie, puterea electrică obținută a fost de 0,1%, respectiv 0,2% din cea eliberată termic (K.J. Jordan și J.H. Birden), iar puterile obținute practic au fost de 1,8, respectiv 9,4 mW.

d) Metode utilizând joncțiuni semiconductoare

Semiconductorale sunt materiale inerente electronice moderne prin situația lor între izolatori și conductori (din punctul de vedere al conductibilității), de pildă: silicium și germaniu. În semiconductori puri (intrinseci) conducția este asigurată de electroni și de "goluri" ("gol" $\leftrightarrow$ sarcina pozitivă) ce sunt în număr egal. În semiconductori dopați (extrinseci) conducția este asigurată tot de electroni și "goluri" ce sunt în număr diferit. Electronii sunt majoritari în semiconductori de tip n (negativ), iar "golurile" sunt majoritare în semiconductori de tip p (pozitiv). Joncțiunea p-n este o regiune de tranziție ce se formează la contactul nemecanic dintre un semiconductor de tip p și unul de tip n și care poate permite, sau nu, trecerea curentului electric, în funcție de tensiunea ce este aplicată pe ea.

Metoda aceasta este cea mai nouă și se bazează pe folosirea dispozitivelor semiconductoare, fiind și cea mai practică, permitînd obținerea unei tensiuni utilizabile la curenti suficienți de bună.

Cînd radiația incidentă folosită este radiație electromagnetică (lumina), efectul se numește fotovoltaic, care constă în apariția unei tensiuni electromotoare între joncțiune p-n, sub influența luminii. Dispozitivele semiconductoare în care sub acțiunea luminii apare o tensiune electromotoare se numesc fotoelemente. Fotoelementele pot realiza o conversie directă a energiei luminoase în energie electrică. Joncțiunile p-n construite special pentru a realiza

conversia energiei solare în energie electrică sunt numite după cum bine se cunoaște celule solare sau fotocelule.

În mod analog, la iradierea unui dispozitiv semiconductor cu un fascicol de particule beta β (electroni), în semiconductor apar perechi de purtători care sunt separați de cîmpul de joncțiune, efectul purtând denumirea de efectul electronovoltaic (betavoltaic). Acest efect a fost semnalat în 1951 de Ehrenberg, Lang și West. Efectul poate fi pus în evidență în dispozitive analoge celulelor fotovoltaice. Astfel surse β este pusă în contact cu un semiconductor p-n (aranjament cu două joncțiuni active), scopul tuturor aranjamentele este de a face o colectare a radiației într-un unghi solid de 4π . (Unghiul solid este corespondentul în spațiu al unghiului în plan, astfel, dacă în plan unghiul din jurul unui punct este 2π , atunci unghiul solid din jurul unui punct în spațiu este 4π - noțiune definită în clasa a XI-a la fotometrie). De asemenea, este necesar ca radiația să fie cît mai intensă, deoarece, cu intensitatea, crește rapid eficiența. Pentru asigurarea unui număr maxim de purtători în semiconductor, este necesar ca adâncimea joncțiunii, lungimea de difuzie a purtătorilor și adâncimea de patrundere a radiației să fie de același ordin de mărime, lucru care asigură o absorbție cît mai bună a radiației incidente. Dispozitivele din această categorie nu mai sunt caracterizate de curent mic și impedanță mare. Eliminarea acestor dezavantaje se datorează factorului mare de multiplicare a purtătorilor în semiconductor. De exemplu, o participare beta provenită de la Sr 90 - Y90 produce în silicium în medie 200.000 de noi electroni. Dezavantajul principal al metodelor de conversie folosind joncțiuni este datorat defectelor pe care radiația le induce în semiconductori, deci legăturii foarte strînse între mărimea energiei radiației incidente și producerea de defecte. Mărimea intensității radiației incidente și a eficienței, este limitată de producerea de defecte, respectiv de micșorarea timpului de viață al dispozitivului.

Funcționarea unei beta-celule este principal identică cu funcționarea unei fotoechule.

***

Există două categorii de radiații utilizabile în conversia radiației nucleare în electricitate:

- Radiații cu sarcină:

- particule β (electroni);
- particule α (nuclee de He-atomii de He care au pierdut fiecare cei doi e);
- ioni;
- particule de fisiune (rezultate în urma reacției de fisiune care constă în desfacerea unui nucleu în fragmente mai mici; tendință de a fisiona este caracteristică nucleelor mai grele ale elementelor de la sfîrșitul sistemului periodic, nuclee ce au un număr mare de protoni între care se manifestă o puternică respingere coulombiană).

- Radiații neutre:

- raze X (radiații electromagneticice cu lungimea de undă între 0,1 Å și 500 Å, 1 Å = 10^{-10} m (10^{-9} dintr-un m) sau frecvență cuprinsă între $0,6 \times 10^6$ Hz - 3×10^19 Hz). Sunt emise în niște tuburi speciale numite tuburi de raze X sau tuburi Röntgen.

- raze γ (radiatii electromagnetice cu frecventa cuprinsa intre $8 \cdot 10^{16}$ Hz si $8 \cdot 10^{20}$ Hz sau la cuprinsa intre 0,0001 Å si 1 Å).
- neutrini (particule componente ale nucleului (nucleoni), nentre electric, cu masa de 1,008665 u (1 u = imitatie atomica de masă).
- lumina (daca este produs de radiatii nucleare).

In principiu, oricare din aceste radiatii se poate folosi. In realitate insa s-a ajuns la concluzia ca pentru scopul propus radiatia β este cea mai practica. Avantajul acestor radiatii este datorat adancimii mici de pătrundere a radiației, deci lipsa unor probleme speciale de ecranare, precum și probabilității mai reduse decât la celelalte tipuri de radiație de a produce defecte grave în dispozitiv. Căt privește radiatiile neutre, ele sunt practic inutilizabile, datorită penetratiei puternice.

Radiatiile α și β nu impun complicații tehnice ca în cazul folosirii radiatiilor γ care sunt greu absorbite. Astfel o radiație de 2 MeV este micșorată în intensitate de 10 ori pentru fiecare 5 cm de Pb, acest lucru făcând să fie practic utilizabile doar radiatiile de 0,1 MeV care necesită ecranare doar un strat de 0,025 cm absorvent.

***

După cum s-a arătat la începutul acestui articol, bateriile de mică putere, compacte, trainice și cu un timp de viață foarte lung, au devenit de un puternic interes în ultima vreme: *beta*-bateriile. Efectul *beta voltaic* a fost prezentat prima dată de Ehrenberg care a folosit un fascicol de electroni pe o jonctiune *p-n* din seleniu și oxiid de cupru.

Rappaport a anunțat mai târziu același efect folosind particule β provenite de la un material radioactiv.

Folosirea unei surse radioactive de prometeină pe o jonctiune *p-n* de silicium a fost raportat de Flicker și dispozitive similare ("Betacell") au fost fabricate în laboratoarele Douglas în scopul producării unei puteri de 50-400 micro W.

Aranjamentul geometric al dispozitivelor care folosesc CdS - Cu₂S permit obținerea unei dimensiuni căt mai mici a bateriei (prin folosirea unei tehnici "umedă" ("wet") de obținere a bateriei, diferită de cea "uscată" ("dry").

Efectul *beta voltaic* se poate studia iradiind cu electroni provenind de la o sursă β un tun electronic sau un acceleratoare electronic, stratul de Cu₂S al unei heterojonctiuni CdS/Cu₂S.

***

Studiul experimental efectuat în laboratoarele Facultății de Fizică București a fost făcut pentru fotocelule CdS-Cu₂S obținute prin procedeul "uscat". Pentru iradiere s-a folosit fasciculul de electroni al microscopului electronic din facultate. În urma conversiei curentelor de fascicul în termeni de activitate a unei surse *beta-active*, a rezultat că, în general, trebuie să se folosească surse cu activități destul de mari.

Rândamentul de conversie a fost calculat după relația $\eta = I_m / (I_m + 100\% / If * U_f)$ unde I_m și I_f sunt valorile maxime ale curentului și tensiunii corespunzătoare rezistenței de sarcină folosită (100Ω).

Siguranța iradiată cu electroni a fost $8 \cdot 4 \text{ cm}^2$. Pentru fiecare probă determinările au urmărit următoarele etape:

a) Trasarea caracteristicii I-U în absența iradierei (la întuneric);

b) Trasarea caracteristicii I-U la iradierea cu electroni;

c) Calculul randamentului pentru fiecare celulă.

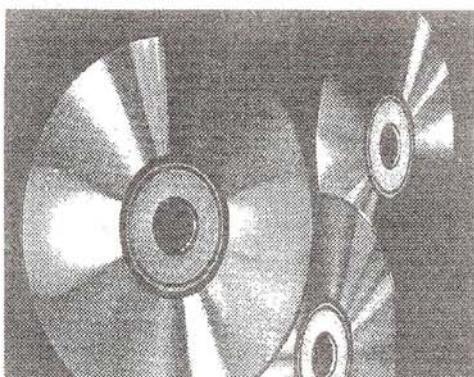
Valea experimentală obținute au fost:

$P \in [0,21 - 3,23] \mu\text{watt}$ ($1 \mu\text{watt} = 10^{-6} \text{W}$);

$\eta \in [0,027 - 1,95\%]$ pentru energii ale fasciculului cuprinse între $[50 - 100] \text{ keV}$ ($1 \text{ keV} = 1,6 \cdot 10^{-10} \text{ J}$) și If (intensitatea ale fasciculului) $If \in [2 - 10] \mu\text{A}$ ($1 \mu\text{A} = 10^{-6} \text{ A}$).

Prof. Grigoriu Liliana Liceul "Unirea"

DIN LUMINĂ SE NAȘTE MUZICA

Industria fonnică s-a transformat din temeliile de la fonograful inventat de Th. A. Edison în 1877 pînă la adevărata "lovitură" care a marcat începutul unei noi ere în existența discului (LP, single ori Maxi-single), epoca digitală - prin punerea în vinzare a Compact-discului în 1983 de către firma "Poly Gram" din Hannover (Germania). De multă vreme, lozinca branței producătorilor de discuri/ casete sună astfel: "Fără Beatles nu vindem Bech", în ciuda faptului că discurile de muzică clasică nu reprezintă decât o zecime din totalul vinzărilor, dar sunt cu mult mai scumpe astăzi în ceea ce privește producerea căi și vinzarea, copyright, etc. În mod indirect, boomul copiștilor afectează și muzica clasică.

Compact Digital Audio disc(CD) - ce înseamnă aceasta?

Privită ceva mai de departe, placa cu un diametru de 12 cm pare a fi din argint, reflectând lumina în toate culorile curcubeului, dar atracția majoră este de domeniul acustic - acest Disc Compact Digital Audio sau, mai pe scurt, CD - redă cu ațita autenticitate muzica încât ai impresia că nu poate exista o înregistrare mai bună.

Compact-discul reprezintă concretizarea unei tehnologii cu totul noi care funcționează pe bază de laser. Rezultatul? Un sunet limpă și cristalin, eliberat total de foscete și trosnituri, pocașuri ori alte "efekte" supărătoare. Sistemul CD a renunțat la obișnuitul braț al pickup-ului, deoarece se știe către trepidați, zgârieturi și impurități în rile poate provoca această manetă prevăzută cu un ac.

Instalat comod în fotoliu, preieci telecomanda Sistemului Stereo Audio Digital, o singură apăsare de buton, play și... din lumină se naște muzica.

Rachmaninoff, Bach, Rodrigo ori Beethoven, Mozart sau Tchaikovsky, Beatles ori Elvis sunt aduși mai aproape de suflet, indiferent că auzi zburciumul lăuntric al pianului din Concertul Nr.2 în Do minor de Rachmaninoff ori dezlănțuirea "electrică" a și mai "electricului" Jimi Hendrix.

CD-ul - este fără îndoială - sistemul fonnic al viitorului.

Amănuite despre mecanismul lăuntric al procesului lumină/ sunet/ digital într-un număr viitor.

Prof. Ambrus Imre

QUEEN-STEAUA CONTROVERSATĂ A MUZICII ROCK ȘI NU NUMAI ATÎT

QUEEN - mirajul reginei nemuritoare! Cine n-a auzit de Freddie Mercury? Puțini dintre aceștia cunosc viața sinuoasă a acestuia. Nu vreau să fac un tratat pe această temă; aş vrea însă să evidențiez uriașa lui contribuție la relațarea muzicii rock, în special.

Voi începe cu o prezentare a vieții lui: s-a născut la 5 septembrie 1946 în familia Bulsara din Zanzibar. Părintii (Bomi-tatăl, Jer-mama) îl numesc Farokh (Frederick). Mai tîrziu își va lua pseudonimul Freddie Mercury. Locuiește și învăță mai tîrziu la Bombay, aici învățînd să cînte la pian, ceea ce îl va marca foarte mult în viață. La 14 ani, se mută cu familia la Londra. Lumea cenușie din Londra ia locul lumii pestrite din India. Freddie se acomodează cu gheu regimului școlar britanic (frecventea "Ealing Art School"). Este influențat în această perioadă de un mare cîntăreț, Jimi Hendrix, și se va afla mai tîrziu că era influențat și de vedeta Lisa Minelli. Este foarte retras, timid, nimeni nu credea că în spatele lui s-ar putea ascunde un star. Înființează formația "QUEEN", inclusiv împreună cu Brian May (19 iul. 1947 - chitară acustică și electrică, voce), John Deacon

(19 aug. 1951 - bas acustic și electric) și Roger Taylor (26 iul. 1946 - tobe, percuție, voce). Freddie spunea despre numele dat de el formației (QUEEN) că "Nu-i decât un nume, dar este evident regal și sună frumos. Este un nume puternic, universal și cu efect imediat".

"QUEEN" debutează în 1973 cu single-ul "Keep Yourself Alive". În același an apare primul volum intitulat simplu "QUEEN". Deși mulți au privit cu neîncredere această nouă formație, "QUEEN" îi dezarmă, ci îl haptă din greu pentru a cîştiga publicul. În 1974, al doilea LP - "QUEEN II" dă lovitura de grăție scepticilor, acesta devenind aproape imediat un hit. De atunci QUEEN a fost într-o continuă ascensiune, rămînînd cu capul sus în fața noilor valuri muzicale (disco, punk, jazz etc.). Cei patru compozitori ai formației fac înregistrări și cu alte formații, fără a se despărți totuși de QUEEN. Astfel Freddie Mercury concepe un solo de mare succes "The Great Pretender" (locul IV în clasament în 1987), apoi "Mr. Bad Guy" și împreună cu Montserrat Caballé (cîntăreața de operă) editează albumul "Barcelona".

Mai amintim cîteva creații de mare succes ale formației QUEEN: "Bohemian Rhapsody", "Love of My Life", "I Want to Break Free", "We Are the Champions", "Innuendo", "We Will Rock You", "Radio Ga Ga", "A Kind of Magic", "Under Pressure", "It's a Hard Life", "The Miracle", "The Show Must Go On" etc.

Ultimul volum QUEEN "Innuendo" cu ultima înregistrare video "I'm going Slightly Mad" ni-l arată pe Freddie cu nouă luni înainte de moarte slăbit de boala neieratoare (SIDA), înțut secret pînă cu puțin înainte de a mori la 24 nov. 1991...

Deși Mercury, starul, foarte controversat al muzicii de toate genurile nu mai există, el a fost și va rămîne un punct de reper al muzicii de peste veacuri.

Cu toate acestea, "The show Must Go On"!

Preluat și prelucrat de Niculescu Viorel Clasa a XII-a B din Spectacolul trebule să continue" de Richard Sky

PINK FLOYD

Unul dintre cele mai controversate grupuri din anii '70, PINK FLOYD, a fost desemnat de mulți critici ca fiind cel care a dat tonul decadelui, în timp ce alții îl consideră compozиțiile ca plăcătisoare, lipsite de formă. Un lucru era sigur: fanilor rock le venea greu să fie neutri față de combinația de rock-progresiv, jazz, country, blues și muzica electronică pe care o practică formația.

George Roger Waters (n. 6 IX 1944, Great Book Ham Cambridge-bas/ voce/ sintetizator/ gong/ efecte), învăță la Școala politehnică de arhitectură "Regent Street Polytechnic" din Londra, având un interes special pentru efectele electronice. Aici îl cunoaște, încă din 1962, pe Nicholas Berkeley "Nick" Mason (n. 27 I '45, Birmingham - tobe/ percuție/ timpani) și pe Richard William "Rick" Wright (n. 28 VII '45, Londra-orgă/ pian/ harmonium/ clavicin/ violoncel/ sintetizatoare/ voce) ce dovedea un deosebit interes pentru compozițiile simionice electronice, în special cele ale lui Stockhausen. Alături de ei va cînta din vară lui 1966 genialul și excentric Roger Keith "Syd" Barrett, (n. 6 I '46, Cambridge - chitară solo/ voce), student la pictură în Cambridge, trupa căpătînd numele PINK FLOYD SOUND (scurtat ulterior în PINK FLOYD), la baza acestui "botez" fiind un disc de "blues", imprimat de Barrett împreună cu PINK Anderson și FLOYD Council.

La început muzica formației este marcată de personalitatea lui Barrett, un tip adesea catalogat nebun, excelent textier, poet capabil să tălmăcească (sub influența drogurilor) un univers aparte. Tiparele rock-ului clasic sunt sparte de lungi intervenții solistice, de crearea unei mase sonore în miscare, într-o alternanță de stări emoționale. Muzica se îmbină cu zgomele cotidiene: soapte, claxoane, țipete, frânturi de dialog... Iată ce scria Richard Cromelin în notele biografice pentru casa CAPITOL HARVEST RECORDS: "Barrett este creatorul unui stil puternic, distinctiv. El combină cu apătitudine melodica basmul rock-ului psychedelic, forma liberă a rock-ului electric amorf și propriul său humor nebun, încât ai impresia că ascultă produsul unui azil de alienații mintali și nu cel al unui studio de înregistrări" (referire la primul album, apărut pe 5 aug. 1967).

Au debutat la "Round house", în aceeași seară cu Soft Machine, audiенță numeroasă cuprinzînd nume celebre din diferite ramuri ale artelor: Paul Mc Cartney, Michelangelo Antonioni, Peter Brook și alți oameni de teatru. Din 1966, spectacolele celor de la PINK FLOYD conținăreau din plin lumini, proiecții de filme pe ecran sau pe fum, acest Light-show plus hiperamplificarea sunetului sărmînd senzația de frică. Astfel stilul căpăta numele "psychedelic" (droguri, pastile cu efect halucinant asupra psihicului), cu toate că în cazul grupului PINK FLOYD Syd Barrett e singurul care le folosea. Iată ce declară Andrew King, impresarul formației: "Noi nu ne numim stilul psychedelic, dar nici nu refuzăm această etichetă. Cei care vor să folosească acest slogan pot să o facă". Într-un interviu acordat revistei "The Sunday Times", Roger Waters și Rick Wright caracterizează foarte

bine stilul lor, ceea ce se petrece cu ei pe scenă: "È vorba de un conglomerat de lumină și culoare, de multă spontaneitate în același timp. Trebuie să fim foarte implicați, foarte împreună, pentru a ajunge la sunetul pe care îl dorim. La un moment dat, se ajunge la un punct extrem, la acel "ceva" deosebit, care nu ne reușește totdeauna. Sper că luminile și celelalte efecte au asupra publicului același efect pe care îl au asupra noastră. Dacă ești sub influență drogurilor, efectul depinde de la individ la individ. Muzica noastră îți poate da o stare de anxietate, de groază sau te poate duce la extaz. De cele mai multe ori, are loc ultima variantă. Pe scenă simtăm cum muzica vine din noi, nu din instrumente sau mai bine zis - instrumentele devin parte din noi".

În februarie 1968 însă, Barrett părăsește grupul, fiind spitalizat pentru o perioadă mai îndelungată și supus unui tratament de dezintoxicare în urma consumului de droguri (în special LSD). Restabilit peste cîțiva ani, își va continua cariera solo, intrucît în cadrul grupului este înlocuit de David "Dave" Gilmar (n. 6 V'46, Cambridge-chitară solo/ voce/ claviaturi/ sintetizatoare, ex-FLOWERS, CREW). Prin înlocuirea lui Barrett cu Gilmar, ia sfîrșit prima fază PINK FLOYD și începe cea de-a două.

Activitatea discografică va continua, grupul urmînd să staționeze ani de-a rîndul în topurile lumii. Impresionați de talentul muzical al grupului, diversi regizori de film îl solicită să realizeze muzică de film, aceasta putînd fi ușor dublată de imagine. Se nasc astfel coloanele sonore ale filmelor:

"Tonite Let's All Make Love in London" (1968, regia Peter Whitehead), "The Committee" (1968, regia Peter Sykes), "More" (1969, regia Barbet Schroeder), "Zabriskie Point" (1970, regia Michelangelo Antonioni), "La Vallee" (1972, regia Barbet Schroeder).

După editarea dublului album intitulat UMMA-GUMMA (1969), grupul renunță la spectacolele fastuoase, în schimb își achiziționează o foarte bună aparatură, culminînd în 1969 (lucru unic pentru acel timp) cu sistemul stereo de 360 de grade. Scopul acestui efort îl va explica Waters: "Am vrut să ne descurtorosim de vechiul format al show-ului pop, ce constă în a te produce cu cîteva piese pe o scenă de formă patrată din cadrul unei săli rectangulare. Ideea noastră este să plasăm sunetul de jur împrejurul publicului, iar noi să căntăm în mijloc. Astfel, spectacolul devine mult mai teatral, mai complex, putînd include melodramă, lucrări literare, muzică și lumină".

PINK FLOYD au introdus publicului american sistemul stereo de 360 de grade, fiind însotiti și de un grup orchestral format din 10 instrumentiști și un cor de 20 de persoane. La sfîrșitul anului 1971, prestigioasa revistă MELODY MAKER publică un inedit anunț: "Happy Christmas PINK FLOYD-Love from ROLLING STONES", lucru ce avea să dovedească încă o dată simpatia reciprocă dintre cele două grupuri.

În 1973, PINK FLOYD susțin un concert (fără public) în amfiteatrul din orașul italian Pompei, imortalizat în filmul realizat de Adrian Maben, "Pink Floyd At Pompei", interzis la început în Anglia.

În 1973, are loc premiera THE DARK SIDE OF THE MOON la "Planetarium", devenind cel mai popular album PINK FLOYD, menținându-se în topuri pînă în prezent, vîndut în 19,5 milioane exemplare pînă în 1986.

În 1979, PINK FLOYD se întrec pe ei însisi cu spectacolul și dublul album lansat la 80 nov., THE WALL (aflat încă în fruntea topului 200 al revistei BILLBOARD, considerat, pe bună dreptate, "evenimentul secolului"), THE WALL devine cea mai grandioasă operă rock, un show mamut controlat de computer, fiind necesare 40 de camioane TIR pentru transportul echipamentului și al decorurilor: cărămizi speciale din material plastic, mini avion cu reacție, lung de trei metri, care în timpul show-ului se ciocnează de zid, 7 km de cablu instalat, inclusiv proiecții super-cinemascop pe un zid înalt de 40 de metri, reprezentând un marș militar al unei armate de ciocanci roșii-negre (pasul de gîscă nazist bătut de armate roșie), recuzita și costurile de producție depășind milionul de dolari. Pregătirile pentru spectacolul dat la Westfalen Halle din Dortmund (18-25 febr. 1981) au început din august 1980! Spectacolul a mai avut loc și la Los Angeles (120.000 de spectatori), New York (102.000) și Londra (96.000). Albumul se va vinde pînă în 1982 în 30 milioane de exemplare.

În 1982, regizorul Alan Parker realizează excelentul film PINK FLOYD - THE WALL, pornind de la un scenariu

semnat Roger Waters, despre criza psihică a unui star rock. Filmul al căruia protagonist este Bob Geldof (fostul vocalist al grupului THE BOOMTOWN RATS), va fi un triumf mondial, conținând și cîteva nîmitoare secerente de desen animat politic, realizate de specialistul Gerald Scarfe.

În 1983, după apariția albumului THE FINAL CUT, Roger Waters părăsește PINK FLOYD, optînd pentru o carieră solo. Va fi înlocuit de Guy Pratt (bas/voce), dar grupul va intra într-un vădit declin, lucru confirmat și de următoarele albume, trecute ca neobservate.

DISCOGRAFIE PINK FLOYD :

1. THE PIPER AT THE GATES OF DAWN(1967/reeditat 1983);
2. A SAUCERFUL OF SECRETS (1968/reeditat 1980 și 1986);
3. MORE/ SOUNDTRACK FROM THE FILM (1969);
4. UMMAGUMMA (1969/2LP/CONCERT și STUDIO);
5. ATOM HEART MOTHER(1970);
6. MEDDLE (1971);
7. OBSCURED BY CLOUDS(1972);
8. THE DARK SIDE OF THE MOON(1973);
9. WISH YOU WERE HERE(1975);
10. ANIMALS(1977);
11. THE WALL (1979 /2LP);
12. THE FINAL CUT (1983);
13. A MOMENTARY LAPSE OF REASON(1987);
14. DELICATE SOUND OF THUNDER(1988/2LP/Concert).

Nero Budur Clasa a X-a A

DIVERTIS-CALEIDOSCOP

MODA & METEO

După cum vedeați, moda acestui sezon este caracterizată prin lipsa definitivă a oricărlei uniforme și apariția combinațiilor vestimentare cu o linie "largă".

Croiala modernă își face loc acolo unde este posibil, adică se mai poate croi ca a rămas din costumul de anul trecut. Lungimea fustelor diferă, ea variind în funcție de mărimea batistei din care ele au fost realizate.

După cum vedeați, au reapărut minimele și maximele, care își aduc o mare contribuție la stabilirea probabilității vremii în următorul interval.

Sezonul viitor va fi caracterizat prin deplasarea frontului de influență spre clasele mai mici, care vor ieși astfel din regimul depresionar în care se găsesc. Un curent

de aer rece cu teze și extemporale producător de frisoane și griptări trecătoare se va abate asupra liceelor, dublat de posibile brigăzi polare, cu Crivăț și viscolori printre cadre, aceste fapte influențând serios poziția finală a barometrului situației, mai ales sub limită. În unele clase va ploua abundant, cu violente descărcări nervoase... acasă, soldate cu tipete, urlete, obiecte zburătoare neidentificate și alte... cuciulă. Viteza vîntului va depăși pe alocuri maximele din celelalte sezoane, deci acomodați-vă moda timpului extrem de nefavorabil ce ne așteaptă și urmăriți rubrica noastră.

Mărgărit Dora

MODĂ... PENTRU FETELE CU GUST

JACHETELE - Anul acesta vor putea fi de toate sâlurile: lungi, scurte, troacări, drepte, evazate și din toate materialele: tweed, piele (naturală sau sintetică) ori tricotat.

JACHETE CU EŞARFĂ - cele mai multe jachete din colecții de toamnă se remarcă prin amplitudine. Sunt largi și au guler foarte largi, gen colerete. Sau au revere late, pînă la linia umărului. Există și jachete ușor cambrate, urmărind (nu strîns) linia corpului. Cu sau fără guler. Mai ales acest tip de jachete se pot combina cu un accesoriu modern și de efect; eșarfa imensă, fularul super-lung, eșarfa aruncată cu nonșalanță pe umăr.

JACHETELE CU BLANĂ - Un detaliu de ultimă oră, garnitura de blană (veritabilă sau artificială). Deci jachetele

cu guler de blană, cu manșete de blană, cu borduri de blană sau căptușite cu blană. În varianta sportivă se poartă cu botine sau cu pantof gen mocasin. În varianta elegantă intervin pantofii cu talpa groasă și cu toc mosorul.

JACHETE CŪ GARNITURI - O sugestie pentru modernizarea jachetei din anii trecuți, jachetă care nu mai are nici un haz. Ca să vă placă din nou, faceți-i o garnitură tricotată (sau din piele). Ca să lărgescă sau lungescă o jachetă rămasă scurtă, pună-i o platcă tricotată sau din piele. Adaugă manșete din același material, manșete care să strîngă mîneca. Încercați și o să vedeați că iese bine! OK!

Josif Ramona Clasa a XI-a 7

Îndrumar pentru tinerii jurnaliști

M.Mencher - DECALOGUL sau cele zece "porunci" ale scrisului în presă

- 1 Nu scrie înainte de a înțelege evenimentul;
- 2 Nu scrie înainte de a ști ce spui;
- 3 Arată, nu spune;
- 4 Punctează relatarea cu citate potrivite;
- 5 Folosește în text ilustrație sau anecdotă adecvate;
- 6 Folosește substantive concrete, la obiect și nu vorbe de acțiune;
- 7 Evită exuberanță adjectivală și rezistă tentației de a dubla verbele cu adverb;
- 8 Evită comentariile și interferențele. Lasă faptele să vorbească.
- 9 Nu ridică întrebări la care nu poți răspunde cu materialul tău;
- 10 Scrie simplu, succint, onest și repede.

Calitățile unui reporter

- Integritate, spirit critic, pasiune pentru acuratețe;
- Hotărâre, tenacitate;
- Caracter ofensiv - nu înseamnă violență sau obrăznicie, ci o forță de a trece toate obstacolele din față lui;
- Putere de selecție asupra știrilor;
- Capacitate de a face conexiuni între evenimente;
- Să încurajeze oamenii să vorbească, să-și creeze o rețea de surse
- Să alibă o curiozitate vie, să fie însetat de adevar.

*Adunate și selectate de
Mircea Sava, Clasa a XI-a A*

DIN SECRETELE FOTOGRAFIEI

Rubrica noastră nu se dorește a fi un curs practic pentru fotografi amatori, deoarece se presupune că procesele elementare sunt cunoscute de cei care intenționează să facă din fotografie o pasiune. Dorim să dezvăluim cîteva dintre mici secrete ale acestei arte pentru a îndepărta greutățile cu care s-au confruntat toți începătorii.

De la primele fotografii obținute în 1822 de francezul W. Niepce, tehnica fotografică a fost permanent îmbunătățită. Deși concurență în ultima vreme de cinematograf și de alte mijloace video, fotografia și-a cîștigat un loc binemeritat printre artele vizuale, adresându-se în același timp minții și sufletului.

În acest număr ne vom ocupa de cîteva dintre defectele apărute după procesul negativ:

- înnegrirea parțială sau totală după developare a filmului are drept cauză voalarea (pătrunderea luminii) filmului. Efectul este același în cazul depășirii timpului normal de revelare.

- transparență accentuată a întregului film sau a unor porțiuni din acesta se datorează pătrunderii unei cantități necorespunzătoare de lumină pe clisăr și este efectul neregării timpului de expunere sau a diafragmei în concordanță cu lumina din mediul înconjurător. Dacă ne dăm seama de greșeala făcută, o putem îndrepta măringând timpul de revelare cu 1,5-3 min. În cazul fotografierii pe întuneric (la lumina blitz) atunci este foarte posibil ca subiectul să fi ieșit din raza de acțiune a blitz-ului (1,5-2 m la aparatelor de fotoflat autoreglabile și 3-4,5 m pentru blitz de tip NORMA sau FIL).

Obs. - Mulți dintre noi încearcă să fotografieze "la lumina becului". Este greșit! Puterea de iluminare a acestuia este de 5 ori mai mică decât cea a blitz-ului (100 W-bec; 500 W-blitz), deci efectele vor fi negative.

- imaginile neclare ale subiectelor este consecința neregării corecte a metrajului (din fabrică se acordă o marjă de eroare de 1,5-3 m în funcție de tipul aparatului).

Cu acest prilej am dorit să anunțăm un concurs de arta fotografică, cu expoziție la nivel de licee. Pozele vor fi trimise pe adresa Liceului "UNIREA" - Cezar Bolliac nr. 15, cu menținerea pe plic "Pentru cercul FOTO".

Condiții: - dimensiune minimă 18/24 cm

- fiecare concurent va participa cu cel mult 2 poze, avînd scrise fiecare pe spate: numele și prenumele participantului și titlul pozei, scrise pe o foaie. Pozele câștigătoare vor fi publicate de Revista noastră!

Soare Marius cl a-XII-a A Liceul "UNIREA"

REBUS: SCOLARĂ

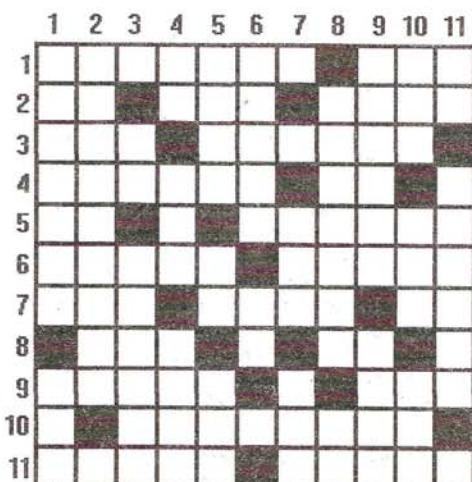
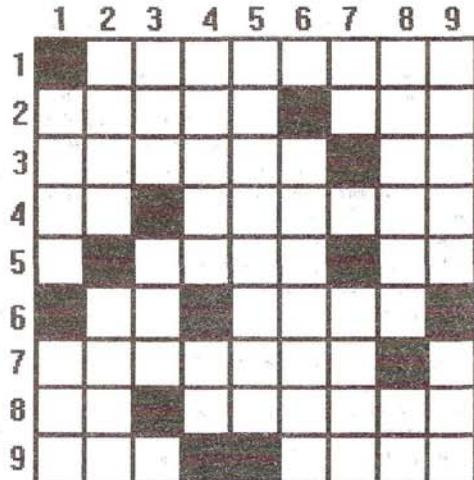
ORIZONTAL:

1. Scriitor și povestitor născut pe valea Ozanei - Îți stă în gât.
2. Anca Enache - Respirație patologică - Roșu ca.....(pl.).
3. Trust Construcții Montaj (siglă) - Caracterizați prin înțeala.
4. Măcinat de vreme - Negativ.
5. Prepoziție - Numele prietenului patruped.
6. Tânăr liber în Moldova posesor al unei bucați de pămînt (arh.) - Componși chimici.
7. Rin din Malaezia - Simbolul ramurei de măslin - începutul epavei.
8. Odă țării - Radu Bucur.
9. Exercițiu mintii - Munte din Indochina.
10. Lupta țăranilor nemulțumiți.
11. Intrat la apă - Fructul afiniului.

VERTICAL:

1. Masa profesorului - Uzat în coate.
  2. Pauza elevului.
  3. Amor fără început și sfîrșit - Prezent pe stema Moldovei.
  4. Unitate agrară - Adie la sfîrșit - Anuar.... fără prefață
  5. A povesti - Sorin Popescu - Serviciul de spionaj teritorial (siglă).
  6. Adunare fără al treilea membru - Navă la mijloc.
  7. Căzut la pat - Șarpe caracterizat prin frumusețea lui.
  8. Animal cu un com, pe cale de dispariție - Anatol France.
  9. Face.....când nu-i convine - Stări patologice.
  10. Ochi... spart! - Teze la sfîrșit - Fără el nu putem trăi (sg.).
  11. Îndemn adresat calului - Alăturat.
- Dictionar: RAL, TCM, ATI, OBT, SST.

Mateuță Mădălin Clasa a VIII-a B

REBUS: "TRY"

HORIZONTAL:

1. travel; trip;
2. (to) torture; - east;
3. (to) skate; - bye;
4. CLAIR RENE ; - cellar (pop.)
5. our ancestors; - TILL EULEN SPIEGEL;
6. what ; - hall;
7. (to) secrete;
8. encore al - the fruits of this tree are called "the bread of the monkeys;"
9. jerk; - frame.

VERTICAL:

1. hole (in the ice); - village;
2. bitter (adj.); - tea;
3. lot; - the last month of the year (abr.);
4. aving (?); - ROBERT BOYLE ;
5. tin; can;
6. airaman; pelot (?);
7. the second note of the scale; - paw;
8. temptation; - I have;
9. age ; - GOTTRIED BURGER (?) AUGUST ..

Ene Marilena Clasa a X-a B Liceul "Unirea"

BANCUL NU MOARE, "B"... NICI ATÎT

...Deși în timpul Odiosului s-a dus deseori la colectivă să-ști... "ia zilele" sau a încercat să fotografieze viteza unui glonte din față, printre altele!...

1. Un băiat se juca cu mare poftă cu mingea pe stradă, într-o pauză de studiu. Dar... ghinion! Aceasta sări în geamul unei case pe care-l făcu jândăr. Matroana îi condiționa returnarea mingii de venirea cu tatăl lui. Peste un sfert de oră, băiatul sosi însotit de un bărbat care avea un geam sub brat, își luă mingea și plecă mulțumit. După ce puse geamul, bărbatul îi spuse doamnelor:

- Aveți de plătit 1000 de lei.
- Dar dv. nu sănțeți tatăl băiatului?
- Dar dv. nu sănțeți mama lui?!
- 2. — De ce tipă așa?
- Mi-am dat cu ciocanul peste deget! Să vină mama!
- Se vede că n-a auzit. Mai dă o dată!
- 3. — Un vecin de-al meu s-a încat cu un măr.
- Dacă a înfăotat unde era mărul mai adinc!
- 4. — Integrala asta am făcut-o de 15 ori!
- Bravol! Ești foarte, foarte sărăcinos.
- Iată și cele 15 rezultate obținute!...
- 5. — Ei, cum ati găsit scriptura noastră, specialitatea casei?

- Punându-mi ochelarii!...
- 6. — Dragă, nu-ți mai vaccina copilul. Un vecin de-al meu era să moară la două zile după ce a fost vaccinat!
- Cum așa?
- A căzut de pe casă. Din fericire, era o căpătă de paie.
- Aha, deci a scăpat.
- Din nefericire, în căpătă era o furcă.
- Deci n-a scăpat.
- Din fericire, n-a nimerit în furcă.
- Deci a scăpat.
- Din nefericire, n-a nimerit pe căpătă.
- Deci n-a scăpat.
- Din fericire, a căzut în capul unui vecin care a murit pe loc.
- Deci a scăpat.

— Nu mai știu, căci am plecat din acel loc fiindcă mă plăcuse de atâtea schimbări de situație!...

7. — Omul se trage din maimuță, spuse profesorul.
— Și ce păcat că maimuța nu se retrage din om, completă "B"...

- 8. — Pe ce să-ți pun notă? N-ai știut nimic.
- Pe... carnet!...
- 9. — De cînd a venit soacra la tine, nu mai bei deloc,

"B"!
— Astă ar mai lipsi, s-o văd și-n dublu!...

10. Un sadic, la volan, zărește un autostopist. Frecindu-și mîinile bucuros, sadicul acceleră și îl loveste în plin pe bietul om. Privind în urmă, el observă cu satisfacție săinge, polițiști, Salvarea, sirene...

Mergînd mai departe, mai vede un autostopist a căruia soartă e la fel de tragică. Privind în urmă, el vede din nou cu satisfacție săinge, polițiști, Salvarea, sirene...

Al treilea autostopist era un preot. "Pe acesta nu-l pot omorî, este un om al bisericii și cine știe ce mi se poate întâmpla" - gîndi.

Ca urmare, îl luă. În drumul lor mai apăru un autostopist. "Nici pe acesta nu-l pot omorî. Sunt cu omul bisericii în mașină. Îl ierf deci" - gîndi acesta din nou. Dar, privind în urmă, el observă iarăși spectacolul de la primii doi: săinge, polițiști, Salvarea, sirene... Uluit, el se întrebă ce se întâmplase. Replica preotului:

— Ai vîzut că de "ok" l-am... "luat" cu portiera?!...

11. — Uite, și-a căzut cartea din mână, zise mama lui "B", ce "studia" cu... multă tragere de inimă.

— Vai, eram atât de confundat în lectură, încât n-am observat!...

13. — Grozav aș vrea să zbor în timpul "bac"-ului pe lună, zise elevul "B".

— De ce?

— Acolo orice materie este de 6 ori mai ușoară decât pe Pămînt!...

14. — Alinuța, nu te mai juca cu foarfeca, o să faci numai degete prin casă,

— Ii spuse grijuin frăților ei, "B"...

15. — Alinuța, nu mai legăna așa de tare copilul! O să-i cadă boneta!

— Nici o grija, i-am bătut-o eu în cuie!...

"B" – CULEGĂTOR DE PERLE

— La școală să vîi tuns scurt, în afara poti să porti plete!

— M-apuc de treabă într-o săptămână!...

— "B" este campionul liceului la coniac-canoe și halberde!

— Am astfelă lucrări de corectat că dacă mă enervați vă trîntesc un... extemporall!

— Dacă mă faceți să ies din clasă, dați de dracu', că-l chem pe... director!

— Se auzeau focuri de cutit în noapte...

— Nouă nu ne e frică de munca, fiindcă știm să ne... ferim de ea!

— Măi, tămpitocilor...

— De câte ori n-ai citit lecția pentru astăzi?

— Mie nu-mi place cei ce este prosti și al dracului...

— Legea chiulangiului: Decât mult și fără rost, mai bine puțin și prost!...

— Cetățenii vechiului Egipt se numeau mumii, iar ai Spartei - ... spartîl

— Toma Alimoș se răzbună pe Manea, care l-a rănit mortal pe la spate cu ajutorul lașității.

— Poezia "Umbra lui Mircea la Cozia" ne prezintă un dialog între două personaje dintre care unul tacă!...

— În "Revedere" discuția dintre poet și codru are loc sub forma unui monolog.

PS.: Ghiciti cine este "B"? BEZEC, cumva? Sau...

Culese și "aranjate" de Niculescu Viorel, Mărgărit Dora, Ion Silvia, Gheorghita Silvana, Petraru Adrian

MOTTO: Pe-al meu propriu rug, mă topesc în flacără... ca Pasărea Phoenix!

MESAGERUL MORTII

Divinul Amadeus Mozart, măcinat de o boală suspectă, este vizitat de un misterios personaj din lumea bună, în negru, comandindu-i, în numele unui mare demnitar, o "Messa da Requiem". Condiția era ca numele solicitantului să nu-i fie dezvăluit. Slăbit de boala necruțătoare de care suferea (bănuind o otrăvire lentă din partea rivalului său, Salieri), misterul acestei întâlniri îl tulbură profund, convins că acest muzasir nu e decât un mesager al morții, care îi cere să-și scrie propriul requiem!...

După ce definitivăză "Flautul fermecat", cu ultimele sfîrșări, îndeplinește și strania *misiune*. Pasajul "Lacrimosa", la repetiția cu soliștii vocali și instrumentiști, îl tulbură atât de mult încât izbucnește în hohote de plâns, fiind nevoie să întrerupă repetiția. Moare pe data de 15 decembrie 1791, fredonind un fragment din "Requiem" și fixând un punct în gât, convins că emisarul în negru era mesagerul proprii mortii... Ultimele clipe ale murișului îndrăznește de delirul său umbră de misterul straniului personaj în negru, care nu va mai veni niciodată să-și ridice opera comandanță!

UNE SAISON EN ENFER

Sau strania poveste a atracției și respingerii, cu mare consum de energie, pînă la anihilare reciprocă, a două genii de talia lui Verlaine și Rimbaud... Între "poetul blestemat" și "copilul teribil" s-a legat o mistuitoare prietenie. Verlaine este copleșit, subjugat, de energia și frumusețea nefirească a versurilor "demonului" simbolismului francez. Atrași unul de altul ca doi aștri, cei doi vor duce o viață boemă de hoinari, la cea mai înaltă tensiune a spiritului, cu arderi și descărcări violente, disperate căutări ale unei libertăți absolute, sfidind orice convenție sau tabu-uri, caută trăiri vulcanice inedite, eşând în viziunile halucinante provocate de alcool sau hasiș, vagabondind pe la Paris, Londra, Bruxelles... Fertile pe planul creației, aceste diabolice căutări îi mistuie, destrămîndu-i fizic și psihic. Convietuirea lor este un coșmar de bolgie infernală, fiind cunoscută în lumea cafeneelor literare drept "eroii zilei". Conflictele dintre ei devin tot mai dese, mai violente, furibunde chiar, devorându-i și culminând cu cele două focuri de revolver trase de Verlaine asupra lui Rimbaud. Privat pentru mulți ani de libertate din cauza tentativelor de omor, după un răsunător proces, Verlaine va scrie în închisoarea de la Mans celebrele "Romances sans paroles". Impresionat de nebănuitorul gest al Prietenului, Rimbaud renunță definitiv la literatură, înscriindu-se definitiv pe orbita unei vieți blestamate, de aventuri și depravare...

PATIMA DE VIAȚĂ

O altă atracție a două temperamente artistice puternice și originale, providențială, dar și fatală, e cea dintre Van Gogh și Gauguin, doi titanii ai impresionismului. Același mit al atracției irezistibile ce mistuie, anihilează, cu consecințe nefaste pe plan uman, deși benefică pe plan artistic... Același mit al Sacrificiului ce-l pretinde ca tribut Arta... Cele două personalități, deși se atrag irezistibil, părind a fi complementare, capabile să înfrunte valurile uriașe stîrnute de consacrare și celebritate, prejudiciale privind îndrăznelile picturii lor moderne, nu sunt sortite de a se armoniza. Astfel Van Gogh evadă din infernul vieții citadine în zone solare sudice, dar, însigurat, resimțind lipsa prieteniei tonice a lui Gauguin, îl invită la Arles. Acesta însă se comportă tiranic, convietuirea artistică nedecurgind aşa cum și-o imaginase Van Gogh. "Tahitianul" Gauguin ignore originalitatea genialului prieten, căruia îi strivă metodic nervii, spulberîndu-i elanurile și proiectele, preocupați excesiv de propriul ego. Au loc dispute care să "pînteni pentru creație" la început, stimulîndu-i să lucreze cu furie, devorant... Certurile devin tot mai violente, se întăresc, viața lor în comun devenind infernală! Van Gogh, pe care nervii nu-l mai ascultă, are tot mai des accese de furie, aruncîndu-i prietenului un pahar cu absint în față, încercînd să-l ucidă cu un brici sau, în timpul unei alte crize, tăindu-și o ureche cu același brici. Îngrozit, Gauguin își părăsește prietenul subjugat de furile nebuniei instalate într-un creier răvășit de istovitoare căutări ale Absolutului în Prietenie și Artă. Gauguin dispără ca un vinovat moral ce i-a dat lovitura de grație prietenului, iar Van Gogh va suporta dezolanta recluziune celor cu mintea tulbure. O viață tragică cu crize și sfîșieri a două forțe ale naturii umane, devinând într-un sălbatic conflict, culminând într-o veritabilă tragedie... Două firi ireconciliabile, incompatibile... Unde ei se înverșunau a vedea, obstinat, împăcare și armonie, n-a fost să fie decât o dramă reală a două mari destine fulgerate unul de Apollo; altul de blestem; blestemul de a strivi, de a arde obiectul pasiunii devorante!...

Kat.

VIP – ULTRASCRUTE ...

• Balzac și Dumas tatăl se disprețuiau, literar, reciproc, neschimbând nici o vorbă. Într-o zi, Balzac zise totuști:

"Când voi fi uzat, voi face dramă" (Dumas se apucase de teatru).

"Poți să începi imediat" – răspunse Dumas.

• Ch. Cros se afla într-o cafenea alături de Rimbaud. Părăsind masa, la întoarcere, observă că paharul său conținea un lichid ca fieră. Rimbaud îi turnase acid sulfuric...

• Al. Dumas-tatăl, progenitura unui mulatru, era atât de fansaron, încât fiul său pretindea că stătea îndărătul trăsuri ca să pretindă că avea... un lacheu negru.

• Baudelaire, precursor al lui Oscar Wilde, avea specialitatea enormităților debitate rece și cu o aleasă politetă; la o masă de ceremonie, col. Aupick, tatăl său vitreg, scandalizat de tinuta lui, îi face observație. Baudelaire se ridică palid și protocolar:

— D-le, m-ați insultat grav. Astă cere o reparație și voi avea onoarea să vă strâng de gât!

• Așa cum se întâmplă adesea cu oamenii mari, Vasile Pârvan n-a părut tatălui său o odraslă mai răsărită decât altele, ba chiar s-a gîndit, ca să scape de grija lui, să-l dea ucenic la o cizmarie.

• Sora lui Chateaubriand spunea duhovnicului pe patul de moarte:

— Ah, părinte, ce voi spune lui Dumnezeu cînd mă voi înfațisă dinaintea lui? Nu știu decât versuri...

• Corneille, îmbătrînit, recunoștea scădere talentului: "Am pierdut poezia odată cu dintii".

• Scriitorii și artiștii implorau fără scrupule ajutorul de la regi și nobili și se lăudau că aparțin casei unui mare

Mecena al zilei. Corneille, bunăoară, declară că este în serviciile E.S. Card. Richelieu.

• Fiind invitat de un membru al familiei regale la masă, Racine refuză sub cuvînt că avea un crap pe care voia să-l mânance în familie cu "blejți lui copii".

• La Rezenas se păstrează încă un fotoliu în care se aşeză, în fiecare sămbătă Molière la un bărbier cu multă clientelă ca să studieze cuvintele și gesturile fiecăruia.

• Bernard Shaw, întrebăt de un jurnalist francez asupra etapelor evoluției lui, răspunse: "Eu nu evoluez. Eu sunt om, nu ameobă".

• Montesquieu, avînd vie, făcea și comerț cu vin. După publicarea *Spiritul legilor* i se păru că sporesc comenziile de vin din Anglia: "Mi se cer - 1752 - 15 butoaie cu vin. Se pare că succesul cărții mele în Anglia contribuie la succesul vinului meu".

• Poetul englez Pope era atât de mic, urât, ghebos de se tîneau copiii după el. O dată la o slujbă preotul a predicat despre perfecționarea creaturilor create de Dumnezeu. După slujbă, Pope îl întrebă:

— Uită-te, părinte, la mine și spune-mi cum m-a făcut Dumnezeu?

— Da, fiule, dacă Dumnezeu a voit să facă un ghebos, te-a făcut perfect...

• Păstorul Teodoreanu: "Apă beau, te rog, mă crede! / Da-s convins că-i prostie! / Cine știe nu mă vede, / Cine vede nu mă știe".

Culese și adaptate din "Jurnal literar", ale lui George Călinescu

I Dante obișnuia să spună: "Opera mea o datorez femeilor. Fără ele n-ăș fi cunoscut niciodată Infernul".

II Soția lui Shakespeare se plângă unei prietene: "Dragă, nu mai pot trăi cu el. Este imposibil. Din orice nimic face o dramă".

III Schopenhauer atrage atenția unui flecar că de important este să-și țină gura, cu trei zicale arabe:

1. Despre ce nu vrei să știe dușmanul tău nu pomeni prietenilor;

2. Cât nu vorbesc cu nimeni despre un secret, taina rămîne sub stăpînirea mea; cînd o divulg, eu devin sclavul ei;

3. În pomul tăcerii, crește fructul liniștii.

IV Cincinat Pavelescu, posesorul unui splendid ceas de aur primit de la o mătușă, a făcut schimb cu ceasul de nichel al lui Caragiale, într-o seară la Gambrinus:

— Cred că ești convins că schimbul e-n folosul tău, zise Caragiale.

— Sunt convins. Dar nu știu dacă mătușă-meă o fi de același părere.

Atunci Caragiale scrise următoarea

ADEVĂRINȚĂ:

Subsemnatul I.I. Caragiale, om de geniu, declar pe a mea onoare și constiință că ceasul de aur remontair, cu patru capace, cumpărat din Geneva, al d-lui Cincinat Pavelescu, el însuși poet de talent, dar mai ales de viitor, este la mine, I.I.C.". Ceasul a fost dăruit de Caragiale, cu consumămintul lui Cincinat, unei societăți de peste munți, care a trecut în registrul de onoare pe cei doi donatori...

V Nimic nu este mai plăcitos și scățitor – spunea Voltaire – decât să fii spânzurat în cel mai deplin anonimat.

VI Înțeleptul rege Solomon, vizitînd închisoarea locală, aflată de la detinuți – sub jurămînt – că toți au fost condamnați pe nedrept: de tilărie, de crimă etc.

Ajuns la ultimul deținut, care stătea trist, într-un colț, al celulei:

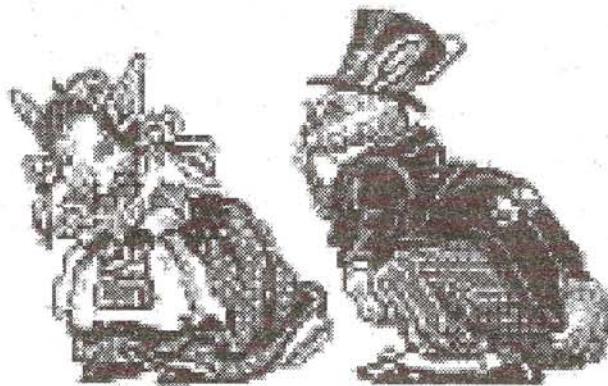
— Bineînțeles că și tu ești nevinovat!

— O, nu, prea luminate stăpîne, sunt un nemeric și un nelegit. Îmi merit pedeapsa. Judecătorul a fost chiar blind cu mine. Atunci înțeleptul Solomon poruncă șefului închisorii:

— Scoateți-i lanțurile și puneti-l imediat în libertate... ca nu cumva să-i strice și pe ceilalți, pe nevinovați!"

PARADOXURI: MURPHOLOGIE, MUŞATISME, D'ALE LUI PĂCALĂ...

1. Cind bat cîmpii, sănt ca pe moşile mele.
2. Toti caii din Italia nechează cu voce.
3. Nimic nu merge destul de prost ca să nu se înrăutătească.
4. Cind nu ştii ce faci, lucrează îngrijit.
5. Natura ţine totdeauna cu părţile ascunse.
6. Nu poti şti dinainte pe ce parte să ungi o felie de pînă cu unt. Probabilitatea ca felia să cadă cu faţă unsă pe covor este direct proporţională cu valoarea covorului.
7. Cu cît avem mai mulţi poeţi pe stradă, cu atît avem mai puţină Poezie.
8. Unii au buzunarele pline de gînduri, alţii au capul plin de bani.
9. Un expert este un om care ştie din ce în ce mai multe despre un domeniu din ce în ce mai restrîns, pînă cînd ştie *absolut* totul despre *absolut* nimic.
10. O concluzie este locul unde te-ai oprit, fiindcă s-a terminat gîndul.
11. Eficienţa unei şedinţe este invers proporţională cu numărul participanţilor şi cu durata ei.
12. Un plan bun astăzi este mai valoros decît un plan perfect mîine.
13. Soluţia unei probleme schimbă natura ei.
14. Orice soluţie generă noi probleme.
15. Există întotdeauna o cale mai uşoară de rezolvare a unei probleme. Dar cînd o cauţi nu o găseşti.
16. Să greşeşti este uman; dacă vrei să zăpăceşti cu adevarat lucrurile, ai nevoie de un *calculator*!
17. Nu găseşti niciodată un lucru decât după ce-l înlocui eşti.
18. Orice lucru *bun* în viaţă este *imoral, ilegal sau... îngreşă*.
19. Zimbeşte - mîine va fi rău.
20. Munca în grup este ideală; îl permite să dai vina pe altcineva.
21. Nu argumenta niciodată în discuţia cu un prost; lumea s-ar putea să nu-şi dea seama de diferenţa dintre voi.
22. Prietenii vin şi pleacă; duşmanii rămân şi se-adumă.
23. Probabilitatea de a te întîlni cu un cunoscut creşte atunci cînd eşti însotit de cineva cu care nu vrei să fii văzut.
24. Să greşeşti este uman, să dai vina pe altcineva este şi mai uman.
25. Un om care are un ceas ştie ce oră este; un om care are donă ceasuri nu e sigur niciodată.
26. Găina din ograda vecinului nu merge de două ori la apă.

Ştiaţi că...

1. Shakespeare şi Cervantes au murit în aceeaşi zi: 23 aprilie 1616?
2. Provocat la duel cu drept de a-şi alege arma, Saint-Benve a replicat: "Aleg ortografia. Eşti mort."
3. Scriitori care n-au absolvit şcoala primară: Ch.Dickens, M.Twain, M.Gorki, Alberto Moravia...
4. Scriitori care au făcut spionaj: Dante, Marlowe, Milton, Defoe, Byron, Kipling...
5. Sophocle, care a trăit 90 de ani, a fost somat să compară în faţa tribunalului pentru a dovedi că nu este senil. S-a conformat, citind ultima sa operă: "Oedip la Colona"...
6. Decis să urmeze pilda lui Socrate, Platon şi-a ars toate poezile...

PERLE ÎN PURGATORIU SAU... UNDE EȘTI, NENE IANCULE?

1. —Pune cîmele să latre de câte ori trece pe la poarta meal
—Nu-i adevarat, el își pune calul să necheze de câte ori trece prin dreptul meu!
2. Cînd a obosit, l-a pus și pe cîine să deal...
3. —Încă de cînd ne-am mutat la oraș, am lichidat-o pe soacra-meal
—?!
- Vreau să spun că i-am transformat bunurile în bani lichizi...
4. —Eu n-am întreprins nimic. El mă tracasa la dinți și la ficat. Doar cînd am văzut că leșin am intervenit și eu: "Ajutor! Ajutor!"
5. Decedatul avusese briceag, cuțit, satîr, topor, baston, pușcă de vînătoare și alte obiecte de uz casnic...
6. Eu am fost de față însă n-am văzut fiindcă stăteam cu spatele...
7. După ce d-sa m-a provocat, făcînd în față mea un gest de nedescris, am procedat reciproc la luarea la bătaie, d-sa folosind bastonul, iar subsemnatul picioarele în încercarea de a fugi...
8. —Dacă e adevarat că n'ai comportări huliganice, de ce porți în continuare cuțit la d-ta?
—Ca să... ca să-mi ascut pixul...
9. De ce i-am zis "chiorule"? Ca să-și schimbe dioptriile, să-mi vadă mai bine profilul moral...
10. Recunosc că am furiat zece găini de la partea civilă, că m-a prins în flagrant la poiată, am reușit să mă sustrag, dar n-am de unde să ţin dacă erau ouătoare, cum pretinde ea. Pe două le-am mîncat seara, iar celelalte s-au speriat și au fugit cînd a venit organul de poliție să mă aresteze...
11. —Cum și-a călcăt inculpatul cuvîntul?
—A spus că-mi dă una în cap, dar mi-a dat vreo 20!
12. —Care-i adevarul, d-le avocat?
—Clientul meu muncește și cite 25 de ore pe zi!
—Chiar atât?
—Daaal... Uneori și mai mult!
13. Cer cheltuieli de judecată, inclusiv plata instrumentelor sparte, căci martori îl nu mai au cu ce cîntă...
14. El s-a comportat ireproșabil față de mine și am fost maltratată din partea lui ca un animal.
15. În continuare, mi-a smuls părul și spart geamurile, degradîndu-mă.

16. Părțile cultivau acasă roșii timpuri și diferite vite, vaci și porci...

17. Să ajungă el să ne dea în judecată! Pe noi! Cei cinci frați originali și pe cei 11 frați proveniți din alte grade de rudenie...

18. A sunat reclamanta la telefon, m-a rugat să mă informez ce grupă sanguină are pîriful... Am spus că pîrful obișnuiesc să bea cam mult și că are grupa "prună"!...

19. Subsemnatul îmi poartă o ură de moarte din 1964... M-a amenințat că nu se lasă pînă ce nu mă omoară și într-adevăr s-a ținut de cuvînt...

20. —De ce l-ai dat în judecată pe inculpat?

—Deoarece m-a insultat!

—Ce pretenții aveți?

—Pentru că m-a făcut "porc", să-mă plătească aşa cum ar plăti un porc. Cu prețul la zi, pe viu!...

21. Lupul a mîncat toamna un berbec reclamantului și unul și l-a luat acasă!...

22. Fără să stea prea mult pe gînduri, m-a lovit sub pretext, după care a fugit...

23. Inculpatul mi-a produs leziuni la sectorul zootehnic...

24. Paznicul pîrît mi-a închis în grajdul CAP 18 boboci de gîscă. Susținea că pășteau fără aprobare pe tarlale cooperativei. 18 au suferit maximum de pedeapsă, pierind din cauza deratizării din grajd. Cer să fiu despăgubit, pentru că bobocii au greșit cînd pășteau neavînd experiența de viață a gîștelor!

25. În această îmbulzeală, mi-am pierdut și capul. Cer despăgubiri 200 de lei.

26. Susținuta a băut oile, două bucăți, proprietatea subsemnatului pînă la desfigurare completă în valoare de 1200 lei.

27. Eu nu voi am să-i rup mâna, voi am doar să-l lovesc în cap!...

28. Partea vătămată mi-a spus: "A venit peste mine și m-a omorât". Dar nu mi-a spus cine!

29. Cînd reclamanta l-a cunoscut pe pîrît, n-avea de unde să știe că pîrît este măgar...

30. Vă rog insistent... a mă divorță urgent, deoarece doresc să mă căsătoresc cu cel din urmă!...

După "Caietele grefierului"

C.I.M. – “SPIRU HARET – GH. VRÎNCEANU

În perioada 16–19 XII 1993, s-a desfășurat la Focșani a IV-a ediție a Concursului Interjudețean de Matematică “Spiru Haret – Gheorghe Vrânceanu”.

Concursul a reunit cei mai buni elevi din județele: Argeș, Bacău, Brașov, Botoșani, Brăila, Buzău, Ialomița, Dolj, Galați, Iași, Neamț, Suceava, Tulcea, Vilcea, Prahova, Dâmbovița și, bineînțeles, Vrancea.

Juriul concursului, având drept președinte pe dl Ion D. Ion, profesor la Universitatea din București și având în componență pe d-nii prof. univ. Dan Brânzei de la Universitatea din Iași și Ion Chițescu de la Universitatea din București precum și pe profesorii D. Săvulescu, director M.I., Marcel Chiriță – S.S.M., Alex. Constantinescu – “Gazeta matematică”, Ioan Cheșcă – inspector Călărași a selectionat problema corespunzătoare pentru fiecare nivel de concurs, foarte ridicată, de altfel, pentru fiecare clasă.

Elevii județului VRANCEA, care au obținut premii și mențiuni sunt:

- Ariton Emilian – cl. a VII-a – premiu al II-lea;
- Ciobotaru Floreanțiu – cl. VII-a – premiu al III-lea;
- Busuioc Silviu – cl. a IX-a – premiu special;
- Popescu Florentina – cl. a VII-a – mențiune;
- Onose Nicola – cl. a VIII-a – mențiune;
- Șerbănuță Traian – cl. a VIII-a – mențiune;
- Busuioc Silviu – cl. a IX-a – mențiune;
- Răduță Gabriela – cl. a IX-a – mențiune;
- Ungureanu Otilia – cl. a IX-a – mențiune.

Mentionăm că toti elevii premiați, aparțin liceului “Unirea”.

Desfășurat în organizarea Inspectoratului Școlar și având în domnul Ene Simion, Inspector General, un adevărat animator, concursul s-a bucurat de o ambianță deosebită, prilejind întâlniri frumoase în care s-a realizat un util schimb de experiență.

Prof. Cornel Noană și Dan Popoiu

SCIENCE – FICTION

ARGUMENT

De curând, octombrie 1993, a apărut revista lunară de SF a clubului “Noi”, ambele rodul mîntii și pasiunii febrile ale unui inimios grup de elevi ai Liceului “Unirea”, ce, respectând principiul autonomiei și independenței de manifestare și de opinie specifică vîrstei, n-au acceptat nici tutela, nici intruziuni, nici dădăcea celor mari, reușind să se descurce mai mult decât lăudabil, strălucit, am spune, “pe cont propriu”. Redacția Revistei noastre îi dorește viață lungă, succese pe măsură sufletului mare al întemeietorilor și o fructuoasă colaborare! Reproducem mai jos “Argumentul” revistei “Nebuloase 15 SF”, care este mai mult decât elovent!

“Trăim într-o lume bizară, închisă într-un glob de mister. „Cine suntem?”, „De unde am apărut?”, „Încoțe ne îndreptăm?”, „Cu ce scop am fost creați?”, „De către cine?...” Sunt doar cîteva „banale” și chinuitoroare întrebări la care umanitatea încearcă să răspundă. Și totuși, deși omul zăboveste pe acest Pămînt de mileni, enigma vieții nu a fost elucidată. Totul plutește încă într-un întuneric compact. Pînă cînd? Pînă ce mintea omenească va descoperi singură sau, poate, ajutată din exterior adevărul marelui mister. „Fanzin”-ul nostru încearcă să vă ofere o cale spre aceasta; SF-ul, știința și imaginea, o poartă, credem, spre cunoaștere. „Noi” există; implicit există și idei bune și foarte bune, idei ce le facem cunoscute și celor ce nu sună membri ai clubului SF, dar care sunt la fel de interesati de science-fiction”. „Nu-i dai seama de ceea ce nu știi decât atunci cînd începi să știi ceva.

Ce suntem? Suntem cîteva miliarde de ființe, mai mult sau mai puțin bizarre fiziole, aruncate (nu știm de cine)

undeavă în Univers. O lume frâmînată de întrebări, de slăbiciuni, de speranțe. O lume închinată lașității și egoismului.

Îngenunchiați de neliniști, privim în jurul nostru pentru a găsi adevărul, dar adevărul nostru este dat de formule, legi și definiții. Aici și acum, în această revistă, vă oferim un alt adevăr – al SF-ului”.

“Niciodată omenirea n-a fost mai preocupată și mai îngrijorată pentru propriul ei viitor ca în prezent. Oamenii de toate vîrstelor, de toate preocupările, de toate religiile își pun cu legitimitate neliniște și întrebare: ce ne așteaptă în viitor?

Un posibil răspuns îl puteți găsi vizitînd Planeta SF, prin intermediul revistei “Nebuloase 15 SF”.

“Cred în club, dar mai ales în membrii săi. Cred că suntem un nucleu de elevi (cum îi spunem noi, un Comando) cu idei trăsnite, dar totuși interesante, pe care vrem să le împărtășim lumii cu ajutorul acestei reviste.

“Omul a reușit, de-a lungul existenței sale, să-și rezolve unele nedumeriri cu care s-a confruntat, însă mai sunt multe ce continuă să-l sfideze. Cel mai mare necaz, din păcate, este că foarte mulți oameni tocmai pe acestea din urmă le ignoră. Noi ne-am propus doar să le reamintim!”

“Ridicați ochii din pămînt! Priviți orizontul și căutați adevărul în această revistă!”...

Pînă acum clubul a scoat trei numere de Fanzin, iar acum așteptăm numărul 4 cu ajutorul sponsorului revistei: *Uganicom SRL*.

Redacția

Păcăleala

sau cum i-a venit lui Einstein genialitatea la bătrînețe...

Adrian Vlăsceanu

În drum spre aparatul care trebuia să-l ducă în secolul al XX-lea, Gregory Douglas Morrison se gîndeau la ultimele indicații pe care îl dăduse șeful său, care nu era altcineva decât comandantul Bazei de Teleportare din Lumea Solară.

"Stai pînă cînd observi momentul scăparei de geniu care i-a adus marelui Albert Einstein recunoașterea mondială. Notezi totul, faci fotografii, pui la dosar toate foile nefolositoare, dar pe care se află scrisul lui... Si mai ales, căută să observi cum, prin ce întîmplare, după o copilarie și o adolescență petrecută în anonimat, urmează o bătrînețe glorioasă, în urma descoperirii facute", adăugă el în loc de drum bun.

***

Bătrînelul se uită la el ca la un extraterestru. Se facuse o greșală de calcul și nimerise cu micul său modul de teleportare chiar în laboratorul celui pe care îl căuta și pe care ar fi trebuit să-l ferească de socul unei asemenea întîlniri. Gregory hotărî că e inutil să încerce să mai salveze ceva din situația penibilă în care se află (după indicațiile primite ar fi trebuit să capete un post de laborant pe lîngă bătrînul care acum i se părea cam naiv și dezinteresat de ceea ce se întâmplă în jurul lui). I se spuse tot adevărul: că vine din secolul XXI..., că îl căuta și că trebuie să urmărească o descoperire care va revoluționa fizica modernă.

***

Cîteva zile mai tîrziu...

...Bătrînelul îl păcălese. Îl luase modulul și plecase undeva cu el în timp, nimeni nu știe unde. Acum înțelegea

interesul manifestat de bătrîn pentru aparat. Si el, ca un idiot, i-arătase comenzi...

A rămas prizonier într-un secol ostil și plin de primejdii.

Se simtea ca un leu în cușcă în acest secol XX. Pentru a scăpa de mîile de gînduri care îl țină în cap, se apucase să scrie. Scris ca un disperat. Porni de la premisele de la care se bănuia că ar fi plecat savantul ce a demonstrat teoria. Scris tot ce-i trecea prin minte: formule, grafice, etc. Cînd a obosit să tot scrie, a observat că a demonstrat acea formulă care a produs stupeare în lumea științifică atunci cînd a fost publicată. Deodată înțelese adevărul. Se opri din scris și izbucni în ris. Hohotea ca un om fără ratjune. Cum nu se gîndise înainte de a veni "încoace" la această posibilitate? Se apostrofa în gînd pentru prostia de care dăduse dovadă. Acea "întîmplare" de care vorbise șeful la plecarea în timp era chiar sosirea lui încoace.

***

Nu putea schimba istoria. Semnă lucrarea cu numele de care se va lega descoperirea celebrei teorii a relativității. Nu avea de ales.

Se așeză în pat și adormi resemnat cu gîndul că era un om mare, poate cel mai important de pe planetă, și totuși nu necunoscut...

Dragos Ardeleanu – membru club SF "Noi"

Adrian Vlăsceanu

E P I L O G

Mulțumim

Fundației Soros Pentru o Societate Deschisă – România,
*pentru sprijinul ce ni l-a acordat pentru editarea
acestei reviste*

Redacția:

T. Aioanei – redactor șef
J. Alexandru
D. Popescu

Carmen Gavrilă
Mihaela Merchea
Alina Drulea
Lucia Grosu
Monica Olaru
Daniel Mangu
Dora Mărgărit
Cristina Moraru

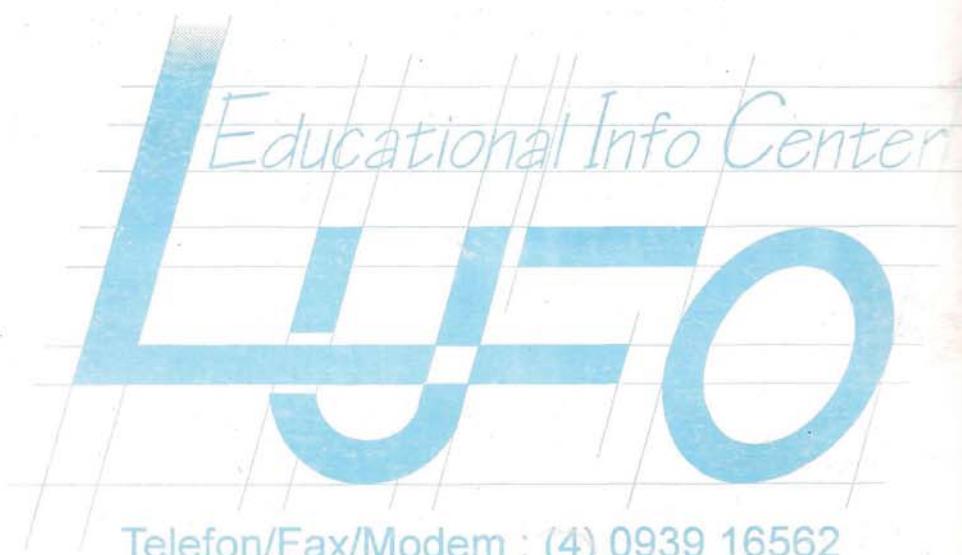
Tehnoredacția:

Mircea Sava
Adrian Ciocîldău

Viorel Niculescu
Adrian Petrariu
Dana Pîrvu
Cătălin Popa
Corina Soare
Marius Soare
Viorel Stan
Florin Șunel

Tehnoredactarea a fost realizată la Centrul Interșcolar de Informatică,
Focșani – CIIIS, iar tipărirea a fost executată de către IMAS, București
ianuarie – februarie 1994

Telefon/Fax/Modem : (4) 0939 16562

Ca să cîştigaţi timp şi bani
avetî o singura soluţie
CONTACTAȚI-NE!

Vă putem ajuta în probleme de :

- tehnoredactare.
- asistenţă software
- grafica pe calculator
- cursuri de birotică

